

TRT vizyon

TRT Aylık Radyo Televizyon Dergisi

Mayıs 2020 • Sayı 368

**Kontrollü
Sosyal
Hayat**

www.trt2.com.tr

Türksat 4A (HD) Frekans: 11054 Polarizasyon: Dikey (V) Sembol Oranı: 30000
D-Smart 105, Digitürk 66, Tivibu 55, Turkcell TV Plus 45, Türksat Kablo TV 50

TRT2

Dünden bugüne TRT

Mayıs ayı TRT için önemli yıl dönümlerini barındıran bir ay. 6 Mayıs 1927'de Eşref Şefik'in Sirkeci'deki Büyük Postane'nin çatı katındaki küçük bir stüdyoda yaptığı o meşhur anonsla; "Alo alo muhterem samiin! Burası İstanbul telsiz telefonu..." başlayan radyo yayıncılığımızın 93'üncü yılını kutluyoruz. Yine bu ay, Kurumumuzun Türkiye Radyo Televizyon Kurumu adıyla kuruluş yasası bundan tam 56 yıl önce 1 Mayıs 1964'te yürürlüğe girdi.

Ülkemizin görsel ve işitsel hafızasıyız. Milletimiz, önce radyoyla sonra televizyonla ve şimdi çağın tüm teknolojik olanaklarıyla Türkiye'nin ve dünyanın siyasi, sosyal, sportif, kültürel ve ekonomik gelişmelerine TRT ile şahitlik etti.

İlk çalışanlarımız, yapımcılarımız büyük bir özveriyle, zor şartlar altında büyük başarılarla imza attılar. Kurumumuza geçmişte emek vermiş isimlerin de katkılarıyla, bugün Türkiye'nin uluslararası alandaki en büyük markalarından biri olma hedefiyle yolumuza devam ediyoruz.

Biz faaliyet gösterdiğimiz yayıncılığın her sahasında öncü ve okul olma özelliği taşıdık ve bu vasfı kuvvetlendirerek yaşatıyoruz. Milletimizin hem evinde hem gönlünde hem binlerce kilometre uzakta bile olsa yanında olduk.

İngiltere'nin Oxford şehrindeki prestijli müzelerden Pitt Rivers'ta 2019'un Aralık ayında açılan Türk diasporasıyla ilgili sergide en dikkat çekici eşyalardan bir tanesi eski bir radyo idi. Orada sergilenen radyo bir eşyadan ziyade içinde çok özel duyguları barındıran, gurbetçi bir vatandaşımızın eşsiz bir hatırası. Bundan yıllar evvel yurt dışında yaşayan gurbetçi vatandaşımız şans eseri radyoda TRT'nin frekansını yakalıyor. Bir daha TRT'yi bulamam, kaybederim korkusuyla da yapıştırıcı kullanarak o frekansını sabitliyor. Sonrasını ise şöyle anlatıyor: "Radyoda şarkı çaldı, biz ağladık."

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu dünyanın her noktasına işte bu bağı taşıyor. Dün radyoyla, yakın geçmişte analog televizyon yayıncılığıyla şimdi ise teknolojinin tüm olanaklarıyla yaptığı birçok mecradaki günümüz yayıncılığıyla.

Bugün dünyanın içinden geçtiği salgın sürecinde de yayıncılığın neler yapabileceği noktasında öncü konumumuzu sürdürdük. Etkin bir yayıncılık anlayışıyla #EvHayatDolu projesini izleyicilerimizle buluşturduk. Evlatlarımız eğitimlerine devam edebilsin diye en kısa sürede en az hata payıyla TRT EBA TV kanallarını kurup yayına hazır hale getirdik. Birbirimizden ayrı biraz buruk geçiriyor olduğumuz mübarek Ramazan ayında tüm Türkiye'yi ve Müslüman kardeşlerimizi #EvlerBereketDolu diyerek TRT ekranlarında buluşturduk ve yine TRT ekranlarında bayramlaşmak için çalışmalarımız tüm titizliğiyle sürüyor.

Bu süreçte TRT yayınlarının kesintisiz devamı için fedakârlıkla çalışan tüm arkadaşlarıma ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

TRT Ailesi olarak çalışmaya ve üretmeye her koşulda devam ediyoruz.

İbrahim Eren
Yönetim Kurulu Başkanı
Genel Müdür

İÇİNDEKİLER

10

16

28

TRT

**TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON
KURUMU ADINA SAHİBİ**
M. Bora DURMUŞOĞLU

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
M. Masum EKİNCİ

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Ceren BÖLÜKBAŞIOĞLU

YAZI KURULU

Ela TEKİN
Meral ÜNSAL
Mine Sultan ÜNVER
Özlem KARADAYI DOĞAN
Öztürk Miraç SARAL
Zeynep ÖYMEZ

KONUK YAZAR

Şeyma HARMANYERİ

GRAFİK TASARIM

Gamze ÖZGÖREN

YÖNETİM YERİ

TRT GENEL SEKRETERLİK
TRT SİTESİ B BLOK KAT: 11
ORAN/ANKARA
Tel : (312) 463 23 00
Faks: (312) 463 23 07

ISSN 1308-7495
YAYIN TÜRÜ Yaygın/Süreli

BASIM TARİHİ

30 Mayıs 2020

BASILDIĞI YER

Ege Reklam Basım Sanatları
San. Tic. Ltd. Şti.
Esatpaşa Mah. Ziyapaşa Cad. No:4
34704 Ataşehir / İstanbul
Tel : (216) 470 44 70
Faks : (216) 472 84 05

www.trt.net.tr/vizyondergisi
facebook.com/TRTVizyonDergisi
instagram.com/trtvizyon
trtvizyon@trt.net.tr

1 Başyazı

- 10 **Bir sevgi masalı**
Bir leylek ile bir insanın sınırları aşan dostluğu
- 16 **Bir kulağımız hep ondaydı**
TRT Radyoları neredeyse 100 yıldır evlerimizin baş köşesinde...
- 24 **Ayrı ayırırız; ama biriz...**
Müzik geçmişten günümüze TRT Müzik'te hayat buluyor
- 28 **19 Mayıs 1919: İstiklâlin ilk adımı**
Gerî dönmek Mustafa Kemal ve arkadaşlarının lügatinde yoktu
- 32 **"Hastane İstanbul: Korona"**
TRT Belgesel, salgınla mücadelenin ön cephesini anlatıyor
- 38 **Dünyanın en hızlı hastane inşaatı**
TRT kameraları Yeşilköy Prof. Dr. Murat Dilmener Hastanesinin her anını görüntüledi
- 46 **Dünyada yeni normalleşme adımları**
Koronavirüs salgınına karşı alınan önlemlerde kontrollü serbestleşme
- 52 **TRT'nin Ramazan geleneği**
Milletimiz on yıllardır her Ramazan, TRT ile iftara ulaşıyor
- 64 **İyi bayramlar!**
Ramazan Bayramını bu sene mesafeli de olsa dolu dolu yaşadık
- 68 **1936 Berlin: Uzaya çıkan Olimpiyat oyunları**
Tarihte iz bırakmış bir spor organizasyonu
- 74 **Türk Sineması ve TRT işbirliği devam ediyor**
12 Punto TRT Senaryo günleri bu yıl çevrimiçi gerçekleştirilecek
- 82 **Kaliteli sinema, kaliteli hayat**
Dünya sinemasının ödüllü filmleri TRT 2 ekranlarında...

TRT 56 Yaşında

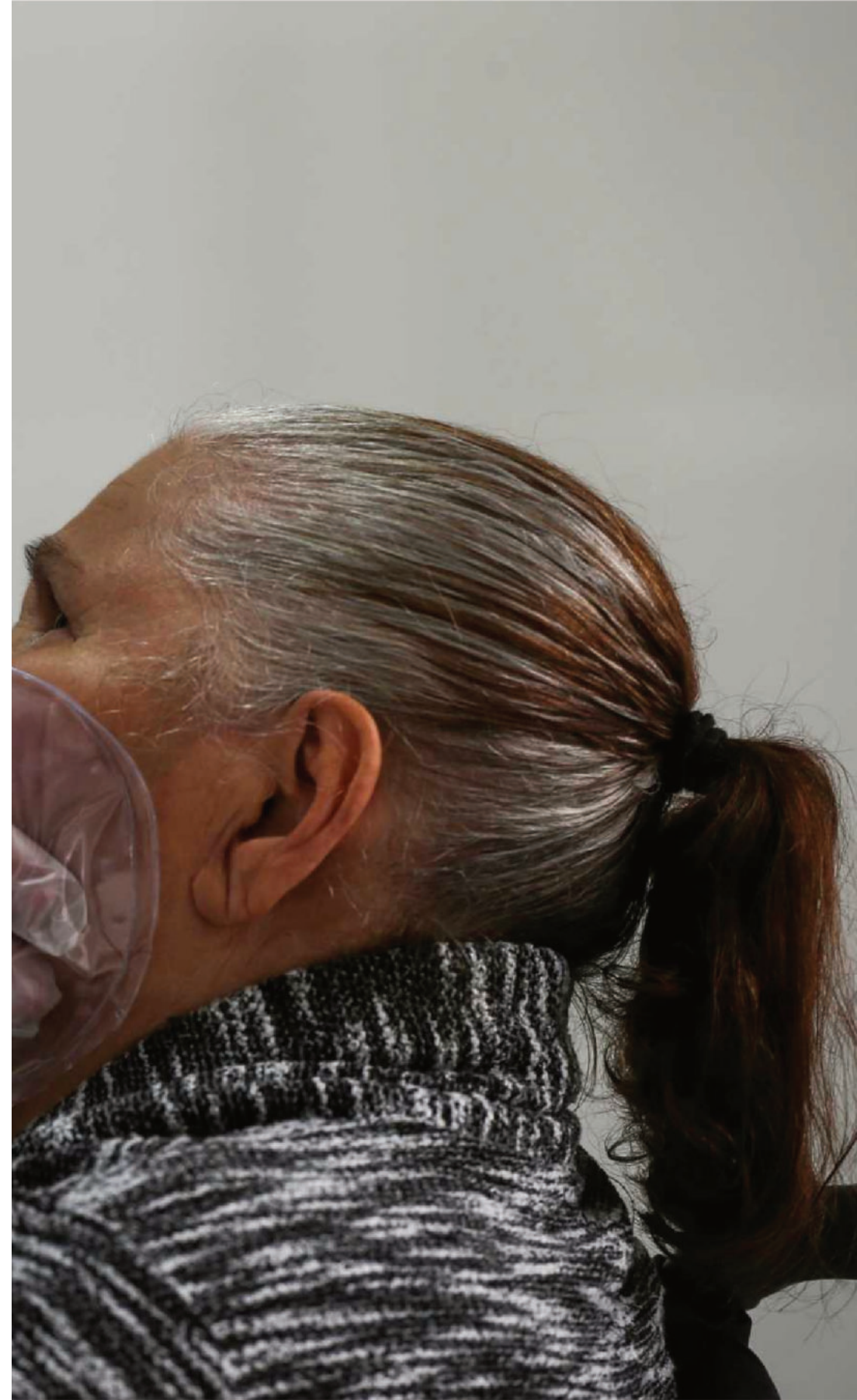
Mayıs ayı Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ve ülkemizin yayıncılık tarihi açısından iki anlamlı günü barındırıyor. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), devlet adına radyo ve televizyon yayınlarını gerçekleştirmek amacıyla, 01 Mayıs 1964'te, özel yasayla özerk tüzel kişiliğe sahip olarak kuruldu. 6 Mayıs 1927 tarihi ise Radyoculuğun miladı olarak kabul edilir. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nun kuruluşundan daha önce, ilk kez Türk Telsiz Telefon A.Ş.'ye bağlı olarak gerçekleştirilen radyo yayınları 1964'de TRT çatısı altında toplandı. TRT her yıl 1 Mayıs ve 6 Mayıs tarihlerini büyük bir heyecanla kutlarken, kamu yayıncılığı sorumluluğundan aldığı ivme ile ülkemizin öncü yayıncı kurumu olmayı sürdürmekte ve ülkemizin sesini tüm dünyaya duyurmaya devam etmektedir. Fotoğrafımız bizleri, uzun yıllar TRT Genel Müdürlüğü olarak hizmet vermiş Kavaklıdere binasının geçmişine götürüyor.

Fotoğraf: TRT arşivi

Anne sevgisi sınır tanımaz
Salgın nedeniyle rutin alışkanlıklarımızın tümü değişmek zorunda kaldı. Hem kendi hem de sevdiğimizlerin sağlığı için, uzun süre sosyal mesafe kuralına uymak bu günlerin sıradan davranışı oldu. Bayramlar, doğum günleri ya da diğer özel günler hep "mesafeli" şekilde kutlandı. Her yıl Mayıs ayında kutlanan Anneler Günü de bu özel günlerden biri bildiğimiz gibi. Ancak her zaman zorluklarla mücadele etmede etkili yöntemler üreten "insan" buna da bir çözüm buldu ve "sarılma perdesi" icat etti. Pek çok örneğini medyada gördüğümüz bu perdeler bu kez Brezilya'da anne ile çocuğunu kavuşturdu.

Fotoğraf: Reuters

Ramazan Bayramı da evlerde kutlandı

Bu yıl ne yazık ki, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı gibi, Ramazan ayı ve Ramazan Bayramı da salgın tedbirleri doğrultusunda hiç alışık olmadığımız şekilde yaşandı. Kutsal Kadir Gecesi ve Bayram sabahı camilerin doluluğuna, Ramazan Bayramı'nda da bayramlaşma ziyaretlerine alışkın olan herkes biraz buruk olsa da bu günleri evlerinde "kutlamak" zorunda kaldı. Ülkemizin büyük çoğunluğu gerçek sevginin aslında sevdiğini korumak olduğunu unutmayıp salgın tedbirlerine uydu. Bayramın her zaman en çok sevileni çocuklar ise unutulmadı. Bazı şehirlerde yetkililer evlerindeki çocuklara şeker ve çikolata dağıtarak onları sevindirdi.

Fotoğraf: AA

Masalsı bir sevgi hikayesi

Bugünlerde çok ihtiyaç duyduğumuz umudu ve özlediğimiz doğayı içinde barındıran türden bir hikaye bu... Bir leylek ve bir insanın koşulsuz dostluğu...

Leylekler neredeyse hepimizin çocukluğuna damgasını vurmuş hikayelerle özel bizler için. Baharı müjdelediğinden mi yoksa havada görürseniz gezmeyi garantilediğinizden mi bilinmez çok sevilirler. Bütün türküler turalara yakılmış olsa da, leyleğin de kendi çapında tekerlemesi vardır işte:

“Leylek leylek havada... Yumurtası tavada...” Tekerleme unutuldu ve leylekler, gittikçe yükselen binalar, kalabalıklar ve betonlaşma yüzünden artık şehirlere neredeyse uğramıyorlar. Bursa'nın Eskikaraağaç köyünde tablo biraz farklı. Leylekler ve insanlar uyum içinde yaşıyorlar. Köy, Avrupa Leylek Köyü ağına dahil ilk ve tek köy. Her yıl baharda

bu köyde leylek festivali düzenleniyor(du.) Bu yıl salgın nedeniyle festival yapılamasa da leylek köyünün bu güzel kuşları şimdilik güven içindeler. Adem Amca, teknesiyle Uluabat Gölü'nde balığa çıkan bir Eskikaraağaçlı. Göle açıldığı günlerden birinde, teknesine konan leyleğe balık veren Adem Amca, sonradan Yaren adını verdikleri bu leylekle tam 9

Fotoğraflar: Alper Tüdeş

yıldır her baharda tekrar buluşuyor. Her yıl onun gelişini gözlüyor, gelip de kayığına konduğunda çocuklar gibi seviniyor. Mutlaka hem Yaren'in hem de köydeki kedilerin rızkını ayırıp onları doyuruyor. Bir gün Adem Amca ile doğa fotoğrafçısı Alper Tüdeş tanışıyorlar ve bu sayede hikaye duyuluyor. Ardından da belgeselci ve yaban hayatı fotoğrafçısı Burak Doğansoysal konuyla ilgili bir belgesel

“Ben her zaman onun için o benim evlatlarımdan birisi diyorum. Hatta artık en kıymetlisi... Çünkü diğer evlatları evlendirdik, uçurduk yuvadan. Bir tek o kaldı o hep benimle.”

Adem Yılmaz

çekiyor. Yapım, Prag Film Ödülleri'nde belgesel dalında birinci oluyor. Biz böyle kuru kuru anlatıyoruz ama, hem belgeseli hem de ekibin Prag yolculuğu videolarını Burak Doğansoysal'ın Youtube hesabından izlerken bu karanlık günler bir anda renkleniyor. Uzun süredir çok istediğimiz halde malum sebeplerden köye gidip Adem Amca ile tanışmamak biraz buruyor. Ama onun içtenliği, uzak mesafeleri aşıyor ve kalbimize ulaşıyor.

Güler yüzüyle, hayvan ve doğa sevgisiyle Adem Amca en baştan gönüllere taht kuruyor zaten. Onun yalın sevgi dili, hepimize iyi geliyor. Şu dönemde en çok ihtiyaç duyduğumuz şeyi armağan ediyor Adem Amca bize; umudu...

Adem Yılmaz- Adem Amca Yaren kayığınıza ilk konduğunda ne hissettiniz?

İlk önce bunun tesadüf olduğunu düşündüm. Sonra ertesi gün de konuşca, aç olabilir diye balık verdim. Tabii çok etkilendim, çok güzel bir duyguydu benim için. Mutlu oldum yabancı bir hayvanla böyle arkadaş olmaktan.

Bir leylekle olan arkadaşlığınızı sizi pek çok insanla tanıştırdı, çok sevildiniz. Bununla ilgili neler söylersiniz?

İnsanların köyüme gelip Yaren'le ilgilenmeleri, sorular sormaları çok hoşuma gidiyor. Hikaye sayesinde bu ilgi çok arttı. Benim kadar köyüm de bu ilgiden çok memnun. Hepimiz leylekleri seviyoruz. Gelen insanları ağırlamayı, misafiri seviyoruz. Böyle güzel bir ortama vesile olduğumu düşünüyorum.

Sizce insanlar bu hikayeyi neden bu kadar çok sevdi?

Yabancı bir hayvanla bir insanın dost oluşu insanlara ilginç geldi. Zaten leylek sevilen ve mübarek bir hayvan. Hacı leylek de derler bizim oralarda.

Çekimler Eski Karaağaç köyünde gerçekleşti.

Belgesel ödülü için, Prag'a gittiniz, ilk kez uçağa bindiniz, birinci oldunuz, uçakta size kutlama yapıldı? Sizden dinleyelim mi? Neler yaşadınız?

İnsanların beni hikayemle biliyor olmaları çok büyük mutluluk. Bana gurur yaşattı. Uçakta Türk Hava Yolları'nın yaptığı kutlama da ayrıca mutlu etti. Ben Prag'dan ödülle döneceğimizi, hatta birinci olacağımızı biliyordum. Ama buna kendimi alıştırılmayayım diye hep ikinciymiş gibi düşünüp birinci olunca çok sevdim. Giderken de dönerken de hostesler bizi tanıdılar. Pastalı kutlama yaptılar. Ben İstanbul'a da 50 yıl sonra ilk kez gittim. Yurt dışına ilk kez çıktım ve uçağa da ilk kez bindim. Yaren bu ilklere de vesile oldu. Çok heyecanlı ve mutlu anlardı.

Hayatınızda değişen bir şey oldu mu? Mesela köylü size daha farklı davranıyor mu?

Hayatımda hiç değişen bir şey yok. Yine köyümdemim. Balıkçılıkla ekmeğimi kazanmaya çalışıyorum. Yine yazın gelen insanlara kayığımla köyü gezdiriyorum. Bir de köy kahvesinde de artık Yaren leylek konuşuluyor ve köye gelen insanlar

Yaren eşi Nazlı ile yuvasında

beni sorarak yanıma geliyor. Hayatımda değişen tek şey bu.

**Yaren hakkında ne hissediyorsunuz?
Mesela o sizin arkadaşınız mı?
Çocuğunuz gibi mi?**

Ben her zaman onun için o benim evlatlarımdan birisi diyorum. Hatta artık en kıymetlisi diyorum. Çünkü diğer evlatları evlendirdik, uçurduk yuvadan. Bir tek o kaldı, o hep benimle. Leylekler tabii çok özeller. Biz de çok seviyoruz ama yaren içlerinde en özeli. Kayığıma konarak beni zaten yıllardır şanslı hissettiriyordu. Bir de böyle insanların sevdiği bir hayvanla benim arkadaş olmuş olmam için güzel kısmı.

Ben çocukken Ankara'da da sık sık yuva yapmış leylekler ve onları uçarken ve yavrularıyla görme şansımız olurdu. Şimdi şehirde artık pek göremiyoruz. Sizin köyünüzde de bu anlamda bir değişim yaşandı mı? Yani leylekler azaldı mı?

Geçmişe nazaran bir azalma olduğu gerçek. Önceden daha fazla leylek yuvası vardı köyümüzde. Ama bu azalmanın sebebi köy değil, çevredeki beslenme

alanları. Balık azaldı gölde. Hayvancılık yapılmıyor. Bunlar leyleklerin azalmasına neden oldu. Ancak birkaç yıldır Karacabey Belediyesi doğa projeleri yaptı ve daha çok leylek görmeye başladık bu sayede. Bence yakında yuva sayısı da artacak.

Gördüğümüz kadarıyla siz sadece leylekleri değil bütün canlıları çok seviyorsunuz. Doğa ve canlılar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bursa'da çalışırken, emekli olana kadar hep köyümü özledim. Çünkü doğa çok güzel bir şey. Deniz o kadar değil ama göl çok güzel. Suyu, gölü, doğayı çok seviyorum. Bunlar güzel şeyler.

Şu sıralarda ne yazık ki hepimiz normalin dışında bir hayat yaşıyoruz. Salgın sizin hayatınızı nasıl etkiledi? Gününüz nasıl geçiyor? Balığa çıkabiliyor musunuz? Yaren'i görebiliyor musunuz?

Benim bahçem çok büyük. Yaren leylek de bahçemden görünüyor. Ben bahçeye çıktığımda bir iki kez bahçeye de kondu ama tabii biraz ürkek oluyor bahçede. Hanımım ve diğer komşular da bahçede

olduğu için ürküyor biraz. Açıkçası evet, bu koronavirüs bizi biraz ayırdı ama işte ben bahçeye çıkınca o da bana bazen sürpriz yapıyor. Bu şekilde kendimi teselli ediyorum. İnşallah bu günler biter ve en azından gitmeden bir müddet daha kaygımda onu ağırılarım güzel bir şekilde. Bu yıl geç geldi zaten. Hasret gidermeden koronavirüs çıktı.

Belgeseli izleyip Yaren'i bundan sonra da merak edenler için Karacabey Belediye Başkanı Ali Özkan bir sayfa hazırlatmış. www.yarenleylek.com adresinden Yaren ve ailesinin göl manzaralı yuvasını her gün, 24 saat boyunca izlemek mümkün.

Burak Doğansoysal - Yönetmen Yaren ve Adem Amca hikayesiyle nasıl tanıştınız ve belgesel yapma fikri nasıl gelişti?

Alper, eski arkadaşım, 10 seneyi geçen dostluğumuz var. Bundan tam 5 yıl önce Alper bu hikayeyi bulup çıkarttığına hem sosyal medyada, hem de gazetelerde Alper'in Adem Amca ve Yaren Leylek fotoğraflarını görmüştüm. İlk o zaman tanıştım bu hikayeyle. Filmi çekmeden önce de kafamda Türkiye'de bir şeyler çekme fikri vardı. Rahmetli babamın hastalığı döneminde aylar süren yurt dışı çekimlerine çıkmayı istemiyordum ve eve daha kolay gidip gelebileceğim, yurt içinde bir çekim planlıyordum. Aklımda aslında Karacabey Longoz Ormanı ile ilgili bir belgesel çekmek vardı ama leyleklerin gelmesine 4 ay kala Alper'le sohbet ederken bu hikayeyi çekmeye karar verdim.

Belgesel ne kadar sürede tamamlandı?

Belgeselin araştırma, keşif aşaması 2018 Aralık ayında gerçekleşti. 2019'un ilk aylarında da senaryo ve son hazırlıklar yapıldı, ekip kuruldu. 24 Şubat 2019'da da çekimlere başladık. Senaryolu, insanlı çekimler kış ve yaz sahneleri olmak üzere birer haftada gerçekleşti. Ama leyleklerin köydeki yaşantısını takip ettiğimiz için doğa çekimleri Ağustos başına kadar sürdü. Eylül sonu da köyde galasını yaptık.

Aldığınız ödülün ve ödül için gittiğiniz Prag'da Adem Amca ile yaşadıklarınızdan biraz bahsedermisiniz?

Bu filmi aslında tamamen bir festival filmi olarak düşünmüştük. O yüzden en az bir sene festival yolculuğunu tamamlayana kadar yayını düşünmüyorduk.

Katılmaya hak kazandığı ilk festival olan Prag Film Ödülleri'nde finale kaldı ve sonucunda belgesel dalında birinci oldu. Finale kaldığında Adem Amca'yı bu organizasyona götürmek istediğimi Karacabey Belediye Başkanı'mız Sayın Ali Özkan'a söyledim. Sağ olsun, o da çok ilgilendi. Ali Başkan, Alper, Adem Amca ve ben Prag'a gittik. Adem Amca 35 sene sonra ilk defa İstanbul'a gitti, hayatında ilk defa pasaport çıkarttı ve ilk defa yurt dışına çıktı. İnanılmaz heyecanlı ve mutluydu, Çekya'dan çok etkilendi. Sadece Prag'ı değil, Terezin toplama kampı, Karlovy Vary kaplıcaları gibi civar bölgeleri de gezdik.

Belgeselin yönetmeni olarak, bu hikayeden kendinize kattıklarınız neler?

Ben her zaman doğru yönetimle insan ve doğanın bir arada var olabileceğini savunmuşumdur. Bu hikaye sayesinde buna inancım bir kez daha pekişti. Bu masalsi hikayeyi izleyenlere de bu mesajı aktarabilmiş olduğum için son derece mutluyum. Teknik olarak da daha önce bu boyutta tecrübe etmediğim, insanlarla çekim yapma, senaryolu çekimler yapma deneyimi elde ettim.

Belgeselin bundan sonraki yolculuğu hakkında öngörüleriniz var mı? Yani yine festivallere katılacak mısınız? Prag'dan sonra Torino'dan (İtalya) KOQIX Indie Bağımsız Filmler Festivali'nde de gösterim hakkı elde ettik. Ancak maalesef

Güler yüzüyle, hayvan ve doğa sevgisiyle Adem Amca en baştan gönüllere taht kuruyor zaten. Onun yalın sevgi dili, hepimize iyi geliyor. Şu dönemde en çok ihtiyaç duyduğumuz şeyi armağan ediyor Adem Amca bize; umudu...

festivaller koronavirüs yüzünden bir iptal olduğu veya seneye ertelendiği için seçimler açıklanmıyor. İtalya'daki festival çevrimiçi olarak değiştirildiği için yoluna devam edecek ama bu sene artık başka festivallere katılım olacağını pek düşünmüyorum, hepsi tek tek iptal oluyor.

Gelecek yıllarda da Yaren'in gelişini izlemek ve belgeselin hayranlarına küçük klipler şeklinde ulaştırmak gibi bir fikriniz var mı?

Bunu artık Karacabey Belediyesi yapacak. Yaren'in yuvası 24 saat kamerayla takip ediliyor ve bu da yarenleylek.com adresinden yayınlanıyor. Eskikaraağaç'a gidip, kahvede oturup oradaki ağabeylerimle, kardeşlerimle sohbet ederim ama proje olarak Yaren benim için bitmiştir, artık sadece keyif için takip ederim.

Belgeselin ilk gösterimi zorunlu olarak Youtube'dan oldu. Önceki plan neydi? Gelen tepkiler nasıldı? Merak edenler bir daha nerede ve ne zaman izleyebilecekler?

Zorunlu olmadı aslında. Yurt dışında yayını için görüştüğümüz yerler var, şu anda 37 ülkede yayında olan diğer belgesellerim gibi bunu da yurt dışına verebilirdim. Ama karantina günlerinde bizim de çorbada insanlara en kolay şekilde ulaştırabilmek adına YouTube'da yayınlamayı seçtik. Aslında Türkiye'de bir kanalda yayınlanırsanız istedik ancak Türkiye'de ücret dahi istemeden, sadece yayınlanmasını istememize rağmen hiçbir kanal ilgilenmedi. Youtube yayınından sonra da gelen talep neticesinde filmi orada açık bırakmaya karar verdik. Seyretmek isteyenler benim Youtube hesabımdan filme ulaşabilir.

Alper Tüydeş- Doğa Fotoğrafçısı Yaren Leylek ve Adem Amca hikayesini nasıl ortaya çıkardınız? Siz kaçınıcı yılda hikayeye dahil oldunuz?

Böyle hikayeler aslında mümkün. Bir fotoğraf veya anlatımdan aklımda kalmış olabilir. Bundan yola çıkarak bir gün leylek köyünde, köy kahvesinde sordum. "Kayıgınıza leylekler konuyor mu hiç" diye... Adem Amca; "Benim kayığıma her gün geliyor" dedi. Ertesi gün buluştuk kendisiyle. Sonra konu buralara geldi. Hikaye 9 yıldır devam ediyor. Ben hikayeye beşinci yılda dahil oldum ve 4 yıldır onları fotoğraflıyorum.

Adem Amca belgesel fikrini ilk duyduğunda neler yaşandı? Nasıl karşıladı? Belgesel ve ödül sonrasında hayatında değişen bir şey oldu mu?

Tabii ki çok sevindi. Adem Amca'yı iyi tanıyorum. Onun hayali çok yükseklere değil. Köyüne gelen insanların ona ilgi göstermesi, ona sorular sorup onu dinlemeleri yetiyor ona. En nihayetinde bu hikayeyi kalıcı hale getirmeyi amaç. O da bunu istiyordu zaten. Çok sevindi ama hayatında değişen pek bir şey yok. İnsanların ona olan ilgisinden başka. O da bundan gayet memnun :)

Bu yıl Yaren'in geldiği haberini ilk Adem Amca'dan mı öğrendiniz, süreç nasıl gelişti?

Geçen yıl ilk ben görüp haber vermişim. Çekim yapılırken gelmişti. Ve yuvasının yakınındaki bir direğe konmuştu. Adem Amca'ya haber verdim. Tereddüt etti başta ama ertesi gün kayığına konunca anladı o olduğunu. Bu yıl da köye ilk gelen leylek başkaydı. Haber gelince Adem Amca'yı arayıp "Bak gelmeye başlamışlar. Bu sene Yaren gecikti başka leylek gelmiş. Sen de geçerken bak bakalım gelecek mi?" dedim. Sonra geldi zaten...

Belgeselin galası köyde gerçekleşti sanırsınız. Nasıl bir atmosferdi... Aldığınız ödülü, Prag'daki atmosferi bir de sizden dinleyelim mi?

Galayı köyde gerçekleştirme fikrini ilk günden beri heyecanla söylüyordum. Karacabey Belediye Başkanımız buna çok sıcak baktı. Burak Doğansoysal tabii önce çekimleri ve kurguyu düşündüğü içindir muhtemelen çok üstelememişti. Ama belgesel ortaya çıkıp herkes çıkan işten memnun kalınca o galaya düğün gibi hazırlandık. Ve herkesin çok keyif aldığı bir atmosfer yaşadık. Yurt dışı gerçekten güzeldi. Milli sporcuların ödül alırken hissettikleri gurur var ya, o hissi artık daha iyi anlıyorum. Ona yaklaştığı düşünüyorum. Prag'da Büyükelçi ile görüştüğümüzde "Birincilik Türkiye'nin imajı için önemli olur" demişti. Onlar da süreci yakından takip etmişti zaten. Nitekim etkinlik sonrası yüzlerce mesaj ve telefon aldık hepimiz. Çok güzeldi gerçekten.

Yaren'in bir de eşi var. Eşi olduktan sonra Yaren'in davranışları değişti mi? Yaren erkek mi, dişi mi?

Yaren'in eşi hep vardı. Ona da Nazlı ismini söylüyoruz. İkisi birden nadir de olsa kayığa konuyor. Ama Nazlı olan adından da anlaşılacağı üzere çok nazlı. O yüzden nazlı dedik ona. Cinsiyet konusunda emin değiliz. Yaren erkek gibi duruyor sanki.

Leylekler hakkında bize biraz bilgi verebilir misiniz? Nerelere göçerler, ne yerler, ortalama kaç yıl yaşarlar? Yaren'in Adem Amca ile dostluğunu bu kadar sıra dışı kılan durum bu kuşun "leylek" olmasından mı kaynaklanıyor?... Yani bir pelikan ya da kuğu olsaydı bu kadar özel olmaz mıydı?

Leylekler her yıl Afrika kıtasında kışı geçirip sonra baharla birlikte kuzeye göçerler. Sulak alanları severler. Taşkın ve ıslak çayırlarda kurbağa, yılan, balık ve küçük su böcekleri ile beslenmeye bayılırlar. 30-35 yıl yaşar leylekler. Yabani ve göçmen bir hayvanla bağ kurması bence bu işi özel kıldı. Düşünsenize yılın 6 ayı ayrı kalıyorlar. Yaren buradan kalkıyor binlerce kilometre uçuyor. Yağmurlar fırtınalar atlattıyor. Savaşların yıkımların üstünden geçiyor. Kim bilir kaç kez ölüm tehlikesi açlık ve kuraklıkla mücadele ediyor ve yine geliyor. Geldiği günün sabahında Adem Amca'yı yine bulup onunla balığa çıkıyor. Burada alışkanlık değil bir yaşam şekli var. Yaren resmen geleyim,

yuvamı bulayım ve Adem Amca'yla balığa çıkayım diye hareket ediyor :)

Geçtiğimiz günlerde işaretlemiş bir leylek buldunuz ve onun göç yolunu ortaya çıkardınız? Bu süreç nasıl işliyor ve bu dünyada nasıl karşılandı?

Aslında bu genel manada önemli ama zor bir iş. Normal bir insana yılda 2-3 kez denk gelir halkalı bir kuş. Ama ben bu bahar buna yoğunlaştım ve 1 ayda 12 tane, bu yıl ise 16 halkalı kuşa denk geldim. Bunların 14 tanesi leylekti. Bu kuş gözlemciliği için büyük rakam aslında. Yabancılar tabii ki hayretle karşıladılar. Hatta "Yüzüklerin Efendisi" dediler bana :) Kuşların ayaklarına takılan halkalarla göç bilgisi ve bunun gibi çeşitli veriler kontrol edilebiliyor ve böylece onları daha iyi anlamamıza yeterli oluyor. Halkalama sisteminin maliyeti düşük ama geri bildirim zor. Binlerce kuşun arasında o ayaktaki halkayı biri görecek. Görmekle kalmayıp okuyacak ve okuduğunu da uluslararası platformlara ileticek. Gerçekten zor bir süreç. Uydu takip sistemleri en iyisi ama çok pahalı olduğu için yapılamıyor genelde. Ben de bu yüzden bu ayrıntıya dikkat ederek arazi yapıyorum sürekli.

Leylek yuvalarını düzenli temizlediğinizi ve hiç olmaması gereken objelerle karşılaştığınızı söylüyorsunuz... Bize biraz anlatır mısınız? Çevre kirliliği kuşların hayatını nasıl etkiliyor?

Yuvalardan saman balyaları, ipler, misinalar, pet şişeler, poşetler, sigara paketleri bile çıktı. Leylek bunların hepsini yumuşak malzeme olarak görüyor. Ama ne yazık ki, yavruların çeşitli yerlerine dolanarak ölmesine sebep oluyor. Ben 3 yıldır yuvalara çıkıyorum belediye ile birlikte ve topluyoruz bu pislikleri. Çünkü geçmişte ayağına dolanarak feci şekilde ölen o kadar çok kuş gördüm ki. Gerçekten insanlar çok masum sandıkları küçük bir atık ile bir hayvanın günlerce acı çekerek ölmesine vesile olabiliyor. Biz bu yuva temizliğine başladıktan sonra bu tip ölümler ortadan kalktı.

Köyde daha önce düzenlenen leylek festivali devam edecek mi? Köy halkının çevreye duyarlılığı ne düzeyde?

Leylek festivali her yıl devam ediyor. Bu yıl virüs nedeniyle yapılamadı. Seneye kısmetse mayıs sonunda yine kutlayacağız leyleklerimiz. Köylü elbette bu durumdan memnun.

ALPER TÜYDEŞ'İN "ADEM AMCA ve YAREN LEYLEK" HİKAYESİNDEN ESİNLE

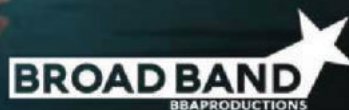
B B A B R O A D B A N D S U N A R

Y A R E N

BBA BROADBAND SUNAR KARACABEY BELEDİYESİ'NİN KATILIMıyla
BİR BURAK DOĞANSOYSAL FİLMİ "YAREN" ADEM YILMAZ NURAY YILMAZ RHOVAN ÇETİN VE TÜM ESKİ KARAĞAÇ HALKI
GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ HAKAN TOZAK YAPIMCI AKIN EŞGİN SENARYO BURAK DOĞANSOYSAL YÖNETMEN BURAK DOĞANSOYSAL

SÜMBÜL TURİZM

Türk radyoculuğu 93 yaşında

Türkiye'de ilk defa 6 Mayıs 1927'de başlayan radyo yayıncılığı bugün neredeyse bir asra yaklaştı.

Nesillerdir hayatımızın bir parçası radyo. Büyükkannelerimizden, dedelerimizden miras kalan bir hatıra gibi... Ya da belki uzak zamanlardan, ta çocukluğumuzdan bize göz kırpan eski bir dost gibi... Bir vakitler "asrın icadı" denilen ama içinde bulunduğumuz asırda da değerini yitirmeyen, hiç eskimeyen, modası geçmeyen sihirli bir kutu... Onu bu kadar vazgeçilmez yapan insan teknolojisinin geliştirdiği en insancıl iletişim aracı olması mıdır bilinmez. Her yerde yanınızda olabilecek sadık bir

arkadaştır kimi zaman; kimi zaman da başka dünyalara açılan bir kapı... Bazen siz taşırırsınız yanınızda onu; yalnızlığınıza, kederinize, sevincinize ortak edersiniz... Bazen o taşır sizi, bilinmez yaşamlara, türlü duygulara... Seslerin peşine takılıp, renklerin arasında kaybolmak gibidir radyo dinlemek. Sadece işitme duyunuza hitap ederken, hayal gücünüzü coşturur. Küçük bir kutu içinde koca bir hayat saklıdır sanki. İcat edildiği dönemde hayatlarımızda bu kadar yer edineceğini kimse hesaplamamıştı büyük olasılık. Çok kısa bir zamanda bir haberleşme ya da bir eğlence

aracı olarak gündelik hayatın vazgeçilmez bir parçası olurken; başlı başına bir değer, bir ölçü haline geldi radyo. Kimin imzasını taşıdığı biraz muamma. 1900'lü yılların başlarında Guglielmo Marconi, uzun mesafe iletişim için ilk radyo cihazının mucidi olarak kayıtlara geçse de; asıl mucidinin Nicola Tesla olduğu yönünde rivayetler de geçerliliğini koruyor halen. İngiltere'de 1922 yılında BBC yayınları ile insanoğlunun hayatına girdi radyo ilk olarak. Türkiye'de ise 6 Mayıs 1927'de ilk radyo yayını gerçekleşecekti. Sirkeci'nin meşhur Büyük Postanesi'nin bodrum katında Eşref Şefik'in unutulmaz anonsuyla

Türk radyoculuğunun köklü geçmişinden güç alarak Türkiye'nin sesini dünyaya duyurmaya devam eden TRT, 6 Mayıs Radyo Günü'nü tüm radyo ve dinleyicileriyle kutladı. Her zaman olduğu gibi TRT Radyolarının gönülden gönüle kurduğu bağ ile mesafeler kısaldı, uzaklar yakın oldu.

başladı 93 yıllık radyo serüvenimiz: "Alo Alo muhterem Sami'nin! Burası İstanbul Telsiz Telefonu" ...

Bir zamanlar ülkemizin dünyaya açılan tek penceresi olan İstanbul Radyosunun beş kilowattlık vericisi de Eyüp'ün Osmanîye (Hasdal) köyündeydi. Radyonun ilk dönem programları önceleri haftada üç gündü ve sadece akşamları yapılıyordu. Sanatçı kadrosu da keman, klarinet, kanun, ud ve iki okuyucudan oluşuyordu.

Ankara Radyosu yayında

İstanbul Radyosu'nun birinci dönem yayınları 1936 yılında sona erdi. Ancak Atatürk'ün aynı yıl meclis açılışında radyo yayınları konusuna değinmesi ve radyoculuğun devlet eliyle yürütülmesini dilemesi hükümeti harekete geçirdi. Hemen ardından bugünkü Ankara Radyosu binasının temeli atıldı. Ankara Radyosu Cumhuriyet'in 15. yıl dönümünde, 28 Ekim 1938 tarihinde yayına başladı. Yine de İstanbul, büyük önem taşıyordu. Halk da İstanbul'da radyo yayınlarının yeniden başlaması yolunda hükümete baskı yapıyordu. Baskıların artması üzerine PTT, eldeki teçhizatla Beyoğlu Parmakkapı Sokağı'ndaki Ambassador Oteli'nin iki katını kiraladı ve 1936'da İstanbul Radyosu yeniden yayına geçti fakat yayın 1938 yılına kadar sürdü.

Ülke, İkinci Dünya Savaşı'nın olumsuzlukları ile boğuşurken, olup bitenden haberdar olmak isteyen halk için tek kaynak Ankara Radyosu idi. Yurdun büyük bir bölümü Ankara Radyosu'nu dinliyordu. Ama bu yayınların İstanbul'a ulaşmasında sorun vardı ne yazık ki. Bunun üzerine İstanbul Radyosu üçüncü yayın dönemine başlamak zorunda kaldı.

Galatasaray Postanesi'nin ikinci katında, 1 Haziran 1943'te deneme yayınlarına başlar bu kez İstanbul Radyosu. Radyonun spikeri, Selâhattin Küçük'tür. Ancak İstanbul Radyosu'nun üçüncü yayın dönemi çok kısa ömürlü olur ve 31 Mart 1944 akşamı sona erer.

Sirkeci'den Harbiye'ye

1945 yılına gelindiğinde bugünkü İstanbul Radyosu'nun temeli atılır. Radyo ilk deneme yayınlarını 4-6 Haziran tarihleri arasında Avrupa Güreş Şampiyonası ile yapar. İlk naklen güreş yayını Eşref Şefik anlatır. Üç günlük deneme yayını başarılı geçince Basın Yayın Genel Müdürlüğü hazırlıklarını hızlandırır ve kadrolaşma aşamasına geçilir. Radyoya müdür olarak Hasan Refik Ertuğ atanır. 1 Eylül 1949'da resmen deneme yayınlarına başlanır ve nihayet 19 Kasım 1949'da düzenli yayınlara geçilir. O gün saat 19.00'da yayın İstiklal Marşı'yla açılır. Spiker yine Selâhattin Küçük'tür. Küçük, açılışı "Burası İstanbul Radyosu. 428 metre,701 kilosikl. TAW. Muhterem dinleyiciler bu akşamki yayınıma başlıyoruz." anonsuyla yapar. Ve İstanbul Radyosu'nun, Sirkeci'de tarihi postanede başlayan serüveni, 1949'da Harbiye'de inşa edilen Radyoevi Binası'nda

devam eder.

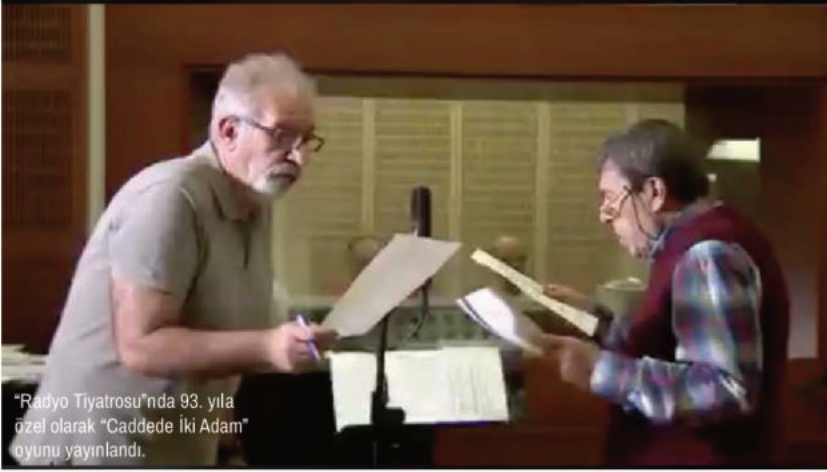
1927 yılında dünyada 123, Türkiye'de iki radyo istasyonu varken; 1940'lı yıllara gelindiğinde ise İstanbul ve Ankara radyolarında 100 civarında radyo oyunu prodüksiyonu yapılabiliyordu. 1950'lerde ise artık evlerin yüzde 90'ında radyo dinleniyordu.

1960'tan sonra 8 ilde "İl Radyoları" kurulur. Radyo yayınlarının yönetiminin özerk ve tarafsız bir kamu iktisadi kuruluşu olarak düzenlenmesini öngören 1961 Anayasası uyarınca, 1964 yılından itibaren TRT bünyesinde devam eden radyo yayınları, vericilerinin güçlendirilmesi ile daha geniş kitlelere ve alana ulaştı.

90'lar ve radyonun dönüşümü

Türkiye'de radyo yayıncılığı; fiilen 1990'a, anayasal olarak 1993'e kadar devlet eliyle yürütüldü. 1993 yılındaki anayasa değişikliği ve 1994 yılında çıkarılan kanunla devlet tekeli kalktı ve özel yayıncılık devreye girdi. Radyonun en ihtişamlı yılları özel radyoculuğun başladığı 90'lı yıllar oldu. Türkiye'de tam bir radyo patlaması yaşanıyor. İnsanlar sokakta, arabada, işte ve evde radyoya bağımlı yaşıyor sanki. Sayıları öyle çoğalmıştı ki, artık evlerinden civar mahallelere radyo yayını

"Radyo Tiyatrosu"nda 93. yıla özel olarak "Caddede İki Adam" oyunu yayınlandı.

Türk radyoculuğu, Eşref Şefik'in Sirkeci Postanesi'nin ikinci katındaki unutulmaz anonsuyla başlamıştı.

yapan radyoculara bile rastlar olmuştuk. Nihayet frekans tahsisi ile RTÜK duruma le koydu ve radyolar bugünkü halini aldı. 90'lı yıllar müzik anlamında da bir devrimin yaşandığı yıllardı Türkiye'de. Müziğin yükselişinde toplumsal bir olgu haline gelen radyonun payı da büyüktü elbet. Ve müzik muteber oldukça modern insanın hayatındaki yerini hiç yitirmeyecek sanırdı radyo.

Ama çağ dönüşüm çağıydı. Önce televizyon, ardından da taşınabilir müzik çalarlar sarstı radyonun tahtını. Herkes için eskisi kadar popüler olamasa da, yine de sadık izleyici kitleleriyle her daim özel kalabilmeyi sürdürdü radyo ve bugünlere değerinden hiç yitirmeden gelebildi. Öyle ki; Türkiye'de ilk defa 6 Mayıs 1927'de başlayan radyo yayıncılığı bugün neredeyse bir asra yaklaştı.

Coşkulu kutlama

Türk radyoculuğunun köklü geçmişinden güç alarak Türkiye'nin sesini dünyaya duyurmaya devam eden TRT, 6

Mayıs Radyo Günü'nü tüm radyo ve dinleyicileriyle kutladı. Türkiye'de radyo yayıncılığının 93. yılında TRT FM, TRT Radyo 1 ve bölge radyolarının ortak yayınına, TRT Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü İbrahim Eren konuk oldu. Aslında radyoculuğun 93'üncü yıl dönümü kapsamında bu yıl 6 Mayıs'ta TRT tarafından "Radyo Günleri" planlanmıştı. Ancak etkinlikler koronavirüs salgını nedeniyle iptal oldu pek çok etkinlik gibi. TRT Radyo Dairesi Başkanlığı öncülüğünde, TRT Radyolarının yayınlarıyla evlerden kutlandı bu kez yıl dönümü. Ama her zaman olduğu gibi TRT Radyolarının gönülden gönüle kurduğu bağ ile mesafeler kısaldı, uzaklar yakın oldu. TRT Radyoları, tüm dünyayı etkisi altına alan salgın sürecinde bir yandan yayın içeriklerinin hızla dönüştürülmesi, moral-motivasyon artırıcı program planlaması ve güncel bilgi ve uyarı spotlarına yer verilmesi açısından; bir yandan da üretilen içeriklerin Radyo Televizyon Yayıncıları Meslek Birliği (RATEM) ile yapılan iş

icat edildiği dönemde hayatlarımızda bu kadar yer edineceğini kimse hesaplamamıştı büyük olasılık. Çok kısa bir zamanda bir haberleşme ya da bir eğlence aracı olarak gündelik hayatın vazgeçilmez bir parçası olurken; başlı başına bir değer, bir ölçü haline geldi radyo.

birliği çerçevesinde 600'e yakın özel ulusal/bölgesel/yerel radyolarla paylaşımı noktasında sorumlu bir yayıncılık örneği sergiledi. TRT Radyo sanatçıları, TRT İstanbul Hafif Müzik ve Caz Orkestrası evlerinde seslendirdikleri ve sosyal medya üzerinden yayınlanan mini konserlerle "Evde Kal" çağrısını yinelerken, "Ev Hayat Dolu" mesajını doğrulayan radyo programlarıyla kurulan bağın hiçbir koşulda kopmayacağını da göstermiş oldu.

93. yıla özel "Radyo Tiyatrosu"

TRT Radyolarında bir klasik haline gelen "Radyo Tiyatrosu" oyunları yıllardır yayın günü ve saati dahi değişmeksizin yayınlanmaya devam ediyor pek çok okuyucumuzun bildiği üzere. Her çarşamba yayınlanan "Radyo Tiyatrosu"nda Adem Kaşkaya'nın yazdığı, Mazlum Kiper'in yönettiği "Caddede İki Adam" isimli oyun dinleyenlerin beğenisine sunuldu yıl dönümünde. Zihni Göktaş, İskender Bağcılar, Hikmet Körmükçü, Akasya Asiltürkmen, Oya Prosciler, Uğur Dilbaz ve Aybeniz Ece Uçan'ın seslendirdiği oyun, evde de sanattan kopmak istemeyenler için kaliteli zaman geçirme fırsatı sundu her zaman olduğu gibi.

Günümüzde TRT Radyoları, kamu hizmeti ilke ve esasları rehberliğinde dinleyici odaklı, dinamik yayın anlayışıyla bu alanda öncü rolünü üstleniyor. Amatör bir heyecan, profesyonel bir merak, güçlü bir inançla Sirkeci'de başlayan radyo yayıncılığında Türkiye'nin sesinin dünyaya duyurulması amaçlanmıştı. TRT bugün de, ulusal ve bölgesel yayın yapan radyo kanallarıyla Türkiye'nin sesi olmaya devam ediyor.

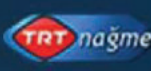
TRT RADYOLARI

93

Yaşında

TRT

TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU
RADYO DAİRESİ BAŞKANLIĞI

www.radyo.trt.net.tr

@ rdb@trt.net.tr

f TRT Radyo

TRT Radyo

YouTube TRT Radyo

Gecenin içinden geçen herkes ve her şey...

50 yıllık yayın hayatına ara vermeden devam eden “Gecenin İçinden” neredeyse TRT’yle yaşıt bir radyo kuşağı programı. Bazen muhabbetin, bazen de nota nota yalnızlığın koyulaştığı geceye yaren... Programın tutkunları; hem radyosuna sarılarak uyuyan çocukların çağından gelenler hem de günümüz gençliğinden yeni müdavimler.

Kimi zaman kalabalık şehirlerde, kimi zaman yaşamın sakince akıp gittiği küçük kasabalarda; bütün sokaklar ve mahalle evlerinde uykuya çekildiğinde, sobanın artık sönmeye yüz tuttuğu, pencereden duvara vuran gölgeleriyle korkutan çıplak ağaç dallarının rüzgarla sarsıldığı, yağmur damlalarının sokak lambasının aydınlattığı

bozuk yolda su birikintileri oluşturduğu o soğuk, rutubetli, kasvetli kış akşamlarında, sessizliğin içinden uzanıp radyo açıldığında biterdi yalnızlık ya da günün yorgunluğu. Başka bir karanlığın içindeki dostları o güzel sesli spikerler. Her türden müzikle gecenin içinde yol alırdı hayat, bilinmeyenler öğrenilirdi, bilinenlerle derinlere inilirdi, konuk mırıltısına eşlik eden ses ne kadar da dingindi, hayranı olduğumuz doğru telaffuzlu

TRT radyo sunucuları işte... Gecelere ve geceyi sevenlerin yalnızlıklarına muhabbetiyle yarenlik eden “Gecenin İçinden” günümüze az kalan güzel şeylerden biri. 1970’lerde başladığı yayına 50 yıl boyunca hiç ara vermeden TRT Radyo 1’de devam etti. Televizyon tek kanaldan çoklu kanallara geçtiğinde hatta özel televizyonlar da yayına başladığında bile rağbet gördü. Televizyonun yaygınlaşmasıyla radyonun

Ali Fuat Gülmez
TRT İstanbul Radyo Müdürü

Hem yapımcılığını hem sunuculuğunu üstlendi

"Gecenin İçinden" 1970'lerin başında olduğu gibi şimdi de; gerek edebiyat, gerek müzik olarak kendine ait dinleyici kitlesiyle varlığını hep sürdürdü. Kendisine ait bir büyüğü var. Bu büyüğü aslında biraz da gecedeki kaynaklanmakta. Programın saatleri, geceyi kendine ayıranların saatleri. "Gecenin İçinden" TRT'nin yayında olan en eski radyo programı şu an ve çok kıymetli. Kurumsal hafızanın önemli taşlarından. Radyoya uzun soluklu sohbetlerin en yakışanı ve özellikle İstanbul stüdyolarının rahle-i tedrisatından geçmemiş sanatçı yok gibi. Kendi adıma hakkını vererek hazırlayıp sunmak daha da zordu çünkü her hafta bir yazar alıyordum yayına ve genelde yazarın en azından son kitabını mutlaka okuyordum. Birçok müzik konuyla ilgili yoğun araştırma yapıp kimisine kendim de gitarla eşlik ederek akustik bir ortam sağlamaya çalışıyordum. Bu anlamda "Gecenin İçinden" in benim açımdan hayatımda varlığı önemli idi ve yöneticiliğe başladığımdan beri hissettiğim bir boşluk, doldurulamayan...

tarihin tozlu sayfalarına karışacağı sanılıyordu ama insana farklı ve özel duygular hissettiren, sesle gönüllere dokunan "Gecenin İçinden" sevilen bir program olarak yoluna devam etti. Yarım asır boyunca "Gecenin İçinden" programının hazırlığını ve sunuculuğunu yapan yüzlerce yayın elemanı oldu. Nice konukla sohbetler edildi, eğlencildi, hüzünlendi, heyecanlar yaşandı... Şimdilerdeki konukları "Ben doğduğum zaman da var olan bir radyo programına katılıyorum." diyorlar belki. Gelişen teknoloji ile birlikte program, bilişime de yer verir oldu.

"Gecenin İçinden" programının emekli sunucularından Müveddet Anter'e kimler konuk olmadı ki!

Fakat konuğu ve konusuyla 50 yıl önceki tat, bir mirasa sahip çıkmanın sorumluluğuyla korundu. "Gecenin İçinden" hâlâ radyosuna sarılarak uyuyan çocukların çağından

gelenlerin sığınabildiği bir liman. Üstelik bu limanın şimdiki gençlikten pek çok yeni müdavimi de var. Türkiye'nin en eski radyo programlarından

Meral Ünsal
TRT Vizyon Dergisi Yazarı

Radyonun güzel ve temiz Türkçesi...

Evimizdeki lambalı radyonun kanal düğmesini çevirirken hiç anlamadığım dillerdeki yayınlarla dünya gezisine çıktım. Güzel Türkçemizle yayın yapan TRT Radyoları ise babamın küçük radyosundan çocuk dünyama seslenirdi. Radyo Tiyatrosu, Arkası Yarın, Çocuklarla Başbaşa... Çocuk dünyamı seslerle zenginleştiren başka dünyalarla tanıştıran programlardı. Ne zaman ki büyüdüm ve üniversiteli oldum yeni programlarla tanıştım... "Stüdyo FM" ve "Gecenin İçinden". Her ikisi de Türkiye Radyolarının klasikleşmiş ve üzerine tezler yazılabilecek programları. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde (O zamanki adıyla Basın Yayın Yüksekokulu) Radyo Televizyon öğrencisi olabilmem belki de böyle radyo aşığı olmamla ilintiliydi bilinçaltında. "Gecenin İçinden", vizelerime, final sınavlarıma, kısacası ders çalıştığım tüm saatlere eşlik eden nadide bir programdı. Öyle ki jenerikteki bazı isimler bugün bile aklımda... Kaliteli müzikler, müzikler arası bıktırmayan nitelikli sohbetler... Yanılmıyorsam, Ankara, İstanbul ve İzmir Radyolarınca dönüşümlü hazırlanıp her gece yayına giriyordu. Çeyrek asrı aşkın zamandır, TRT Vizyon Dergisi'nde cümleler kurabiliyorsam eğer, bunun temelleri okuduğum kitaplar kadar, radyonun güzel ve temiz Türkçesi ile de ilintili. Radyoculuk bir aşk gerçekten de... Belki bu yüzden Ankara Radyosu'nun önünden her geçişimde ya da binaya girdiğimde engel olmadığım büyüğü bir heyecan kaplar içimi. Emeklilik günlerim geldiğinde televizyonculuktan daha çok radyoculuk içimde ukde kalacak.

"Gecenin İçinden" haftanın 7 günü, saat 23.00-01.00 arası TRT Radyo 1'de. Türkiye'nin üç farklı noktasından dinleyicileri ile buluşan program; genç dinleyici kitlesine yönelik eğitici ve eğlendirici bir akışın yanı sıra genel dinleyici kitlesi için de sosyal, kültürel, bilimsel, ekonomik ve sportif konuları kapsayan yayın politikasını sürdürüyor.

Yarışmalar da vardı

Her tür müziğe yer verilen programda 00.00'dan sonra yarışma olurdu. Genellikle bir kaç roman adı, doğum tarihi verilerek yazarı sorulurdu. Kazananlar bir haftanın ardından postalarında dört kitap bulurdu. Kitap kazanmak nasıl da kıymetliydi.

Édith Piaf sarışın mıydı?

"Bak sana radyo aldım. Yastığının altına koy, dinlerken uyursun" diyen babalar vardı eskiden. Radyoyu verirken de ayarını yaparlardı, dinlenilmesi gerekeni seçerlerdi. Sessizliğin, sokakta arada sırada havlayan

Havva Emel Yayla
Program sunucularından
Kadim bir program

"Gecenin İçinden" programı neredeyse yarım asırlık bir program, ben yaklaşık iki yıldır sunuyorum. Çok usta isimler programı hazırlamış, sunmuş ve nice ödülleri almışlar. Hakikaten kadim bir program. Programımızda yazar konuklarımız, yönetmenler, müzisyenler gibi sanat dünyasından isimleri ağırılıyor. Hem canlı performanslarıyla eşlik ediyorlar, hem de kayıttan şarkıları dinleyicilerimizle paylaşıyoruz. Hayatlarına dair sohbetlerimiz oluyor. Programı sunacağımı öğrendiğimde çok heyecanlanmıştım. Programı ilk sunduğum gün çok eğlendim, çok keyif aldım. İlerleyen zamanda da bu keyif devam etti.

Yarım asır boyunca "Gecenin İçinden" programının hazırlığını ve sunuculuğunu yapan yüzlerce yayın elemanı oldu. Nice konukla sohbetler edildi, eğlenildi, hüzünlenildi, heyecanlar yaşandı. Fakat konuğu ve konusuyla 50 yıl önceki tat, bir mirasa sahip çıkmanın sorumluluğuyla hep korundu.

bir iki köpek ve bekçi düdükleleriyle bozulduğu kış geceleri, her müzik türünden bir parça yayınlardı "Gecenin İçinden". Buğulu sesiyle bir kadın, yabancı dilde nefis şarkılar söylerdi, nedense sarışın bir kadını düşündürürdü. Oysa Édith Piaf'tı.

Müveddet Anter
TRT İstanbul Radyosu emekli sunucularından

Mikrofon açılır ve konuklarla gecenin içinde akıp gidersiniz

Sanırım meslek hayatımın başlamasından bu yana 50 yılı geçti. Aradan bu kadar yıl geçmesine rağmen daha Radyoemini'nin kapısından girdiğim anda aynı heyecanı hâlâ duyuyorum. Biz eğitim ve kültür yayınları üreticileri programın yayınına seve seve yapardık. Mikrofon açılır ve orada birçok konukla gecenin içinde akıp gidersiniz. Sizi dinlemeyi seçen insanların dostu olmayı amaçlarıdır. Gerçekten modası hiç geçmeyen bir klasik olarak düşünürüm ben "Gecenin İçinden"i. TRT'nin çok önemli bir klasik programıdır.

*Eğitim,
Kültür,
Drama,
Haber,
Spor
ve
Müzik...*

*Hayata dair
her Şey...*

Müzik içimizde

Ayrı ayırırız ama biriz; sesimizle, sözümüzle TRT Müzik'teyiz. Geçmişten bugüne bir ev dolusu müzik sizlerle...

Ne kadar sürerse sürsün yaşamımız, kendimize ait bir bestenin notalarını işler dururuz her bir hayat lahzasına. Kimi zaman yükselir sesimiz sağır kesilemez kulaklar, kimi zamansa o kadar kısaktır ki melodimiz sadece hissedebilen duyar. Gün gelir acılar, hüzünler, gözyaşları oluşturur müziğimizi, gün gelir mutluluk, neşe ve kahkaha. 'Ben sadece dinleyiciyim' diyenlerin bile fark etmeden icra ettiği müzik işte bu kadar yakındır bize... Çünkü her bir tınının bir araya geliş sebebidir yaşamışlık.

TRT Müzik ile

Elbette müzik sanatın en değerli unsurlarından biri; bizi etkileyen sanatçıları ve birbirinden farklı biçimleriyle. Duyduğumuz an anılara gark eden, ağlatan, gülümseten, neşelendiren, dinlendiren ve huzur veren bir enerjidir o. Bazen hoyrattır, bazen hicaz. Klasiktir ya da modern. Fark eder

mi nereden estiği? Yakalar bizi ve savurur en nadide köşelere. Bu nedenle kurulduğu günden bugüne, her boyutu ile müziğe hak ettiği değeri veren Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, radyo ve televizyon kanallarıyla onun gelişimine katkı sağlarken, kitlelerle buluşmuştur üstatlarını. Bu gayret, sayısız yapıma vesile olurken, kimi zaman yarışmalarla kimi zaman da yöre yöre toplanan eserlerin derlenmesi olarak çıkar halkın karşısına. Kurumun, toplumsal sorumluluk gereği taviz göstermeden her tür müziğe verdiği destek, alanında öncü bir kanal olan TRT Müzik ile de taçlanmıştır.

TRT sınır tanımıyor

TRT, müziğin tüm değerleriyle unutulmadan korunarak severlerine ulaşması için sınır tanımamıştır yıllar boyu. Herkes evlerine kapanarak zorlu bir süreçten geçerken, kimseyi müziksiz bırakmayı da bunun en güzel örneği. TRT Müzik, bu günlerde, iki güzel yapımla evleri müzikle doldururken

geçmişe doğru bir yolculuğa çıkartıyor. TRT radyolarının ses ve saz sanatçılarını ayrı evlerden aynı şarkılarla bir araya getiriyor "Evden Eve Müzik" sayesinde. Ve bir nostalji programı olan "Arşivden" ile bir ömre sığmayan hatıraları anımsatırken, gönüllerde taht kuran isimleri TRT Müzik'in eşsiz arşivi ile evlere konuk ediyor. İçindeki sese kulak verenlerin kanalı bir kez daha farkını ortaya koyuyor.

Aynı evlerden aynı şarkı

Dilinize takılan bir şarkıyı kendi kendinize gün boyu mırıldandığınız olmadı mı hiç? Ya da duyduğunuz bir şarkıya eşlik etmediniz mi bir an? Kim bilir, belki de aynı evlerden aynı şarkılara eşlik ettik bilmeden... Belki de şarkıları, aşına olduğunuz seslerden dinlemeyi tercih ettiniz sadece. İşte birbirinden değerli ses ve saz sanatçıları, tüm bunların farkına varmış olacak ki, sahne tozuna hasret kaldıkları bugünlerde, kendi imkânları ile geçtiler bu kez ekran karşısına. Aynı evlerden

Duyduğumuz an anılara gark eden, ağlatan, gülümseten, neşelendiren, dinlendiren ve huzur veren bir enerjidir müzik. Bazen hoyrattır, bazen hicaz. Klasiktir ya da modern. Fark eder mi nereden estiği? Yakalar bizi ve savurur en nadide köşelere.

aynı şarkılarla buluşmaya, bizleri de bu şarkılara ortak etmeye karar verdiler. Mekân fark etmedi; aynı heyecan ve şevkle eserleri sese çevirdiler.

Evden eve

Tıpkı Uğur Önür ve Umut Sülünoğlu gibi. Uğur Önür kabak kemanesiyle, Umut Sülünoğlu bağlamasıyla geçti ekran karşısına. İkisi de kendi evinden icra etti, Türk Halk Müziği'nin en sevilen eserlerini. Yıllardır aynı sahnede, bir arada söyledikleri türkülerini yine birlikte söylemek ve yine yüreklerine dokunmak için 'evden eve, evden size müzik' dediler. Sadece Türk Halk Müziği değil Türk Sanat Müziği alanında da en güzel sesler katıldı bu davete. Yahya Geylan ve Canan Geylan çifti de evlerinden duyurdu seslerini. Canan Geylan kemanıyla, Yahya Geylan gitarıyla eşlik etti Türk Sanat Müziği'nin en nadide şarkılarına. "Ömrümüzün Baharı Birlikte Geçsin", "Son Hıçkırık", "Bir Demet Yasemen" gibi dillerden düşmeyen nağmeleri paylaşılar sevenleriyle.

Ayrılsak da beraberiz

Tuğçe Pala, Bora Dicle, Nusret Yılmaz, Neva Cansın Gülses, Seda Gökkadar, Talat Er, Emre Sınanmış, Cafer Nazlıbaş, Burak Demir, Burak Aykaç, Adile Kurt Karatepe, Zafer Taşdan gibi birbirinden özel isimler de "Evden Eve Müzik" yolculuğunda yerini çoktan aldı. Ülke ve milletçe zorlu bir dönemden geçtiğimiz bu günlerde, birlik ve beraberliğin her şartta mümkün olduğunu gösteren "Evden Eve Müzik", salı, perşembe, cumartesi ve pazar günleri, saat 17.30'da yepyeni bölümleriyle yol almaya devam ediyor. Şarkıların samimi ve sıcak sohbetine sığınarak, aynı paydada buluşmayı umarak... Birimiz "Ne o bensiz edebilir", birimiz "Ne temelli gidebilir" derken ortak bir sesin "Ayrılsak da beraberiz" dediği gür bir sesle...

Hulusi Kentmen

Sadun Aksüt

Barış Manço

Behiye Aksoy

Halit Kıvanç ve Ediz Hun

Erkan Yolaç

Nostalji

Nostaljik bir yolculuğa çıkmaya hazır mısınız? Kapatın gözlerinizi ve tatlı melodiler eşliğinde hayal kurun. Köşede bir gramfon. Gramfonda bir plak cızırtısı. Çevirin biraz başınızı, işte tam da orada, vitrinin müstesna köşesine yerleştirilmiş bir radyo. Ömürleri içine alan o küçük kutunun etrafına toplanıp mutluluğu eve sığdıran 'hey gidi günler hey' tam da karşınızda. Nasıl da belirirdi dimağınızda değil mi? Hayır! Açmayın gözlerinizi, dünyaya siyah beyaz açılan bir pencereden yükselen sesleri takip edin ruhunuzla... O pencereden evlere dolan tüm duyguların yaşayın ara vermeden. Güneş sızıyor mesela pencerelerin birinden. Sanat güneşi, adı Zeki Müren... Bir başkasında uzun saçlı dev bir adam beliyor; ismi Barış Manço... Behiye Aksoy, Ayten Alpman, Sadri Alışık... Her biri başka başka evlere dolan bir ışık sanki.

Arşivden

O günleri gözlerinizi kapamadan yaşamak mümkün. Hele hele eskiden olduğu gibi evlerimize sığdırmışken hayatı. TRT Müzik'te "Arşivden" çatısı altında derlenen bir nostalji kuşağı ile elbette. Yayınlandığı yıllarda büyük ilgi gören, bir klasik haline gelen programlar "Arşivden" ile yeniden TRT Müzik ekranında. 1970'lerden 2000'li yıllara uzanan bir dönemi kapsayan yapımlar, değerli TRT arşiviyle öyle anları izleyici ile buluşturuyor ki zamanda duygu dolu bir serüvene çıkmamak imkânsız. 1980'li yıllarda Halit Kıvanç ile "Zaman Zaman İçinde" ve "Sarmaşık", Şevket Uğurluer ile "Anılarla Müzik" adı altında ilerleyen bu yolculuk; 1990'lı yıllara gelindiğinde Nilgün Bilbal ile "Mavi Gece", Müge Oruçkaptan ile "Yıldız Yağmuru", Sadun Aksüt ile "Taş Plaktan Bugüne", Necla Erol ile "Dolunay", Erkan Yolaç, Nükhet Duru ve Erol Evgin ile "Bizden Size" gibi programlarla devam ediyor.

Ve şimdi sıradaki şarkıyı Zeki Müren sizler için anons ediyor:

"Bu şarkıyı sizlere üzerinde dudak izleri bulunan bir kostümle sunuyorum sevgili seyircilerim. O dudaklar sizlere neler söyler bilemem ama bu dudaklar, naçizane yıllardır en derin saygılarıyla, en güzel şeyleri okumaya gayret ettiler efendim."

"Ben her mevsim o yere üzgün üzgün giderim.

O ağacın altını hep ziyaret ederim.

Seni elin elimde yanımda hissederim.

O yeri, o günleri anmaz olur muyum hiç.

O güzel yıllar için yanmaz olur muyum hiç..."

Bir film şeridi gibi

Geçmişten bugüne doğru ilerlerken siyah beyaz ekran renklenmeye; şarkılar, stiller, komedi anlayışları da yenilenmeye başlıyor. Bir film şeridi gibi önümüzden geçiyor "Arşivden" programıyla zaman. Kâh 'nasıl geçti habersiz o güzelim yıllar' diyorsunuz, kâh tebessüm ediyorsunuz geçmişin duayen isimlerine. Bir yandan tüm bu unsurların günümüze taşınmasıyla, kültür ve sanat anlamında, bugünle o günleri kıyaslama imkânı yakalıyoruz. Görüyorsunuz bir daha: Bir neslin alkışlarında büyüyen sanatçı isimlerin, bugünün baş tacı konumunda olması asla tesadüf değil. O yılların içten, saf ve duru duyguları, bugünün belki de çok daha karmaşık ortamında seyircide etkili bir duygu yoğunluğu bırakıyor kuşkusuz. 'Arşiv sadece geçmiş değil geleceği de yansıtmalıdır' misyonu ve zengin içeriğiyle izleyiciyle buluşan "Arşivden", haftanın yedi günü, saat 17.30'da yayınlarına tüm hızıyla devam ediyor. İşte, programdan birkaç ilginç anekdot...

Görüntüleri siyah beyaz olsa da mazisi renkli

Duayen sunucu Halit Kıvanç, "Zaman

Müzeyyen Senar ve Nurhan Damcıoğlu

Zaman içinde" ilerlerken karşımıza bir an Türk sinemasının Ayşecik'i Zeynep Değirmencioğlu'nu çıkarır. Hiç bilinmeyenleri, merak edilenleri; samimi ve içten bir sohbet ile izleyenlere yaşatır adeta. Onu sadece filmlerinden tanıyanların gözünden, bir an "Ayşecik" filmleri geçer. Bir başka zamanda, karşımıza Yeşilçam'ın yakışıklı jönü Ediz Hun çıkar. Halit Kıvanç, Edison'a atıfta bulunarak "elektriği bulan ünlü film yıldızımız Ediz Hun" diye anons eder kendisini. Stüdyodaki içten tebessümler beyaz camdan bugünün izleyicisine renk renk yansır. "Arşivden", samimi sohbetlerinin yanı sıra ters köşelerle de izleyicileri şaşırtmaktan geri kalmaz: Türk sinemasının babacan karakteri olarak bilinen Hulusi Kentmen'in keman çaldığını, Hulusi Kentmen ve Halit Kıvanç arasındaki hoş sohbetten, o yıllarda olduğu gibi bugün de ilk kez öğrenenlerin olması gibi. Hulusi Kentmen filmlerinde şarkı söylemese de kimi zaman eğlence programlarında, her ne kadar gerçek olmadığını düşünenler olsa da, keman çalmıştır. Halit Kıvanç "İşte kemani Hulusi Kentmen" nidası ile sanatçıyı anons ederken ortaya konan programın işlevi de öne çıkar bir anlamda. O yılların Türkiye'sinde bilgi alma, haber edinme işlevinin günümüzdeki koşullardan çok daha farklı bir düzeyde olduğu ve programın arşiv değeri apaçık ortaya çıkar.

Müzik dolu geçmiş

Dönemin sevilen sinema yıldızlarının yanı sıra müzikal anlamda dillerden düşmeyen, kalplerden silinmeyen şarkıların ve 7'den 70'e herkesin gönlünde taht kurmuş unutulmayan isimlerin yer aldığı bir program "Arşivden". Öyle ki; o yıllara şahitlik edenlerin geçmişe dair özlemini, o günün sanatçılarını seyrederken anlamamak mümkün değil. Halit Kıvanç, bugünü düne götüren, dünü bugünde yaşatan şarkıları anons ederken, dönemin birbirinden değerli seslerini gelecek nesillere tanıtıyor aslında. Bu isimler bugünün kuşağında bir klasik, o döneme ait eserler ise başucu eserleri olarak yaşamaya

Özyay Gönülüm

devam ediyor. Neşe Can "Bir bahar akşamı rastladım size" şarkısını söylemeden önce şu anekdotu vermeyi ihmal etmiyor Halit Kıvanç: "Türk Sanat Müziği'nde şarkılar genellikle senli benlidir de bu şarkıda sanatçı sevgilisine 'siz' der. Bu akşam bir yaz akşamı ama o sevgilisine bir bahar akşamı rastlamıştır. Evet, hemen tanıdım. Büyük usta Selahattin Pınar'dan söz ediyoruz..." Bu anonsun ardından Selahattin Pınar'ın eşsiz yapıtını Neşe Can yorumlarken sözlerdeki nezaketi hissetmemek olanaksızdır. Bir başka programda yine Halit Kıvanç "Büyük sanatçılar bir gün fizik yaşamını yitirse bile gerçekten ölmez. Sanatçı ise yaşıyor, yaşıyor, yaşıyor..." der. O an, bugün bir klasik haline gelen Dario Moreno şarkısı Erol Evgin'den gelir. Böylece, onu bugüne getirir ve yaşatır; "Deniz ve mehtap" ile...

Hiç unutulmayanlar

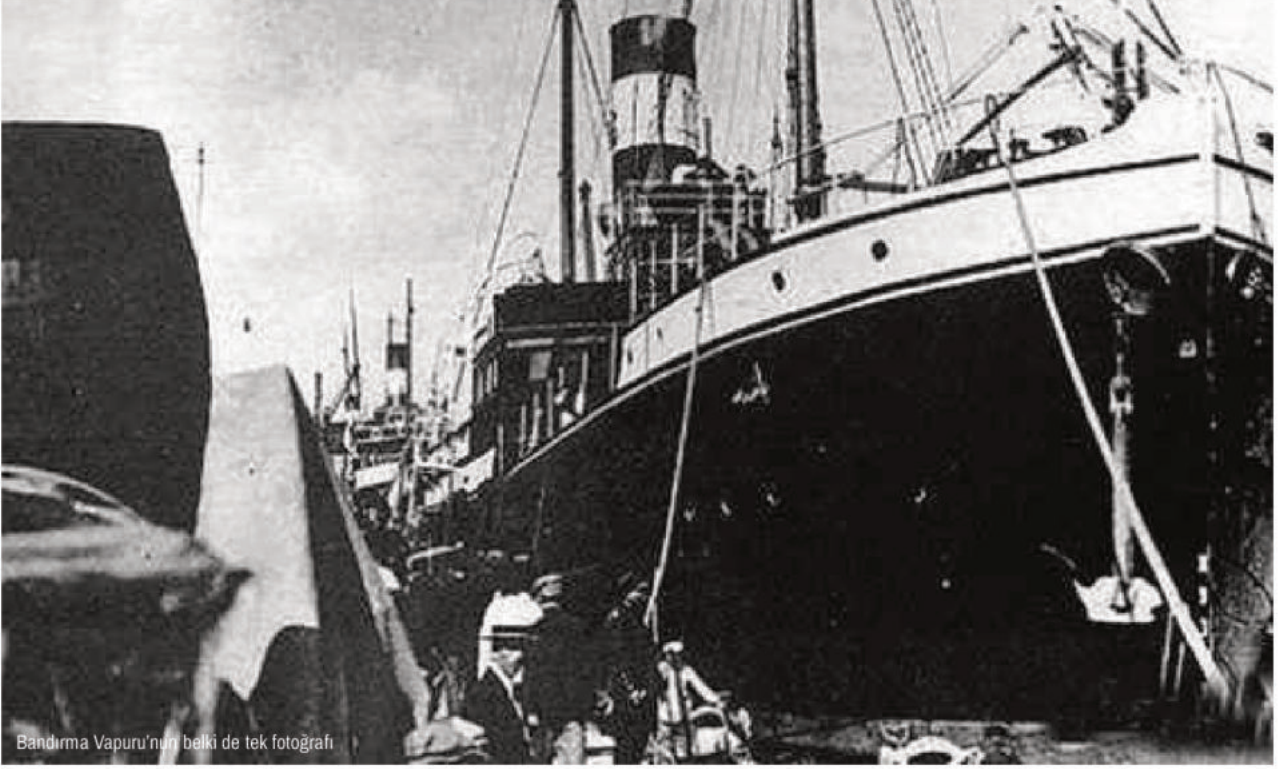
"Arşivden" ile anılar, zaman tüneline siyah beyaz adımlarla ilerlerken, müzikle keşif yolunuz. Türk Halk Müziği'nden Türk Sanat Müziği'ne, tangodan caza, poptan dünya müziğine geniş bir yelpaze sunuluyor sevenlere. Kimler gelip, kimler geçiyor bu zaman tüneline... Necla Erol, Ali Kocatepe, Cemile Kutgün, Nilgün Bilbal, Ayşe Egesoy, Müge Oruçkaptan, Sadun Aksüt, Oya Birgül, Aysin Atav... Sunuculuğunu yaptıkları her programda kimi zaman hoş sohbetler, kimi zaman kahkaha tufanı, kimi zaman da dillerden düşmeyen şarkılar kalplere dokunuyor. O dönemin naif özlemi bugünlere taşıyor. Şevket Uğurluer piyanosuyla Berkant'a eşlik ederken Samanyolu aşıyor. Özdemir Erdoğan, Tanju Okan, Selçuk Ural, Şecaattin Tanyeri, Özyay Gönülüm, Ferdi Özbeğen, Ali Gürlü, Coşkun Demir ve daha niceleriyle buluşuyoruz. Sunucu Güzin Arslantekin'in de dediği gibi; bir şeylerin peşinden gideriz hayat boyu, aradan yıllar geçer, saçımızda aklar yüzümüzde çizgiler belirir. Geride kırk dökük anılar, geçip giden günler, arayıp bulunamayanlar kalır. Bir de şarkılar... Hiç mi hiç unutulmayanlar...

İÇİNDEKİ
sese
KULAK
VER

Bandırma Vapuru'nun belki de tek fotoğrafı

İstiklâlin ilk adımı: 19 Mayıs 1919

Mustafa Kemal, yanındakilerle birlikte, Bandırma Vapuru ile 16 Mayıs 1919'da, öğle üzeri İstanbul'dan yola çıktı. Karadeniz'in deli dalgaları, işgal kuvvetleri tarafından batırılma riski ve başka herhangi bir tehlike onu ve beraberindekileri yolundan çevirebilecek güçte değildi. Daha yola çıkmadan kararını vermişti... Yaverine "Dönmeyeceğiz çocuk!" derken bu kararlılık mavi gözlerinde alev alev yanıyordu.

Mustafa Kemal Atatürk; "Bu ülke hepimizin; ama esas siz gençlerin! Mücadeleden yılmak yok. Tamam mı?"... Bandırma Vapuru, daha İstanbul'un mavi sularından hareket etmeden 14 yaşındaki bir gence bu cümleyi kurmuştu. Sunay Akın'ın keyifli anlatımıyla dinlediğimiz hikâye bize, gemi kamarotunun oğlu olan ve sırf Mustafa Kemal'i görmek için gemiye küçük bir ziyaret yapan bu çocuğun daha sonra Atatürk'ün kütüphanecisi olacak Nuri Ulusu olduğunu da söyler.

"Dönmeyeceğiz!"

16 Mayıs 1919'da yaşanmış bu olay belli ki, aslında bağımsızlık mücadelesi sonlandığında vatanın kimlere emanet edileceğinin de bir muştusuydu daha o zamandan...

Çıkilan yol çetin, bir o kadar tehlikeli, menzile varmak için yanmayı göze almak demektir... Her şeye rağmen inançla, sağlam bir iradeyle ve bilgıyla hareket eden korkusuz bir lider vardı ki, yola çıkmadan çok önce gemileri yakmıştı aslında. Şişli'deki evde, Mustafa Kemal Atatürk'ün, "Çok kalacak mısınız Paşam, yoksa denetlemenizden sonra dönecek misiniz?" diye soran yaverine yanıtı netti: "Dönmeyeceğiz çocuk!" "Geldikleri gibi giderler" dediği düşmanların tek bir neferini bile vatan toprağından göndermeden de dönmedi.

"Müteessir haldeydi"

Yola çıkmadan önce pek çok kişiyle görüşmüştü. Bunlardan biri de o zamanlar Genelkurmay'da Baş Hazırlıkları Komisyonu Başkanı İsmet İnönü idi.

İnönü, bu görüşmeyi TRT Arşiv Dairesi görüntülerinde şöyle anlatıyordu: "Atatürk İstanbul'dayken daima temas ederdik. Yalnız, giderken gelmiş değil. Giderken veda için gelmiştir. Memleketin içinde bulunduğu vaziyeti, yeni ihtimalleri, bunların hepsini takip ediyordu. Memleket tahmin olunmayacak kadar bir karışıklık içinde ve ümitsizlik içindeydi. Bununla beraber, herkes diplomat, herkes çare bulur bir ukala halindedi. Muharebeyle, bu seferin düşmandan kurtuluşunun muntazam muharebeyle nihayet biteceği ihtimali hiç kimsenin zihninde yoktu. Bu bir politika meselesi olmuştu ve herkes politikada marifetini gösterecekti. Atatürk, İstanbul'dan ayrılırken bütün bu temaslarının sonunda, İstanbul'da bıraktığı eski ve yeni devlet adamlarının hiç birisinde meseleyi bütün vahametiyle sonuna kadar görebilmiş,

ihata etmiş (anlamış) bir insan bulmayarak hareket etmiştir. Bundan dolayı hakikaten müteessir haldeydi. İstanbul'dan hareket etmeden evvel bana gelmesi vazifeyi almış, Anadolu'ya ordu müfettişi olarak gelecek, bir an evvel gitmek istiyor, o esnada benim kalacağım ve yapabileceğim işler hakkında benimle konuşmak içindi. Kendisine mümkün olabildiği kadar yardım etme fikrim vardı. O hareket ettiği zaman henüz ben İstanbul'da Genelkurmay'da İstihzârât-ı Sulhiye Komisyonu (Barış Hazırlıkları Komisyonu) Reisi sıfatıyla bazı vazifeler almıştım. Az çok Harbiye Nezareti'nde dolaşır ve görgüsü ve bilgisi olan bir insan halindeydim. Görüştük ve veda etti. Hareket etti.”

Vapurun asıl taşıdığı

16 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal, yanındakilerle birlikte Bandırma Vapuru ile öğle üzeri İstanbul'dan yola çıktı. Karadeniz'in hırçın dalgaları, ondan sonra yaşayacağı tehlikelerin belki de en hafifiydi. Ama o tehlikelerin farkındaydı ve tercihini yapmıştı... Ya ölecekti ya da başaracaktı. Başaracaklardı... Daha Kızkulesi açıklarında İngilizlerce yolları kesilmiş, gemide arama yapılmıştı. Onlar gemiyi yolundan alıkoymak üzere bir kanıt aramışlardı muhtemelen, ama tahayyül bile edemeyecekleri bir şey taşıyordu yorgun Bandırma Vapuru: “Bunlar işte böyle yalnız demire, çeliğe, silah kuvvetine dayanırlar. Bildikleri şey yalnız madde! Bunlar hürriyet uğruna ölmeye karar verenlerin kuvvetini anlayamazlar. Biz, Anadolu'ya ne silah ne cephane götürüyoruz. Biz ideali ve imanı götürüyoruz.” diyerek geminin asıl taşıdığı şeyin ne olduğunu söylüyordu Mustafa Kemal.

Milli Mücadele'deki önemli adımlardan biri de Sivas Kongresi'ydi.

Atatürk 1924'te Bursa halkına hitap ediyor.

Tıpkı vatan gibi yaralı bu gemi, İsmail Hakkı Durusu kaptanlığında, onları Milli Mücadele ateşinin yakılacağı Samsun'a işte bu ideal ve imanla taşıyacaktı. Karadeniz sularıyla buluşunca, yeni bir tehditle karşılaşma ihtimaline karşın kaptanı uyardı. Yaveri Cevat Abbas, o anları anılarında şöyle aktarıyordu: “Büyükdere'den ayrılmış Kavaklar arasına gelmiştik. Güneş batmış, karanlıklar her dakika koyulaşyordu. Boğaz'dan çıkmış, kabına sığamayan Karadeniz'in köpürmüş, kükremiş dalgaları arasına vapurumuz atılmış, tecrübeli küçük teknemiz çatırdayarak mücadeleye başlamıştı. Karanlıklar artık hiçbir yeri bize

göstermiyordu. Korkunç dalgalar bazen hepimizi birden susturuyordu. Deniz tutması, arkadaşları kamaralara çekilmeye mecbur etti. Kumandanımla kalmıştık. Bana kaptanı çağırttı. ‘Düşman devletlerinin herhangi bir vasıtasının gadrine uğramamak için sahile yakın bir rota tutunuz! Şayet mutlak tehlike görürseniz gemiyi karaya en yakın sahile oturtunuz!’ emrini verdikten sonra istirahate çekilmişti.”

Doğduğu gün

Mustafa Kemal, Karadeniz'in deli dalgalarıyla olduğu kadar öncesinde istihbaratını aldığı batırılma tehlikesiyle de boğuşarak geçen üç günün ardından,

“Bugün hepimize düşen ortak görev; ulusal değerlere, bilince, Cumhuriyet’e sahip çıkmak, Çanakkale’yi, Kurtuluş Savaşı’nı kazanan ruhu korumak ve bu bilinci gelecek kuşaklara aktarmaktır. Türk Ulusu dili, kültürü, tarihi ve saygın kimliğiyle aydınlık yarınlara el ele güçlü biçimde yürüyecektir.”

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

Samsun Tütün İskelesi’nde tekrar vatan toprağına ayağını bastı. Kurtuluş mücadelesinde attığı bu ilk adım onun için o kadar değerliydi ki, daha sonra doğum günü sorulduğunda “19 Mayıs” demişti. Hatta dev eseri Nutuk’un ilk cümlesinde de bu tarihi işaret etmişti: “1919 yılı Mayıs’ının 19’uncu günü Samsun’a çıktım.” Bir ülkenin kaderinin yeniden çizileceği süreci başlatan o adımdan sonra daima ileriye, daima aydınlığa atıldı adımlar. Sonunda ölüm de olsa, Milli Mücadele ruhu bütün vatan düşmandan temizleninceye kadar dalga dalga yayıldı. Bir ölümdü, bin gelindi, aç kalındı, susuz kalındı, asla kurtuluş yolundan, bağımsızlık yolundan dönülmedi...O andan sonra, geriye dönüp bakmak, durmak, tereddüt etmek yoktu.

Telgrafın telleri

Mustafa Kemal, “Dokuzuncu Ordu Kıtaları Müfettişi ve Padişahın Fahri Yaveri Miriliva Mustafa Kemal Paşa” unvanı ile “Saat

08.00’de Samsun’a ulaşarak görevine başladığına” dair İstanbul’a telgraf gönderdi. Ancak telgraf telleriyle asıl irtibat kurmak istediği yer Anadolu’ydu. Hem de ölümü bile göze alarak.

19 Mayıs 1919’da Samsun’da görevli bir telgraf memuru Ali Remzi Coşkuner şahit olduğu anı şöyle aktarır: “Hava yağmurlu ve elektrikliydi. O zamanlar paratoner sistemi olmadığı için telleri toprağa vermiştim. Saat gece yarısına yaklaştığı bir anda kapıdaki nöbetçi koşa koşa geldi, bir haber verdi: “Mustafa Kemal Paşa geliyor.” O sırada, Mustafa Kemal Paşa tek odadan ibaret telgrafhaneye girdi. Ayağa kalktım.

- Buyurun Paşam.

- Derhal Havza ve Amasya ile görüşmem gerekiyor, dedi.

- Hava elektrikli, telleri toprağa verdik, sizi görüştüremem!

- Bu, vatanın kurtuluşu ile ilgilidir.

Muhakkak görüşeceğim ya ölürüz ya vatan kurtulur, dedi.

Ceketin cebinden ipek mendilini çıkarıp maniplenin üzerine elini koydu. Benim için telleri devreye sokmaktan başka yapacak bir şey kalmamıştı.

“Sen ölürsen ben de ölürüm” dedi.

Elimi bırakması için söylediğim ısrarlı sözlere aldırmadı, elimi uzun süre bırakmadı. Önce Havza’yı aradım. Derhal cevap geldi. Nöbetçi memur, Kemal Paşa’nın adamlarının emir beklediklerini söyledi. Paşa şifreli bir not verdi, yazdım. Gelen şifreli cevaba elimi bırakmadan baktı. Bir kâğıda çabucak şifreli bir şeyler yazdı. Havza’ya iletmemi söyledi. Amasya ile de istediği konuşmayı yaptı, sonra; “Oh çok şükür, şimdi vatan kurtuldu.” dedi ve maiyetiyle gitti.

Birden aptallaşmışım. Oturduğum yerden kalkamadım. Mustafa Kemal Paşa hayatını ortaya koyan bir kişiydi. Fes kapmaya, mevki elde etmeye gelmiş biri olamazdı. O bir gerçek vatanseverdi, Atatürk’e hayranlığım yağmurlu bir gecede böyle başladı işte...”

Ona ve yaptıklarına olan hayranlık, Milli Mücadele yolunda geçtiği her yerde hiç silinmeyecek izler bırakarak arttı, ölümsüzleşti. Atamızla birlikte canlarını ortaya koyarak tam bağımsız bir ülke elde etme ülküsünü gerçekleştiren atalarımız, bugün sönmeyen ve hiç sönmeyecek o ateşi hepimize bıraktı. Hazır yeri gelmişken bir kez daha ruhları şad olsun diyelim...

Tam bağımsızlık

Miriliva Mustafa Kemal, Samsun’da Mantika Palas’ta kaldı ve fitilini ateşlediği yangının tüm yurdu sarması için çalışmalarını hızlandırdı. Aklında pek çok yol haritası olsa da tek bir hedefi vardı. Nutuk’ta belirttiği gibi: “O da ulus egemenliğine dayanan, tam bağımsız yeni bir Türk devleti kurmak”. Çok önceden verdiği bu kararı uygulamak için çıkmıştı bu yolculuğa: “İşte, daha İstanbul’dan çıkmadan önce düşündüğümüz ve Samsun’da Anadolu topraklarına ayak basar basmaz uygulamaya başladığımızı

ATATÜRK’ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi seni bu hazine mahrum etmek isteyecek dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklal ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin. Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklal ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar, gaffet ve dalalet ve hatta hiyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri, şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakru zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlad! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

Atatürk, Cumhuriyetin genç kızlarıyla

karar, bu karar olmuştur.” diyordu. Yalnız olmadığını, olmayacağını biliyordu: “Her şeye rağmen muhakkak bir nura (aydınlığa) doğru yürümekteyiz. Bende bu imanı yaşatan kuvvet, yalnız aziz memleket ve milletim hakkındaki payansız muhabbetim (sonsuz sevgim) değil, bugünün karanlıkları, ahlaksızlıkları, şarlatanlıkları içinde sırf vatan ve hakikat aşkıyla ziya (ışık) serpmeye ve aramaya çalışan bir gençlik görmemdir...”

“Her yer inlesin!”

Bir hafta boyunca Samsun'da kaldıktan sonra Havza'ya geçmek üzere ayrıldı. Bu yolculuk da yine çeşitli sıkıntılarla başlamıştı. Aslında hikâyeyi artık hepimiz biliyoruz ama bir kez daha dile getirmeliyiz. Çünkü bu hikâye vatanın bağımsızlığı yolunda daima ileriye atılan adımları ve o adımların sahiplerinin kararı inançlarını anlatıyor bizlere: Samsun'dan hareket ettikleri arabalar bozulunca bir süre tamirini bekledi. Ancak, durmak ve bir şeylerin olmasını beklemek onun mizacına tersti. Tarihe bir ders olarak geçecek o anlar da işte tam bu sırada yaşandı. Yürümeye ve yüksek sesle söylemeye başladı: “Dağ başını duman almış. Gümüş dere durmaz akar. Güneş ufuktan şimdi doğar. Yürüyelim arkadaşlar...” O güneş vatanın üzerine çoktan doğmuştu oysa... Yanındakilere de aynı inancı aşılaktan vazgeçmiyordu. “Siz de söyleyin” diyordu...

Ateşin harlandığı yer

Araç bu sırada tamir olunup da Havza'ya ulaştıklarında tarihler 25 Mayıs'ı gösteriyordu. Havza'da Mesudiye Otelinde kalan Mustafa Kemal'in beraberlerindeki de Ali Osman Ağa'nın konağında ağırlandı. Havza 18 gün boyunca Milli Mücadele'nin örgütleneceği ve

Gençler! Cesaretimizi takviye ve idame eden sizlersiniz. Siz, almakta olduğunuz terbiye ve irfan ile insanlık ve medeniyetin, vatan sevgisinin, fikir hürriyetinin en kıymetli timsali olacaksınız. Yükselen yeni nesil, istikbal sizsiniz. Cumhuriyeti biz kurduk, onu yükseltecek ve yaşatacak sizsiniz.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

bu konuda ilklerin yaşanacağı yer oldu. İlk Müdafa-i Hukuk Cemiyeti kuruldu. Teşkilat, ilk toplantısını “Taş Mektep” te yaptı. İlk miting Havza'da gerçekleşti. Mustafa Kemal Paşa'nın talimatıyla gerçekleştirilen mitingde, İzmir'in işgali protesto edildi. İlk genelge yine Havza'da 28 Mayıs'ta yayımlandı. Havza Genelgesi, tüm valilik, kolordu komutanlık ve bağımsız mutasarrıflıklara gönderilir. Havza Genelgesi, Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıktıktan sonra ilk resmi tepkisidir.

Destanı anlamak

Bir ulusun kendi gücüne inanarak tekrar şahlanışının, küllerinden doğuşunun, bağımsızlığı uğruna savaşmasının hikâyesi... Büyük bir destan bu. Ne kadar anlatılsa az kalır. Bugünün koşullarından bakıp, o günü anlayabilmek, o günlerden bize armağan edilenleri tam manasıyla kavrayabilmek için ancak gönül gözünü de devreye sokmak gerekir.

“Yorulmadan beni takip edeceğinizi söylüyorsunuz. Fakat arkadaşlar, yorulmadan ne demek? Yorulmamak olur mu? Elbette yorulacaksınız. Benim sizden istediğim şey yorulmamak değil, yorulduğunuz zaman bile durmadan yürümek, yorulduğunuz dakikada da dinlenmeden beni takip etmektir. Yorgunluk her insan, her yaratılmış için doğal bir durumdur. Fakat insanda yorgunluğu yenebilecek manevî bir kuvvet vardır ki, işte bu kuvvet yorulanları dinlendirmeden yürütür.”

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

Bundan üç- dört ay öncesinde sahip olduğumuz özgürlüklerin tam olarak farkında değildik ya hani... Parkta bir yürüyüş yapmak, güneşte çimlere uzanmak, denize girmek, yağmurda ıslanabilmek nasıl da normal ve sıradandı... Ne zaman ki, salgın yüzünden dilediğimiz gibi davranamaz olduk, işte o zaman özgürlüğümüzün kıymetini anladık. Tam bu noktadan empati kurmaya çalışmak da ülkemizin bugününden, o günlere bakabilmemize, o günlerde bağımsızlığı tehdit altındaki bir ülkenin “ahval”ini kavramaya katkı sağlar belki.

Unutulmaz 101. yıl

Göğsümüz kabarak, geçtiğimiz yıl 19 Mayıs'ın 100. Yılı'nı kutlamıştık. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı'nı geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi kutlamak arzusundaydık. Her yıl artan bir inanç ve coşkuyla, her yıl olduğu gibi bu yıl da 19 Mayıs'ta, sokaklarda, okullarda, Atamızın huzurunda olacak ve 101. Yılı yine heyecanla kutlayacaktık. Hiç ummadığımız ve beklediğimiz bir şekilde hepimizi evde olmaya zorlayan salgın, bayramımızı da evden kutlamamıza yol açtı. Hayat eve sığırdı belki, ama ne coşkumuz ne bayramımız ne de başta Atatürk olmak üzere 19 Mayıs'ı bize armağan edenlere olan sevgimiz evlere sığamadı... Balkonlardan, hep bir ağızdan, gurur duyduğumuz bayrağımızı sallayarak, evrenin her bir köşesine haykırdık İstiklal Marşı'mızı. Bazen boğazımız düğümlendi, bazen gözlerimiz yaşardı ama o coşku her bir yanı kapladı. Herhalde ömrümüzün sonuna kadar unutamayacağımız anılarla; önce 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı sonra da 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı kutladık bu yıl.

Dünyanın ilk Koronavirüs belgesel serisi Hastane İstanbul: Korona

TRT Belgesel'de yayınlanmaya başlayan "Hastane İstanbul: Korona", kimsenin girmeye cesaret edemediği yoğun bakım ünitelerine girerek Koronavirüs'a karşı Türk sağlık çalışanları tarafından verilen mücadeleyi ve hastaların gerçek hikâyelerini ekrana taşıyor. Bu belgeseli izledikten sonra neden evde kalmanız gerektiğini daha iyi anlayacak ve nefes alabildiğiniz için çok mutlu olacaksınız...

Erkut Aydoğdu Cerrahpaşa Yoğun Bakım Ünitesi Sağlık çalışanlarıyla

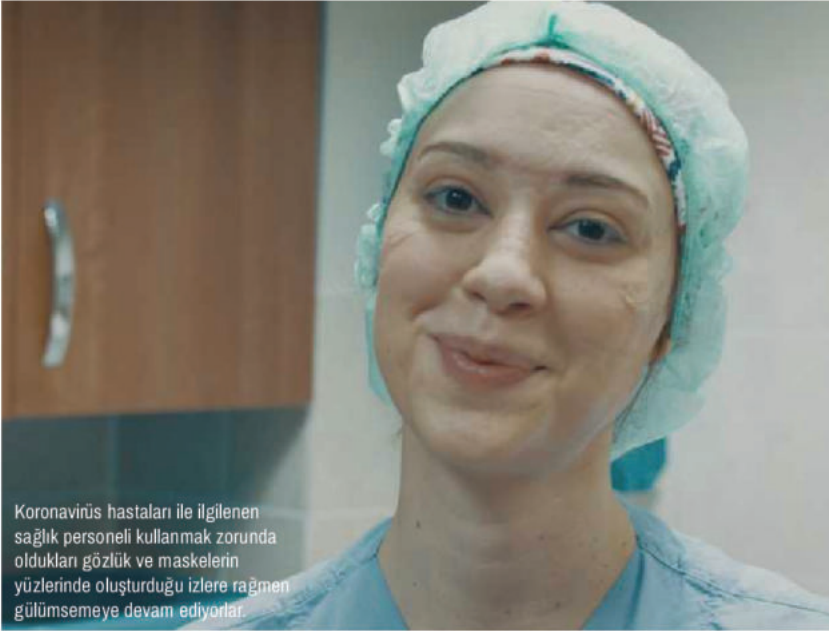
Belgesel haberciliği süreç takibidir. Bir olayın, bir konunun tüm evrelerini kayda almayı gerektirir. Bombardımanın altında savaşların belgeseli çekilir ve tarihe kaydedilir. Kral penguenlerinin yumurtadan çıkıp okyanusa ulaşma serüvenine eksi 30-40 derece soğukta tanıklık edilerek belgesel hazırlanır ve ilgiyle izlenir. Spordan bilime pek çok alanda belgeseller hazırlamak mümkün. Peki ya tüm dünyayı kasıp kavuran Koronavirüs salgınının tam merkezi yoğun bakım ünitesinde, salgına yakalanmış en ağır hastaların ve bu hastalıkla savaşan sağlık personelinin belgeseli hazırlanabilir mi? TRT Belgesel'de yayınlanmaya başlayan "Hastane İstanbul: Korona" işte tam da böyle bir belgesel. Tamamı yoğun bakım ünitesinde geçen dünyanın ilk Koronavirüs belgesel serisi "Hastane İstanbul: Korona"nın yönetmenliğini Erkut Aydoğdu yapıyor. Belgeselin yapımısı Halis Cahit Kutlu, seslendiren ise Tolga Kaptanoğlu. Koronavirüs hastalarının bir nefes daha alarak hayata tutunmak için verdikleri yaşam mücadelesinin anlatıldığı belgesel, Türkiye'de sağlık çalışanlarının destansı mücadelesini tarihe kaydediyor. İnsanların evlerinden çıkıp markete gitmeye çekindiği bir atmosferde, yaşamla ölüm arasındaki

Prof. Dr. Yalın Dikmen ve Erkut Aydoğdu.

Koronavirüs hastaları ile ilgilenen sağlık personeli kullanmak zorunda oldukları gözlük ve maskelerin yüzlerinde oluşturduğu izlere rağmen gülümsemeye devam ediyorlar.

ince çizgi üzerinde Koronavirüs yoğun bakım ünitesinde hayatını riske ederek çalışan tecrübeli gazeteci Erkut Aydoğdu ile yoğun bakım ünitesindeki günlerini konuştuk...

Herkesin evde kaldığı bir dönemde siz tabiri caizse hastalığın tam ortasına daldınız. Bu karar nasıl aldınız?

Koronavirüs salgını nedeniyle alınan tedbirler çerçevesinde TRT Belgesel'de yayınlanan "Hastane İstanbul" belgeselimizin çekimlerine ara vermiştik. Ben gazeteciyim. Hastanelerimizi, sağlık çalışanlarımızı en iyi tanıyan gazetecilerden biriyim. Aklımda Koronavirüs belgeseli

yapma fikri vardı. Nasıl tedbirler alabiliriz, nasıl içeri girebiliriz, neler yapabiliriz... Hızlı bir şekilde organizasyon planı hazırladık. Tabi bu esnada TRT Belgesel yönetimiyle devamlı irtibat halindeydik. Cerrahpaşa Hastanesi ile irtibata geçerek Cerrahpaşa Rektörü Prof. Dr. Nuri Aydın ve Dekanı Prof. Dr. Mustafa Sait Gönen'den yoğun bakım ünitesine girebilmek için gerekli izinleri aldık ve çalışmaya başladık.

Koronavirüs hastalarının tedavi gördüğü yoğun bakım ünitesine ilk girdiğinizde neler gördünüz, ne hissettiniz?

Yoğun Bakıma girdiğimde ilk dikkatimi çeken yüzlerinde maske, gözlerinde

gözlük, siperlik, beyaz tulumların içerisinde 25-30 kişinin sürekli sağa sola koşturuyor olmalarıydı. Onlar sağlık çalışanıydı ve zamanla yarışıyorlardı. Hemen ardından ağızlarında hortum, makinalara bağlanmış hastalar gördüm. Yüzüstü yatırılan hastalar da vardı. Sonradan daha iyi oksijen alabilmeleri için bazı hastaların böyle yatırıldıklarını öğrendim.

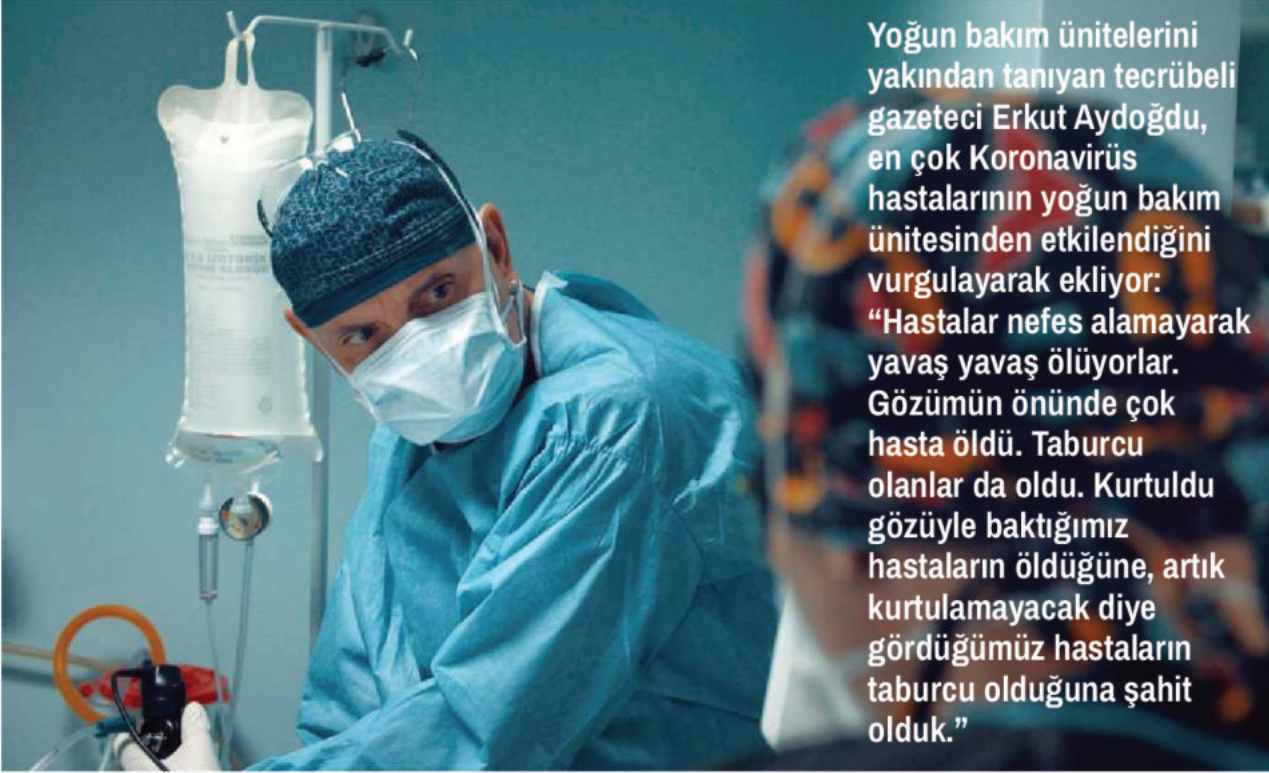
Ortamı gördükten sonra şaşkına döndüm. Kendime gelebilmek ve bir çekim planı hazırlayabilmek için önce dakikalarca ortamı izledim. İnsanlar markete giderken bile tedirgin oluyor, biz de yoğun bakıma girdiğimizde doğal olarak büyük bir tedirginlik yaşadık. İlk şoku atlattıktan sonra başladık çekime. Yalın Hoca başladı anlatmaya: "20 gündür tedavi görüyor bu hastamız. Solunum cihazına bağlı ve uyutuluyor. Bu hasta için zaman kazanmaya çalışıyoruz, 4-5 hafta sonra uyandırma aşamasına geçeceğiz. Zaman kazanamazsak bu hastayı kaybedeceğiz." Anlatıyordu bu şekilde.

İçeride korkuyla karışık bir heyecan yaşadım. O kadar enteresan ki o tür yerlerde kulağınız, burnunuz, gözünüz daha çok kaşınıyor. Şeytan dürtüyor "hadi kaşı burnunu" diyor. Bu durumda dezenfektanlarla eldivenlerimizi değiştirdik ve ancak o şekilde gözümüze, ağızımıza, burnumuza dokunabildik.

Çekimler esnasında nelere dikkat ettiniz, nasıl tedbirler aldınız?

İçeri girmeden önce vitaminlerle bağışıklığımızı güçlendirmeye çalıştık. İlk gün biz de sağlık çalışanları gibi beyaz tulum giydik ve M95 maske taktık. Fakat o tulumu giydiğinizde saunaya girmiş gibi oluyorsunuz ve çok terliyorsunuz. M95 ile ise nefes almak mümkün değil. Sağlık çalışanlarımızın ne yaşadığını, nasıl şartlarda çalıştıklarını bizzat yaşayarak biz de öğrenmiş olduk. İkinci gün yoğun bakım bez önlükleri giymeye başladım. Çünkü 14 kilo kamera taşıyorum, kameranın önündeki objektif sadece 8 kilo, beyaz tulumla çalışmam mümkün değildi. M95 maske yerine cerrahi maske kullanmaya başladık. Bone ve eldiven mutlaka kullandık. Ama gözlük ve siperlik takmadık. Çünkü kameranın vizörüne çıplak gözle temas etmemiz gerekiyor, aksi takdirde çekim yapılamıyor. Gün içinde birçok kez yoğun bakıma girip çıkmam gerekti, temiz çıkmam lazım ki sağlık personelinin odasını enfekte etmeyeyim, o sebeple çok dikkatliydim.

Yoğun bakım ünitelerini yakından tanıyan tecrübeli gazeteci Erkut Aydoğdu, en çok Koronavirüs hastalarının yoğun bakım ünitesinden etkilendiğini vurgulayarak ekliyor: “Hastalar nefes alamayarak yavaş yavaş ölüyorlar. Gözümün önünde çok hasta öldü. Taburcu olanlar da oldu. Kurtuldu gözüyle baktığımız hastaların öldüğüne, artık kurtulamayacak diye gördüğümüz hastaların taburcu olduğuna şahit olduk.”

Tedbir elinizi dezenfekte etmekle olmuyor. Akılcı davranmazsanız tedbirli olamazsınız. Öyle davranmasaydık bu zamana kadar enfekte olmuştuk. Yarın da olabiliriz ama tedbir gerçekten çok önemli. Çünkü içeride her yerde görünmeyen bir varlık var.

Pek çok şeye şahit olduğunuz orada. Sizi en çok neler etkiledi? Birkaçını bizimle paylaşır mısınız?

Yoğun bakım ünitelerini yakından tanıyan bir gazeteciyim. Yoğun bakımın en kritik yerlerinde çalıştım. Açık kalp ameliyatı yapılan yaklaşık 35 yataklı yoğun bakım ünitesinde de çekimler yaptım. Fakat Koronavirüs hastalarının yoğun bakım ünitesinden etkilendiğim kadar etkilenmemiştim oralarda. Gözümün önünde çok hasta öldü. Taburcu olanlar da oldu. Kurtuldu gözüyle baktığımız hastaların öldüğüne, artık kurtulamayacak diye gördüğümüz hastaların taburcu olduğuna şahit olduk.

Akciğer kanseri üstüne Koronavirüs 'a maruz kalmış bir hasta gözümün önünde 1-1,5 saat içinde hayata veda etti. Beni en çok etkileyenlerden biri oydu. İstanbul Üniversite Hastanesi personeli bir hasta vardı, yoğun bakımda çalışan bir personelin de arkadaşıydı. Nefes alamıyordu. Uyutulurken arkadaşına “Benim 2 tane çocuğum var. Lütfen beni kurtarın” demiş. Personel ellerinden gelini

yapacaklarını söyleyerek uyutmuşlar. Hasta 40-45 günlük bir yaşam mücadelesi verdi ama hayatını kaybetti. Arkadaşını kaybeden hastane personeli ile bir röportaj yaptım ve bu röportaj beni çok etkiledi.

Bir teyze vardı, gün içerisinde sürekli doktorlara teşekkür ediyordu. Yalım Hoca ile konuşurlarken çekim yaptım, dualar ediyordu. 3 gün sonra hasta ağırlaştı. “Nefes alamıyorum beni çıkartın siz beni öldürmek istiyorsunuz. Bahçeye çıkartın.” diye bağırılmaya başladı. Yalım Hoca oksijen değerlerinin iyi olduğunu, kurtulacağını söylüyordu ama hasta sakinleşmiyordu. Yalım Hoca'nın gözlerinden hastanın durumunun kritik olduğunu anladım. Çünkü uzun zamandır çalışıyorum doktorlarla. Sonra hastanın kalbi durdu. 40-45 dakika kalp masajı yapıldı, kalbi atmaya başladı. Ama iki gün sonra o da hayatını kaybetti. Bir de Bünyamin amcamız vardı. Oğlu Cerrahpaşa'da güvenlik görevlisi olarak çalışıyordu. Kısık kısık nefes alabiliyordu, ciğerlerini dolduramıyordu. Oğluya röportaj yaptım. Duygularını işinin önüne koyan bir gazeteci değilim. Ama bu röportajdan etkilenmişim, çünkü kendinizi onun yerine koyuyorsunuz, ben de bunları yaşayabilirim diyorsunuz. Bünyamin amcanın ağzına takılan boru nefes borusunu tahriş ettiği için boğazına delik açıldı. Boğazındaki deliğe takılan boru ile hastayı yaşatmaya çalıştılar. Yaşamaması mucize olarak görülmüyordu. Bir

sabah geldim baktım Bünyamin Amca uyanmış. Çok enteresan. Sonra kendi kendine nefes almaya başladı. Ardından izolasyon odasında televizyon izlemeye başladı. Bir baktık insanlara selam veriyor, espriler yapıyor. Sonra da yoğun bakımdan taburcu oldu. Benim için en etkileyici hikâyelerden biri de buydu.

Doktorlar ve hemşirelerin hastalara yaklaşımı nasıl sizce?

Sağlık personelimiz gerçekten fedakârca çalışıyor. Doktorlar asla vazgeçmiyorlar, yapılabilecek her şeyi yapıyorlar. Oradaki her bir hasta doktorların ve hemşirelerin aileleri gibiler. Tüm hemşireler bir bebek gibi hastayla ilgileniyor, onların sırtını siliyor, üstünü örtüyor, başında nöbet tutuyor. Sağlık çalışanlarımızı bu şekilde gördükçe hem mutlu oldum, gurur duydum hem de bambaşka hisler yaşadım. Demet hemşireye Bünyamin amca uyandıktan sonra neler hissettiğini sormuştum. Dört beş cümle kurabildi sonra çok ağladı ve gitti. Bir gün Avcılar Devlet Hastanesi'nden genel cerrah bir doktor acil olarak Cerrahpaşa'ya nakledildi. Hasta Yalım Hoca'nın sınıf arkadaşı çıktı. Yapılabilecek her şey yapıldı. Ama yaklaşık üç hafta sonra o da hayatını kaybetti. Çok garip bir psikolojiye sahipler. Hastalarını kaybettiklerinde yıkılıyorlar, çok üzülüyorlar ama ertesi gün aynı şekilde hayata devam ediyorlar. Çünkü onlara

Cerrahpaşa Hastanesi
Yoğun Bakım Servisi

“Doktorlar asla vazgeçmiyorlar, yapılabilecek her şeyi yapıyorlar. Oradaki her bir hasta doktorların ve hemşirelerin aileleri gibiler. Bütün hemşireler bir bebek gibi hastayla ilgileniyor, sırtını siliyor, üstünü örtüyor, başında nöbet tutuyor. Hastalarını kaybettiklerinde yıkılıyorlar, çok üzülmüyorlar ama ertesi gün aynı şekilde hayata devam ediyorlar. Çünkü onlara ihtiyaç duyan daha bir çok hasta var. Orada herkes nefes almak, hayata tutunmak, kurtulmak, yaşamak istiyor.”

ihtiyaç duyan daha birçok hasta var. Orada herkes nefes almak, hayata tutunmak, kurtulmak, yaşamak istiyor.

Aileler yoğun bakımda yatan yakınlarına mektuplar yazmışlardı. Hemşireler bu mektupları hastalara okuyorlar. Torunlarının mektupları okunurken ağlayan hastalarla beraberdim. Koronavirüs salgınının gerçek anlamda yaşandığı yer yoğun bakım üniteleriydi. Artık hastalar yavaş yavaş azalıyor. Yoğun bakım üniteleri tekrar dolmaz diye ümit ediyorum.

Korkmadınız mı yoğun bakımda Koronavirüs hastaları içinde çalışırken?

İslami Cihad'ın tünellerini çeken ilk Türk gazeteciyim. Dünyada da ikinci gazeteciyim. İnsan kaçakçılarına çeken ilk Türk gazeteciyim. Bu iş için İzmir'de yaklaşık bir yıl kaldım. Sonunda kameraya konuştular, tabii bu itirafa da girdi. Hücre evlerini çektim. Kafama silah dayadılar, dağa kaçırıldım, gözlerim bağlandı nereye götürüldüğümü bilmediğim zamanlar oldu... O zaman da korktuğum anlar olmuştu ama bir eşik var. İnsan kaçakçılarının arasına girdiğinizde evet tehlikeli ama belli bir süre

sonra tehlike azalıyor. Ama burası öyle değildi. Yoğun bakımın içine girip akşama kadar çalışıyorsunuz ve bu her gün böyle devam ediyor. Boğazınız hafif acısa acaba virüse yakalandım mı? diye korkuyorsunuz. Otelde kalıyorum tek başıma. Asistanım çekimlerin 15. günü “Ateşim var, boğazım acıyor. Acaba enfekte mi oldum?” dedi. Hemen test yapıldı çok şükür ki negatif çıktı. Her gün, ‘virüse yakalanır mıyım’ düşüncesi benim psikolojimi bozdu. ‘Erkut şansını çok zorluyorsun’ dediğim zamanlar oldu. Bizden sonra bazı televizyon kanalları da girdi yoğun bakıma ama 15 dakika çekim yapıp çıktılar. Televizyon programı veya haber yapmıyorum ben, belgesel apayrı bir şey. Benim orada çalışan bütün doktor ve hemşirelerle röportaj yapmam lazım ki ortaya bir belgesel çıkabilsin.

“Hastane İstanbul: Korona” kaç bölüm olacak? Cerrahpaşa’dan başka yerlerde de çekimler yaptınız mı?

Belgeselimizi 5 bölüm olarak planladık. İlk iki bölümü Cerrahpaşa’da çektik. Çekimlerimiz Kartal Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi’nde devam ediyor, orada da çok farklı bir dünya

var. Sonrasında devam edebilir miyiz bilmiyorum. ‘Ben canıma mı susadım’ dediğim zamanlar oldu doğrusu. Evet gazeteciğim... Birinin sağlık çalışanlarının verdiği emeği, hastaların yaşam savaşını kayda alması gerekiyor. Ama belgeselimiz için sabah 8’de yoğun bakıma girip akşam 8’de çıkıyorum. Göz göre göre de ölmek istemiyorum açıkçası. Doğrusu çekimlerin 20. gününde işi bırakmak istedim. Çünkü gözünüzün önünde insanlar acı çekerek, nefes alamayarak yavaş yavaş ölüyor. Böyle bir ortamda işinize konsantre olamıyorsunuz. Reel iş çekmek televizyonculukta dünyanın en zor işidir. Yarın 112 Acil ekibi ile çalışacağım. Nasıl vakalara gideceğim, nasıl hastalarla, hasta yakınlarıyla karşılaşacağım bilmiyorum. Ne yaşayacağım hakkında bir fikrim yok. O sebeple bir plan, senaryo... yok. Yoğun bakım ünitesi için de aynı şeyler geçerli. Sağlık personelinin kahramanca mücadelesini, hastaların hayata tutunmak için çabasını gösteren bir şeyler olması lazım çekebilmemiz için. Haber çekelim derken haber oldu birçok arkadaşımız. Umarım biz bunu yaşamayız.

HASTANE İSTANBUL KORONA

TRT BELGESEL

“Acil Durum Hastanesi” Bir rekor

45 günde
tamamlanarak tarihe
geçen Yeşilköy Prof.
Dr. Murat Dilmener
Acil Durum Hastanesi
inşaat çalışmalarının
tüm aşamaları, ilk
günden itibaren TRT
Belgesel tarafından
7 gün 24 saat
görüntülendi.

Gece gündüz demeden 45 gün boyunca ter dökerek hastane inşaatını bitiren çalışanlar

Bir hastane düşünün... Toplamda bin 8 yatak kapasitesine sahip olacak. 75 bin metrekare kapalı olmak üzere toplam 184 bin m2 alana kurulacak. İhtiyaca göre her odası yoğun bakım ünitesine dönüşürebilecek sağlık donanımına sahip olacak. Vücut ısısını ölçen hasta odaları, özel basınçlı hava sızdırmaz yoğun bakım servisleri, hassas filtre sistemi ve misafirhaneleri bulunacak. Ameliyathaneleri, MR görüntüleme merkezleri... Kısaca tam teşekküllü dev bir hastane sıfırdan inşa edilecek ve bu 45 günde tamamlanacak. Yeşilköy Çok Amaçlı Acil Durum Hastanesi işte böyle bir hastane. Alanında dünyada ün salan Türk müteahhitiği ekolü, koronavirüs salgınının tüm dünyayı etkisi alması karşısında bir felaket senaryosuna karşı bir önlem olarak Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın "Acil durum hastanesi inşa edelim" talimatını ete kemiğe büründü. Hem de 45 gün gibi rekor bir sürede. İşte bu muhteşem organizasyonun bir orkestra titizliği ve uyumuyla yürüttüğü inşaat faaliyeti, TRT Belgesel kameraları tarafından anbean kayıt altına alındı. Özel görüntüler ve röportajlarla hazırlanan "Acil Durum Hastanesi" Belgeseli, hastanenin hizmete açılmasıyla eş zamanlı olarak TRT Belgesel'de yayınladı. Gelin zamana karşı yarışarak ortaya muazzam bir iş koyanların hikayesine daha yakından bakalım.

"Acil Durum Hastanesi" belgeseli için 3 aktüel, 3 aksiyon, 1 hava kamerası kullanıldı. İnşaatın tüm aşamalarının izleyiciye kesintisiz aktarılması amacıyla toplamda 7 kameraman iki vardiya şeklinde 7/24 çalıştı. Bazı çekimler 40 metre yükseklikteki vinçler üzerinde yapıldı.

TRT Belgesel tarafından 7 / 24 kayıt altında

Hastanenin açıldığı gün olan 31 Mayıs'ta TRT Belgesel "Acil Durum Hastanesi" adlı belgeseli saat 21.00'de yayınladı. Özel röportaj ve görüntülerin yer aldığı "Acil Durum Hastanesi"nin yapımcı ve yönetmeni ise Hakan Çakır. Belgeselde; 3 aktüel, 3 aksiyon, 1 hava kamerası kullanıldı. İnşaatın tüm aşamalarının izleyiciye kesintisiz aktarılması amacıyla toplamda 7 kameraman iki vardiya şeklinde 7/24 çekim yaptı. İnşaat süreci boyunca çalışmalarda yer alan TRT Belgesel çekim ekibi, salgına karşı tedbirleri de en üst seviyede tuttu. Çekimleri maske ile sosyal mesafe kurallarına uygun olarak gerçekleştiren ekiplerin periyodik olarak vücut ısılarını ölçüldü.

Akıllı hastanenin hiç bilinmeyen özellikleri ilk kez ekranda

Toplamda bin 8 yatak kapasiteli Yeşilköy Çok Amaçlı Acil Durum Hastanesi, 184 bin m2 alana kuruldu. 75 bin m2 kapalı alana sahip hastanenin çevresinde peyzaj çalışmaları tamamlandığında 50 bin m2 yeşil alan, farklı cins ve tiplerde 40 bin adet çalı ve bitki ile bin 357 adet ağaç yer alacak. Hazırlanan belgesel, hastanenin her odasının yoğun bakıma dönüştürülebileceğini, üst düzey güvenlik önlemlerini, vücut ısısını ölçen hasta odalarını, özel basınçlı hava sızdırmaz yoğun bakım odalarını, hassas filtre sistemini ve misafirhanelerini de ilk kez ekranlara yansıttı. Ayrıca Türk mühendisler tarafından tasarlanan solunum ve tomografi cihazlarıyla donatılan hastanede, donanımlı ameliyathanelerden MR merkezlerine kadar her şey izleyicilerle paylaşıldı.

4 bin kişi çalıştı

İnşaat sürecinin ilk basamağı olan temel atma kısmında yaklaşık 35 bin m3 beton kullanıldı. İnşaatta yaklaşık bin 500 ton ağır çelik kullanılırken, 4 bin işçi üç vardiya şeklinde 24 saat çalıştı. Bu işçilerin taşınması için 75 otobüs 220 sefer yaptı. Hastanenin elektrik tesisatında ise Türkiye'nin en doğusu ile batısı arasında bir kere gidip gelebilecek uzunlukta kablo kullanıldı. Tam anlamıyla elektronik bir komuta sistemiyle çalışan hastanede, kapı girişlerine temasları azaltmak amacıyla sensörler yerleştirildi. Zaman kaybetmemek amacıyla testlerin

Cumhurbaşkanı Erdoğan: "Türkiye dikkatleri üzerinde toplayan ülke oldu"

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, yapımı tamamlanan Acil Durum Hastanelerini 31 Mayıs'ta hizmete açtı. Hastanelere adları verilen Prof. Dr. Murat Dilmener, Prof. Dr. Feriha Öz ve Dr. Niyazi Kurtulmuş'u hayırla yâd eden Erdoğan, bu duayenlerin adlarının hastanelerde yaşatılacağını söyledi. Cumhurbaşkanı Erdoğan salgınla mücadele esnasında hayatlarını kaybeden sağlıkçılarla vatandaşları da saygıyla yâd ettiğini belirterek "Sağlık çalışanlarımıza, milletimize verdikleri tüm hizmetler ve salgın dönemindeki gayretleri için bir kez daha şükranlarımı sunuyorum" diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin sahip olduğu güçlü sağlık altyapısı ve genel sağlık sigortası sistemi ile salgın sürecinde dikkatleri üzerinde toplamış bir ülke olduğunu belirterek "Nüfusumuzun neredeyse tamamını kapsayan ve herkese aynı standartta hizmet alabilme imkânı sağlayan genel sağlık sigortamıza gıpta ile bakıldığını çok iyi biliyoruz. Geçtiğimiz 18 yılda mevcutların çok büyük bir bölümünü baştan aşağı yenilediğimiz yeni binalarla ve cihazlarla teçhiz ettiğimiz bir sağlık altyapısına sahibiz. Doktorundan hemşiresine ve destek personeline kadar 1 milyon 100 bini bulan sağlık ordumuzla milletimizin hizmetindeyiz. Sayıları 11'i bulan şehir hastanelerimiz hem inşa ve işletme yöntemi hem de hizmet kalitesi ile küresel düzeyde bir model haline gelmiştir" dedi.

Aynı şekilde salgın döneminde iki ayı bulmadan inşasını tamamlayıp hizmete sundukları bu acil durum hastanelerinin özellikle örnek alınacak bir model olduğuna inandığını vurgulayan Erdoğan, "Dünyada pek çok ülkenin geçici sahra ve prefabrik hastaneler kurarak çözmeye çalıştıkları sorunu biz çok daha kısa sürede kalıcı hastane inşa ederek aşmayı başardık." ifadelerini kullandı.

laboratuvarlara ulaştırıldığı ve birimler arasında kullanılan hızlı bir teslimat sistemi de düşünüldü.

İlk günden son güne

Belgeselin yapım aşamasını ve kamera arkasında neler yaşandığını öğrenmek için Yapımcı-Yönetmen Hakan Çakır'a çekimlere ne zaman ve nasıl başladığını sorduk. Aynı zamanda TRT Belgesel'in çok sevilen yapımlarından "Ailenin Yeni Üyesi" belgeselinin yönetmeni olan Çakır, "Brezilya çekimleri yeni bitmiş ülkeye henüz dönmüştüm. Yasaklar sebebiyle çekimlerimize ara vermiştik. Sayın Cumhurbaşkanımızın hastanelerin yapım emrini vermesinin hemen ardından TRT Belgesel Kanal Koordinatörü İnan Süleyman Tezgel, bu hastanelerin tüm dünyaya örnek olacak projeler olacağını ve yapım süreçlerinin kayıt altına alınması gerektiğini söyledi bize. Sayın Tezgel'in bu fikrinin hemen hayat bulması için kararlarımızı aldık ve program sorumlumuz Ahmet Yorul, kameramanlar Mustafa Elmas ve Sinan Aygün ile inşaatın ilk gününden itibaren sahadaki yerimizi aldık" sözleriyle belgesel çekimlerinin nasıl başladığını anlatıyor.

Milli birlik ve beraberlik duygusu

Sahada belirli noktalara koydukları aksiyon kameraları ile saha içerisindeki hareketi kayıt altına alırken, hava kameraları ile de inşaatın ilerleyişini havadan görüntüleyerek izleyenlere aktarmak istediklerini söyleyen Çakır, "Orada, gece gündüz demeden çalışan herkesin yanında olmak, milli birlik ve beraberlik duygusunu sonuna kadar hissetmek bizi en etkileyen olaylardandı. Çünkü herkesin evinde kaldığı ve salgını kontrol almak adına bu sürece katıldığı dönemde Adana'dan Kahramanmaraş'a, Ordu'dan Afyon'a kadar uzanan coğrafyadan insanların ailelerini geride bırakarak çalışmaya gelmesi gerçekten takdir edilecek bir davranıştı" diyor.

Kameraman Mustafa Elmas ve Program Sorumlusu Ahmet Yorul vinç üzerinde çekim için hazırlık yapıyor.

Prof. Dr. Feriha Öz

Prof. Dr. Murat Dilmener

Dr. İsmail Niyazi Kurtulmuş

Duayen doktorların ismi hastanelerde yaşatılacak

Yeni tip koronavirüs salgını ile mücadele kapsamında Atatürk Havalimanı yerleşkesinde inşa edilen Yeşilköy Prof. Dr. Murat Dilmener Acil Durum Hastanesi ile Sancaktepe Prof. Dr. Feriha Öz Acil Durum Hastanesi ve restore edilerek yeniden hizmete alınan Hadımköy Dr. İsmail Niyazi Kurtulmuş Hastanesi Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından hizmete açıldı. Erdoğan 6 Nisan'da yaptığı açıklama İstanbul'da Acil Durum Hastanelerinin yapılacağını duyurmuştu. 45 günde tamamlanan hastanelerin koronavirüs ile mücadelede önemli rol oynaması hedefleniyor. Hastanelerin salgın sonrası dönemde de olası salgın ve afet durumları ile sağlık turizmi alanında hizmet vermesi planlanıyor.

45 günde yapımı tamamlanan acil durum hastanelerine İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinin duayen öğretim üyelerinden Prof. Dr. Murat Dilmener ve Prof. Dr. Feriha Öz'ün adı verildi. Dilmener ve Öz yeni tip koronavirüs nedeniyle hayata veda etmişlerdi. 45 günde restorasyonu tamamlanan ve yaklaşık bir asırdır asker hastanesi olarak hizmet veren tarihi Hadımköy Askeri Hastanesi ise modern bir hüviyete kavuşarak Hadımköy Dr. İsmail Niyazi Kurtulmuş Hastanesi adıyla yeniden hizmete sunuldu. Hastaneye ismi verilen Dr. Niyazi Kurtulmuş, Numan Kurtulmuş'un babası; Balkan Harbi, 1. Dünya Savaşı ve İstiklal Harbi kahramanlarından âlim, Ordu Ünyeli Binbaşı Numan Kurtulmuş'un oğludur. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesini bitirip dâhiliye uzmanlığını tamamladıktan sonra hayatını bu şehirdeki tüm hastaların, gariplerin, gençlerin hizmetine adanmıştır.

Kameralar her an kayıttaydı.

Yapımcı Hakan Çakır.

Muhteşem bir organizasyon

Hakan Çakır çekim için inşaat alanına gittiklerinde muhteşem bir organizasyonla karşılaştıklarını belirterek "45 günde böyle bir hastaneyi yapmak gerçekten çok zor. Aynı anda 6 tane ağır çelik, 6 tane hafif çelik fabrikası ve beton fabrikaları çalıştı. Cumhurbaşkanımızın talimatının ardından 2. gün 3 bin insan toplandı sahaya. Mühendislerin işi çok zordu, verdikleri kritik kararlar sayesinde inşaat çok hızlı ilerledi. Normal bir hastanenin yapımı yaklaşık 3 yıl sürüyor. Ama bu hastanenin inşası 40 gün dolmadan bitti. Teknik cihazların kontrolü,

testleri ardından hastane 45 günde hizmete açılabilir hale getirildi. Tüm bu ayrıntıları ve daha fazlasını belgeselimizde anlattık" şeklinde konuşuyor.

"Hiçbir şeyi kaçırmak istemedik"

Yağmur, çamur demeden çekimlere devam ettiklerini vurgulayan Hakan Çakır, "izleyenlere inşaat sürecini tam anlamıyla aktarabilmek için gerektiğinde vinç üzerinde 40 metre yükseklikte çekim yaptık. Biz çekimlerimize sahada devam ederken aynı zamanda ofisimizde kurgu yönetmenimiz Hüda Gümüşsoy ve montajımız Özge

Geçek belgeselimizi yayına yetiştirebilmek için son sürat çalıştık" diyor ve ekliyor. "İnşaat çok hızlı ilerledi. Bir günü kaçırsanız ikinci gün bambaşka bir yer görüyorsunuz. İki hastanenin yapımına aynı anda başlandı ve bitirildi. Hiçbir şeyi kaçırmamak için bir hastane üzerine yoğunlaştık. Çünkü iki hastane birebir her şeyiyle aynı yapıldı, sadece yerleri farklıydı. Bu süreçte bize yardımlarını esirgemeyen başta Sağlık Bakanlığı'na, çekimin her anında yanımızda olan inşaatın Proje Koordinatörü Ali Sami Belül'e, İnşaat Mühendisi Ender Korkmaz'a ve tüm çalışanlara teşekkürlerimizi iletiyorum."

Salgın psikolojisi

Salgın herkesi farklı boyutlarda da olsa çok etkiledi. Ruhsal olarak kimse kendini çok iyi hissetmiyor. Hatta pek çok uzman bir "ruhsal salgın" endişesi taşıyor. Bireyler olarak psikolojimizi yüksek tutmak için neler yapabiliriz? Yine uzmanların görüşlerinden hareketle özetlemeye çalıştık

Korku, endişe, kaygı, umut, mizah, belirsizlik, yas, şok, inkâr, stres, panik, öfke, tahammülsüzlük, gerginlik, umutsuzluk, huzursuzluk, suçluluk, çaresizlik...

Hayatın hep içinde olan bu kavramlar belki de kimsenin hayatı boyunca bu

denli iç içe geçmemiş ve bu denli yoğun hissedilmemişti. Oysa Mart ayından bu yana yaşadığımız kaotik ortam hepimiz için tanımlaması güç duygular ve duygu değişimlerini beraberinde getirdi. Elimizde bilim insanlarının açıkladığı bir takım veriler olsa da bir bilinmezle karşı karşıyaydık. Üstelik neredeyse tüm dünyanın benzer

durumda olması daha da yoğun bir gerilim yaşamamıza neden oldu.

Herkesi farklı etkiledi

Bireysel olarak yaşadığımız psikolojik sıkıntılara bir de "empati" ile yaklaşabildiğimiz sorunlar eklendi. Kimi zaman çocuğunun yanına yaklaşmadan

ya da onu haftalarca göremeden nefessiz çalışan sağlık çalışanları için üzüldük. Kimi zaman salgın yüzünden işsiz kalıp evine eklemek götüremeyecek olanlara kahrolduk. Bazen kaybettiği yakınına tek başına toprağa verenlerin psikolojisini düşündük, bazen de tek bir yakınına göremeden

hastane odasında ölümle pençeleşen hastaları... Süreç hepimizi farklı boyutlarda da olsa çok yıpratmış ve yıpratıyor. Üstelik ne zaman son bulacağı da belirsiz.

Kendi küçük etkisi büyük

Tarihte salgınlar yaşanmış elbette. Ama bu, bizim neslimizin hayal etmekte bile güçlük çekeceği türden bir salgın. Çünkü insanlık aslında evrenin sınırlarını anlama noktasında hızla ilerlerken salgınla yüzleşti. Mars'ta koloni kurmayı planlayan, atom altı parçacıkları çarpıtırarak, bundan milyonlarca yıl önce dünyamızda yaşananları bilebilen bir canlı topluluğuyduk biz. Okyanusların en derininde neler olduğunu bilen, canlıları klonlayabilen, elektron düzeyini görüntüleyebilen, nanoteknoloji geliştiren de bizdik. Oysa aniden bir gramın trilyonda birinin milyonda biri kadar bir virüs dünyamızı alt üst etti.

Günlük yaşantımız, ülke ekonomileri, sağlık sistemleri ve tabii psikolojimiz büyük yara aldı. Kimimiz uzunca bir süre, durumu algılamakta ve inanmakta güçlük çekti. Kimimiz ise panikle, ne yapacağını bilemedi... Kaygı milyonların hayatının başköşesine yerleşiverdi.

Uzmanlar yaşadığımız bu normal dışı süreçten ruhsal açıdan etkilenmemizin aslında normal olduğunu unutmamamız gerektiğini söylüyorlar. Depresif, kaygılı, huzursuz duygular hissetmek, öfke ya da çaresizlik duymak normal. Ancak, bu duyguların abartılı ve sürekli olmaması koşuluyla. Hatta bir yere kadar bu tip duygular, tedbirli olmayı, önleyici davranışlar sergilemeyi ve doğru davranmayı sağladığı için gerekli. Kendimizi ve çevremizdekileri korumak için kaygı duymasak, maske takmayabiliriz örneğin.

Tarih belirsiz

Salgının etkileri azalıyor gibi görünse de bitmediği net. Biteceğine dair bir tarih verilemiyor ne yazık ki... Süre uzadıkça da olumsuz duygular daha da derinleşiyor ya da bir kanıksama hali ile boş vermişlik ortaya çıkabiliyor. Yaşananlar ve hissedilenler ayrı ayrı değerlendirilmeli elbette. Biz genel olarak bütün bu olumsuz duygularla nasıl başa çıkabiliriz, uzman görüşlerinden hareketle, bunu anlatmaya çalışalım dilimiz döndüğünce.

Bize düşen

Her şeyden önce bunu yapmanın ne kadar zor olduğunu bilsek de duygularımızı kontrol edilebilir düzeyde tutmaya çalışmak çok önemli. Cümle biraz kaşık oldu, şöyle açıklayalım: Belirleyebileceğimiz ölçüde durumu tanımlayıp, kendi yapabileceklerimiz ölçüsünde tavır almak ilk sırada yer alıyor. Daha somut bir örnekle konuyu daha anlaşılabilir kılmaya çalışalım. Şu anda hiç birimiz salgını durduramaz ya da virüsün aşısını bulamayız öyle değil mi? Peki ne yapabiliriz? Maske takıp sosyal mesafe kuralına uyabiliriz ve çok gerekmedikçe kalabalık ortamlara girmeyiz. İşte bu, sadece kendimiz için değil, herhangi bir hastanede çocuğunu görmeden, kendi hayatı risk altında çalışan bir hemşire için de yapabileceğimiz bir şey olur. Başka bir örnekle de konuyu pekiştirelim. Diyelim ki, ekonomik sıkıntı içindeki insanların haberlerini izledik ve üzüldük. Büyük ölçekte, birey olarak bunun için yapabileceğimiz bir şey yok. Ama en yakınımızda sıkıntı çeken biri varsa, ona küçük bile olsa destek olmak, her iki tarafa da iyi gelecektir.

Kendi psikolojimizi korumak için ana davranış modelinden biri de doğru bilgi kaynaklarından bilgilenecek. Bu süreçte gözlemediğimiz bir konu, yalan, yanlış ve manipülatif bilgilerin dalga dalga yayılarak herkesin psikolojisini bozması oldu. Akılcı davranıp konunun uzmanları ve bilim dururken güvenli olmayan kaynaklardan bilgi almak stresin seviyesini önemli ölçüde artırdı. Bilgileri akıl süzgecinden geçirmek ve hatta bir kaç kaynaktan doğrulamak en mantıklısı.

Alışkanlıklar önemli

İnsan, değişikliklere çabuk uyum sağlar gibi görünse de aslında alışkanlıklarından kolay vazgeçemeyen bir canlı. Bu sürecin hepimizi derinden etkileyen bir tarafı da tam olarak bu. Birden bire hayatın rutininin bozulması...

Bu nedenle uzmanların uyarıları arasında olabildiğince normal hayat rutinimizi sürdürmeye çalışmak var. Peki, bu nasıl olacak? Örneğin işe ya da okula gittiğimiz zamanlardaki uyku düzenimizi korumakla başlayabiliriz. Yemek saatlerimizi de normale yakın tutabiliriz. Peki, bunlar yeterli olur mu? Elbette tam değil. Bunun üzerine keyif aldığımız aktiviteleri mutlaka eklememiz gerekiyor. El becerileri, sanatsal

Salgın döneminde sevdiğimizize uzak kalmak psikolojimizi etkiledi.

Fotoğraf: Meral Ünsal

faaliyetler ya da bitkilerle uğraşmak gibi... Normal zamanda sıkça vakit geçirdiğimiz arkadaşlarımız ve akrabalarımızla da teknolojiyi kullanarak iletişime geçmek iyi fikir.

Duyularınızı paylaşın

Aslında her zaman psikolojimize iyi gelecek bir davranış biçimi şimdi daha da önem kazanıyor: Duygu ve düşüncelerimizi paylaşmak... Bunu yapabileceğimiz birileri yoksa yazmak emin olun benzer bir etki yaratacaktır. Üstelik bu günler geride kaldığında, neler yaşandığını ve neler hissettiğinizi hatırlamak isterseniz bakabileceğiniz bir metin elde etmiş olursunuz.

Ruh sağlığımız ve fiziksel sağlığımız bir bütün. Ruh sağlığımızı ne kadar güçlü tutarsak, bağımsızlığımızın o kadar güçlü olacağını uzmanlar her fırsatta dile getiriyorlar.

Rakamların karşılığı insan

Salgınla ilgili yaşanan her konunun gerçekliğini kabul etmek de konuyu sağlıklı değerlendirebilmenin bir başka yolu. Her gün açıklanan rakamların bir skor tahtası değil, gerçek insanlar olduğunu unutmamak gibi... Bizim başımıza gelmemiş olsa bile o tablolardaki rakamların her biri bir insanın kaybını ya

Stres ve kaygı ile başa çıkabilmenin en iyi yöntemlerinden biri de evde yapılabilecek spor ve nefes egzersizleri, gevşeme çalışmaları. Bunun için internet erişimi olanlar pek çok videodan yardım alabilir. Bu mümkün değilse, sevdiğiniz bir müziği açıp, gözlerinizi kapatıp, hayal kurun...

da çektiği acıları ifade ediyor. Bu süreçte yakınlarını kaybedenlerin yaşadıkları derin üzüntü, çaresizlik hissi, yas sürecinin normaldeki gibi yaşanmamasından uzun sürebiliyor. Uzmanlar, salgın bittiğinde yakınlarını kaybedenlerin cenaze töreni ya da diğer ritüelleri yerine getirmelerini öneriyor.

Asıl mücadele şimdi

Havaların yavaş yavaş ısınmasıyla birlikte "evde kalma" zorunluluğu için kişilerin kendileriyle verecekleri büyük bir

mücadele de başlıyor. Sokağa çıkmak için yaratılacak ufak bahanelerin ileride büyük sorunlar açacağı bu süreçte kendimize ve yakınlarımıza sık sık hatırlatılmalı. Sokakta ya da parkta yapılacak bir gezintinin yerini tutmasa da, hem kendimiz hem de aile fertlerimizi varsa balkonda yoksa da cam önünde geçirilecek zaman konusunda yüreklendirmek işe yarayabilir. Bu yıl ertelemek zorunda kalınan tatil, seyahatler için hayal kurmayı sürdürmek de rahatlatıcı bir etken olabilir. Zaten hayal kurmanın insanı rahatlatan ve gevşeten bir yanı olduğunu bilmek için uzman olmak gerekmez, bunu herkes kendi yaşamında deneyimlemiştir.

Bu ağır ve hırpalayıcı geçtiğini düşündüğümüz zamanların bir şekilde fark etmediğimiz pek çok konuda aydınlanma yaşamamıza yol açabileceğini de unutmayalım. Nietzsche'nin söylediği gibi belki de güçlenerek çıkacağız bu süreçten. Sonsuza dek sürmeyecek elbet. Her bireyin olumsuz duygularla başa çıkma düzeyi ve yöntemi farklı elbette. Başa çıkamadığımızı düşündüğümüz noktada psikolojik yardım almak gerektiği asla akıldan çıkarılmamalı. Bu vesileyle, bazı devlet kurumlarının ve yerel idarelerin bazılarının ücretsiz danışma hattı kurduğunu da hatırlatalım.

3 TE 3
TARİH

TRT 1

HER PERŞEMBE 20.00

“Yeni Normalleşme” dünyanın gündeminde

Pek çok Avrupa ülkesinin ardından ülkemizde de kademeli olarak tedbirler gevşetiliyor. Yenedünya düzeninde yeni normlarla kaldığımız yerden devam!

nsanoğlu geçmiş yüzyıllarda daha elzem olaylar yaşayıp, tecrübe etmiş olsa da bizim neslimizin en büyük sınavlarından biri oldu Koronavirüs salgını. Dünyadaki vaka sayısı 4 milyona, vefat sayısı ise 300 bine ulaştı. Yüzde 7 gibi oldukça yüksek seviyede seyreden ölüm oranları tüm ülkeleri olağanüstü tedbirler almaya zorladı. Amerika ve Avrupa beklenmedik bir şekilde salgının merkezi haline geldi kısa sürede. Salgından en çok etkilenen ülkeler ise, sağlık sisteminin en çok yük altında kaldığı ülkeler oldu. Özellikle sağlık sistemi genel anlamda özel sektöre bağlı olan ülkelerde

durum biraz daha sıkıntılıydı. Salgını en az yarayla atlatabilmek için gerçekleştirilen önlem ve kısıtlamalarla dünyanın hemen her yerinde yaşam tamamen durdu adeta. Pek çok ülke, virüsün yayılma hızını yavaşlatmak, dolayısıyla sağlık sistemlerinin çökmesini önlemek amacıyla sokağa çıkma yasağından olağanüstü hal ilanına kadar uzanan bir dizi uygulamayı hayata geçirdi. Buna rağmen vaka ve ölüm sayıları uzun bir süre katlanarak arttı. Böylesine büyük bir salgının ve alınmak zorunda kalınan tedbirlerin, kısa ve uzun vadeye yayılan kaçınılmaz sonuçları ise en az salgın kadar

korkutucu. Ekonomik, psikolojik, sosyolojik hatta siyasal anlamda derin izleri olacak pandeminin. Salgın Amerika ve Avrupa'da etkisini ciddi şekilde sürdürmeye devam etse de, yasak ve kısıtlamaların sürdürülebilir olması çok kolay değildi. Nasıl yaşamak için hayatlarını eve sığdırdıysa, yine yaşayabilmek için normalleşmek zorunda kaldı dünya. Tuhaf bir ironi... Son haftalarda ülkelerdeki günlük yeni vaka ve ölü sayısındaki gerileme, normalleşme sürecine girme konusunda cesaret verdi. En yüksek seviyelere ulaşmış geçen ülkeler tedbirleri gevşeterek, Nisan ayının

Normalleşme tamamen eski hayata dönüş anlamı taşıyor. Hayatımızı yeni normlara göre şekillendirmemiz gerekiyor. Hijyen, sosyal mesafe ve minimal temas yenedünyanın olmazsa olmaz normları artık.

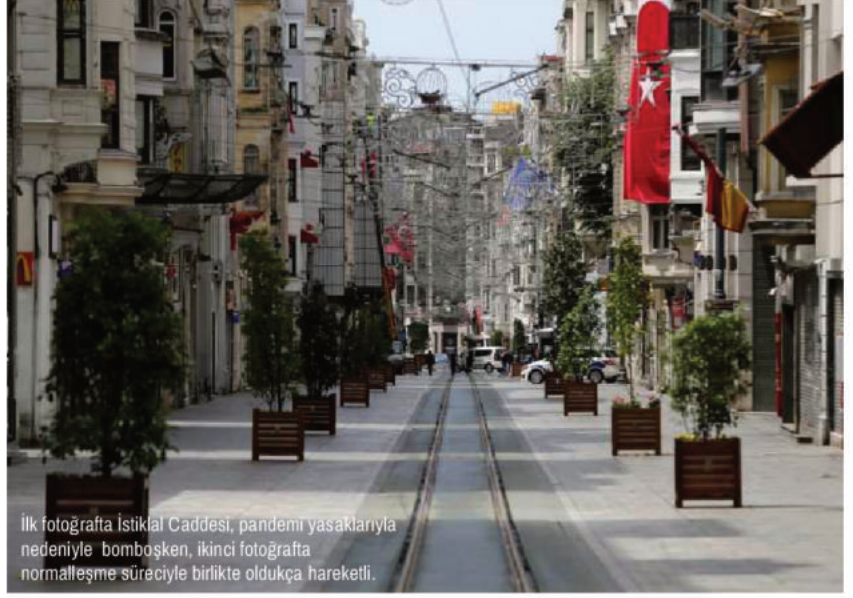
ikinci yarısında itibaren normalleşme adımları atmaya başladılar bile. Mayıs başından bu yana pek çok ülke normale dönmeye yollarını arıyor ve kısıtlayıcı tedbirlerin gevşetilmesi için yol haritaları geliştiriyor. Ancak herkes salgının henüz sonlanmadığının sadece makul ölçülerde kontrol altına alınmış olduğunun bilincinde. Bu yüzden normalleşme adımları oldukça temkinli bir şekilde atılıyor. Başka bir deyişle normalleşme süreci için yeni normlar oluşturuluyor.

Avrupa'da ilk adım

Paskalya tatili sonrasında virüse karşı alınan bazı kararları gevşeterek, normalleşme yolunda ilk adımı atan ülke Avusturya oldu. Avusturya'da, 14 Nisan'dan itibaren 400 metrekarenin altındaki iş yerlerinin faaliyete geçmesine izin verilirken, park ve bahçeler de halkın hizmetine açıldı. Hemen ardından farklı spor dallarındaki profesyonel sporcular ile Birinci Futbol Ligi takımları, yeniden antrenman yapmaları için serbest bırakıldı ve 1 Mayıs itibarıyla tenis, golf, binicilik gibi dış mekân sporlarına da izin verileceği açıklanırken; 2 Mayıs itibarıyla da ülkede, alışveriş merkezleri, kuaförler ve çeşitli iş yerleri yeniden işbaşı yapmaya başladı. Restoranlar için verilen açılış tarihi ise Mayıs ortasını buldu.

İtalya'da kısıtlılar

Bildiğiniz üzere İtalya, Avrupa'da Koronavirüs 'den en çok etkilenen ülkelerin başında geliyordu. Uzun bir süre salgının merkezi konumunda yer alan İtalya'nın özellikle kuzeyindeki kentler can kayıplarının da en çok yaşandığı yerlerdi. Ülkede günlük ölü ve vaka sayılarında yaşanan gerileme, kademeli normale dönüşü gündeme getirdi ve ilk adım 14 Nisan'da kısmen atıldı. Zorunlu ihtiyaçlar dışında evde kalınması, okulların kapatılması, hayati olmayan tüm üretim faaliyetlerinin durdurulması gibi sıkı

İlk fotoğrafta İstiklal Caddesi, pandemi yasaklarıyla nedeniyle 'bomboşken, ikinci fotoğrafta normalleşme süreciyle birlikte oldukça hareketli.

tedbirlerin devam ettiği İtalya'da, kitapçılar, bebek ve çocuk ürünü satan iş yerlerinin açılması karar alındı. Kararnamede, ormancılık faaliyetleri, ahşap endüstrisi ile tarımsal üretimi kapsayan sıkı tedbirler gevşetilerek, bu sektörlerin faaliyete geçmesine de yeşil ışık yakıldı. Bilgi işlem sektöründe imalat yapan şirketler de üretime dönmüş durumda. 10 Mart'tan itibaren ülke genelinde çok sıkı karantina kuralları uygulanan İtalya'da, Mayıs ortasından itibaren dükkânlar açılmaya başladı. 70 günü aşkın bir süredir evlerine kapanmak zorunda kalan İtalyanlar, yasakların gevşetilmesiyle birlikte sokakları doldurdu. Normalleşme adımları atılmış olmasına rağmen yine de İtalya genelinde uyulması gereken pek çok kural geçerliliğini koruyor.

Restoran önlerinde uzun kuyruklar

Koronavirüs tedbirlerinin 11 Mayıs'tan itibaren kademeli olarak kaldırılmasına karar veren Fransa'da aynı tarihten itibaren kreş, ilk ve ortaokullar kademeli ve isteğe bağlı olarak açıldı. Bir sınıfta en fazla 15 öğrencinin olabileceği okullarda, hijyen kuralları ve ortaokulda maske kullanımı zorunlu hale getirildi. İş yerleri, mağazalar, küçük müzeler ve kütüphanelerin açılmasına izin verilen ülkede kafe, bar, restoranlar da yeniden faaliyete geçti. Ancak başkent Paris'in de içinde bulunduğu bazı bölgelerde kafe ve restoranların sadece açık alanlarının kullanılmasına izin veriliyor şimdilik. Paris'te kafe ve restoranların açılmasıyla sokakların

Peki, normalleşme adımları yeni bir dalgayı de beraberinde getirir mi? Sanırız bir yanımız eski özgür günlerimize dönmek isterken, diğer yanımız normalleşme süreciyle ilgili bir takım kaygılar taşıyor. Kimine göre bir an evvel normalleşme adımları atılmalıydı, kimine göre böylesi küresel bir salgında normalleşmek için çok erken.

biraz daha hareketlendiği gözlemlendi. Çok sayıda restoranda boş masa görülmezken, bazı restoranlarda da uzun kuyruklar oluştu. Başkentte kafe ve restoranların iç kısmının 22 Haziran'da hizmete açılmasına izin verilecek. Sinemalar için belirlenen tarih de aynı. 21 Haziran'a kadar 10'dan fazla kişinin bir araya gelmesi, eğlence yerleri ve stadyumların açılması ise yasak. Salgının gidişatı 22 Haziran'da yeniden değerlendirilecek. Toplu taşıma araçlarında ve taksilerde de maske takmanın zorunlu olduğu ülkede, 100 kilometrenin üzerindeki seyahatlere zorunlu hallerde izin verilecek.

İspanya temkinli

Salgının dünyada en yoğun görüldüğü ülkelerden biri olan İspanya'da ise normalleşme süreci yavaş ve temkinli ilerliyor. 4 Mayıs'tan bu yana kentlere göre farklılık göstererek uygulanmaya başlanan kademeli normalleşme süreci pek çok Avrupa ülkesine göre oldukça ağırdan alınıyor. Koronavirüs aşısı bulunmadan hayatın tam anlamıyla normale dönemeyeceğini sürekli olarak vurgulayan İspanyol hükümeti, salgından ciddi zarar gören ülke ekonomisindeki kaybı azaltmak ve yavaş yavaş gündelik hayata dönülmesini sağlamak için küçük adımlar atmaya başladı. Özerk bölgeler içinde şehirlerarası dolaşım serbest bırakılsa da bundan muaf tutulan tek kent Barselona oldu. Kente giriş ve çıkışlar bir süre daha kısıtlı olacak. Restoran ve kafelerin sadece dış kısımlarını yüzde 50 kapasiteyle açmalarına izin verilen ülkede; karlı olmayacağı veya belirsizlikler olduğu gerekçesiyle işletmelerin yüzde

Toplu taşımada kurallar devam ediyor.

Restoranların açılmasıyla birlikte çay servisleri de başladı.

70'den fazlası kapalı kalmayı tercih ediyor. Ortak kullanım alanlarını aktive etmemek şartıyla hizmet vermelerine izin verilen otellerin ise neredeyse tamamı kapalı bulunuyor. Olağanüstü halin 7 Haziran'a kadar devam edeceği İspanya'da, en az iki metrelik sosyal mesafenin korunmadığı tüm kamusal alanlarda 6 yaş üstü herkes için maske takmak zorunlu. Turistlere karantina uygulamasının 1 Temmuz'da

sona ereceği ülkede, gerekli sağlık güvenliği şartları sağlandığı takdirde uluslararası turizm kademeli olarak yeniden başlayabilecek.

En cesur ülke Danimarka

İsviçre Koronavirüs salgınıyla mücadelede alınan sert önlemlerin üç aşamada gevşetilmesine karar verdi. Hükümetin aldığı karar doğrultusunda, ülkede 27 Nisan'da

birçok tedbir kaldırılmıştı. 11 Mayıs'taki ikinci aşamada restoranlar, perakende satış mağazaları, kütüphaneler ve semt pazarları tekrar açılırken; kreş ve ilkokullarda eğitimlere yeniden başlandı. 8 Haziran'da devreye sokulması planlanan üçüncü ve son aşamada ise orta dereceli okullar, meslek okulları ve üniversitelerin tekrar açılması öngörülüyor.

Bazı mağaza ve iş yerlerinin 4 Mayıs'ta açıldığı ve toplu taşımanın normale döndüğü Belçika'da ise 11 Mayıs'tan bu yana tüm mağazalar belirli kuralların uygulanması koşuluyla açık. Mağazalar, 10 metre kareye 1 kişi düşecek şekilde ve en fazla yarım saat içeride kalınması koşuluyla müşteri kabul edebiliyor. Maske kullanımının zorunlu olmasına da tavsiye edildiği ülkede, her aileden bir kişi alışveriş yapabiliyor. 18 Mayıs'ta üçüncü aşamaya geçen ülkede, okullar kademeli olarak açılmaya başladı. Hollanda'da 11 Mayıs'tan itibaren berber, güzellik ve kuaför salonları, sürücü kursları ve fizik tedavi merkezleri gibi yakın temasta bulunan iş yerleri randevu ile çalışmaya başladı. İlkokullar, kreşler, özel eğitim merkezleri ve kütüphaneler açıldı. Ülkede kısıtlama ve tedbirler; 1 Eylül'e kadar 1,5 metre mesafe ve hijyen kurallarına uyma şartıyla aşamalı olarak gevşetilecek. Danimarka normalleşme sürecinde en cesur ülkelerden biri oldu. Kademeli olarak normal hayata 16 Nisan'da dönmeye başlayan Danimarka'da, ilk aşamada kreş ve ilkokullarda eğitim yeniden başlamış, 20 Nisan'da sürücü kursları, kuaförler, güzellik salonları, diyetisyenler, optikçiler, diş klinikleri, psikologlar, işitme merkezleri ve özel hastaneler yeniden hizmete girmişti. Ülkede normalleşme sürecinin ikinci aşaması 11 Mayıs'ta başladı. Restoran, kafe ve alışveriş merkezleri de kapılarını açtı. Ancak 10'dan fazla kişinin bir araya gelmesine izin verilmeyen ülkede sınırların açılması konusunda henüz bir adım atılmadı.

Almanya'dan yeşil ışık

22 Mart'ta alınan tedbirlerin kademeli olarak gevşetilmesi kararlaştırılan ülkelerden biri de Almanya oldu. 11 Mayıs'ta restoran, kafe ve okullar yeniden faaliyete geçti. Gevşetilen önlemler kapsamında fiziksel mesafe kurallarına uyma; alışverişte, toplu taşımada ve kapalı alanlarda maske takma zorunluluğu devam ediyor. Açık havada yapılan spor faaliyetlerine ve antrenmanlara sosyal mesafe kurallarına

Berberler dükkanları açtı ama belirli kurallar çerçevesinde hizmet verebilecek.

Faaliyete geçen yerlerden biri de kütüphaneler oldu

uyulması kaydıyla izin verilen ülkede, çocuklar yeniden parkalarda oynamaya başlarken, okullar ve kreşler Haziran ayına kadar kademeli olarak açılacak. Almanya'da kitlesel büyük etkinliklere 31 Ağustos'a kadar izin verilmezken; kilise, cami ve sinagog gibi ibadet yerlerinde toplu ibadet yasağı da gevşetildi. Vatandaşlar parklarda güneşlenebilecek, piknik yapabilecek ve balık tutabilecek. Katı sosyal mesafe kurallarına uymaları ve aralarında 2 metre bırakmalarıyla başka bir hane üyesiyle görüşülebilecek. Koronavirüs salgını nedeniyle vatandaşlarına 14 Haziran'a kadar dünya çapında seyahat kısıtlamaları getiren Almanya'nın, 15 Haziran'dan itibaren 31 Avrupa ülkesi için yeşil ışık yakması bekleniyor.

İngiltere'de katı kurallar

Koronavirüs salgını nedeniyle zor günler geçiren İngiltere'de kademeli olarak normalleşme adımları atılmaya başlandı. Ortaokul ve lise öğrencileri için eğitime dönüş tarihinin 15 Haziran'dan itibaren

başlayacağını açıkladı. Tenis kortları, golf kulüpleri ve basketbol sahaları dâhil açık hava spor tesisleri yeniden açılırken; evde çalışmaları mümkün olmayan inşaat veya fabrika işçileri gibi çalışanlar, iş yerlerinde güvenlik prosedürlerinin sağlanması şartıyla işbaşı yapabiliyor.

Ancak İngiltere'de halen devam eden katı kurallar var. Tatile çıkılamayacak, yazlık evlerde kalınamayacak, yardım etmek amacıyla olmadığı sürece arkadaşlar veya hane halkı olmayan aile üyelerinin evlerine gidilemeyecek. Halka açık havuzlarda yüzülmeyecek, çocuk bahçeleri veya açık hava spor salonlarından yararlanılamayacak. Kapalı spor salonları, kapalı yüzme havuzları, kapalı eğlence merkezleri veya tesisler kullanılamayacak. Barlar, gece kulüpleri, restoranlar ve tiyatrolar gibi işletmeler kapalı kalmaya devam edecek.

Kuralları ihlal edenlere verilen para cezası, 60 sterlinden 100 sterline çıkarılacak. Her ihlalde bu miktar katlanacak ve 3 bin 200 sterline kadar para cezası kesilebilecek.

AVM'ler açılrsa da eskisi gibi olması biraz zaman alacak.

Yunanistan ise, adalara ana karadan yapılacak seyahatlere izin vermeye başladı. Ancak bu izin turistleri kapsamıyor. İzinin başlamasıyla birlikte kendisi anakarada yaşayan ancak adalarda yazlığı olan birçok kişinin adalara seyahat etmesi bekleniyor. Bunun da ekonomik açıdan zor günler geçiren adaların ekonomisine yardımcı olacağı düşünülüyor. Adalara verilen seyahat izni, ülke ekonomisinin yüzde 20'sine denk gelen turizmin yeniden açılması için de önemli bir adım olarak görülüyor. Ülkenin dış turizme ise 15 Haziran'da açılması planlanıyor.

Türkiye'de pandemi yönetimi

Salgının başından beri Türkiye'deki durum, birçok Avrupa ülkesi ve ABD'ye göre çok daha iyi seyretti. Pek çok ülkeye göre ülkemizin pandemi yönetimi daha başarılıydı. Ülkeler önlem ve tedbirler konusunda farklı şekilde adım attı. Kimi ülkeler ilk vakanın görülmesiyle, kimileri ise vaka artışı belirgin hale geldikten sonra önlem almayı tercih etti. Bazı ülkelerde önlem ve tedbirler tüm topluma yayılırken, bazılarında ise sadece riskli gruplara ve bölgelere odaklandı. Ülkemizde, önlemlerin erken dönemde hızlı bir şekilde alınması vaka sayısını etkilerken; ilk vakanın diğer Avrupa ülkelerinden geç görülmesi de salgına iyi hazırlanmak ve doğru plan yapmak konusunda önemli bir avantaj sağladı bize.

Koronavirüsün Türkiye'de ilk defa ortaya çıkmasının ardından alınan tedbirler kapsamında birçok kısıtlama da hayatımıza girdi. Restoran ve kafelerin kapatılması, sadece paket servis hizmeti vermeye başlaması, spor salonlarının kapatılması,

Dünya Sağlık Örgütü'nden uyarı

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Genel Direktörü Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus, koronavirüs önlemlerinin gevşetilmesi konusunda ülkelerin son derece dikkatli olmaları gerektiği uyarısında bulundu. Her geçen gün daha fazla ülkenin Koronavirüs nedeniyle getirilen kısıtlamaları gevşetme konusunda değerlendirmeler yaptığını söyleyen Ghebreyesus, DSÖ'nün bu konuda ülkelere önerdiği kriterlerin dikkate alınması gerektiğine dikkat çekti. Ghebreyesus, bu kriterlerden bazılarını, Koronavirüs taşıyıcılarının etkin gözetimi, izolasyon, temas takibi ve tedavi için sağlık sistemi kapasitelerinin mevcut olması, okul, iş yerleri ve insanların zorunlu olarak gittiği diğer alanlarda salgın riskinin en aza indirilmesi, riskin yönetilebilir olması ve toplumun salgın konusunda eğitilmesi olarak sıraladı. Ülkelerin aldığı önlemlerin esnetilmesi konusunda uyarıda bulunan Ghebreyesus, "Ülkeler, geçiş dönemini son derece dikkatli bir şekilde ve aşamalı olarak yönetemezlerse, tecrit dönemine dönüş riski zaruri olacaktır" diye konuştu.

Şehirlerarası seyahat kısıtlamaları 65 yaş üstü ve 20 yaş altı için getirilen sokağa çıkma yasakları, bazı illerde hafta sonları uygulanan sokağa çıkma yasağı gibi tedbir ve kısıtlamalarla yaşamaya başladık. Koronavirüs salgını, Türkiye için de hâlâ bir tehdit olmakla birlikte, yeni vaka sayılarının giderek azalması ve salgının kontrol altına alınması nedeniyle bir süredir ülkemizde de normalleşme planları yapılıyordu. Oluşturulan normalleşme takvimi ile

Türkiye'de kademeli geçiş öngörüldü. 4 aşamadan oluşan normalleşme takviminin birinci aşaması

11 Mayıs'ta başladı. İkinci aşama 27

Mayıs-31 Ağustos, üçüncü aşama

1 Eylül-31 Aralık, dördüncü aşama ise aşının bulunmasının beklediği 1 Ocak ve sonrası olarak planlandı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan,

Mayıs'ın ilk haftası gerçekleştirilen

kabine toplantısı sonrasında koronavirüs

vakalarındaki azalmaya paralel olarak,

Türkiye'nin normalleşme planını açıkladı.

Türkiye'nin koronavirüs salgınına

karşı örnek bir mücadele verdiğini

belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, bazı

kısıtlamalarda esnemeye gidildiğini

söyledi. Hazırladıkları normalleşme planı

kapsamında temizlik, maske kullanımı ve

sosyal mesafenin 'yeni normal' olduğunu

söyleyen Erdoğan, salgın nedeniyle getirilen

sınırlandırmaları, Mayıs, Haziran ve Temmuz

aylarına yayarak esneteceklerini belirtirken;

salgının durumuna ve gelişmelere göre

takvimin değişebileceği uyarısında da

bulundu.

Normalleşme takviminin ilk aşaması olan

11 Mayıs'ta AVM, Berber, kuaför ve güzellik

salonları hijyen ve sosyal mesafe kuralına

uyum koşuluyla açıldı. Bunun yanı sıra

15 büyükşehirde giriş - çıkış yasakları

kaldırıldı. 65 yaş üstü ve 20 yaş altındaki

yurttaşlara yönelik sokağa çıkma sınırlaması

esnetilirken, cerrahi ve bez maske satışına

da tavan fiyat konularak izin verildi. Ağırlıklı

olarak turistik bölgeler olmak üzere 7

büyükşehirde seyahat sınırlaması kaldırıldı.

İkinci aşama başlıyor

4 aşamalı normalleşme planı çerçevesinde

27 Mayıs - 31 Ağustos 2020 tarihlerini

kapsayan 2. aşamaya geçildi. Sağlık Bakanı

Fahrettin Koca, "Bayramdan sonra daha

özgürüz" diyerek ikinci aşamanın müjdesini

vermişti kısa bir süre önce. 27 Mayıs

tarihinde başlayan ikinci aşamada ne gibi

değişiklikler olacağı merakla bekleniyordu.

28 Mayıs'ta gerçekleştirilen kabine

toplantısı sonrasında merakla beklenen

sorular yanıt buldu. Toplantının ardından 1

Haziran için alınan yeni kararları açıklayan

Cumhurbaşkanı Erdoğan, aynı zamanda

normalleşme takvimine ilişkin bilgiler de

verdi.

Şehirlerarası seyahat kısıtlaması 81 ilde

1 Haziran'dan itibaren kaldırılacak. Ancak

olumsuz bir durum görülmesi halinde

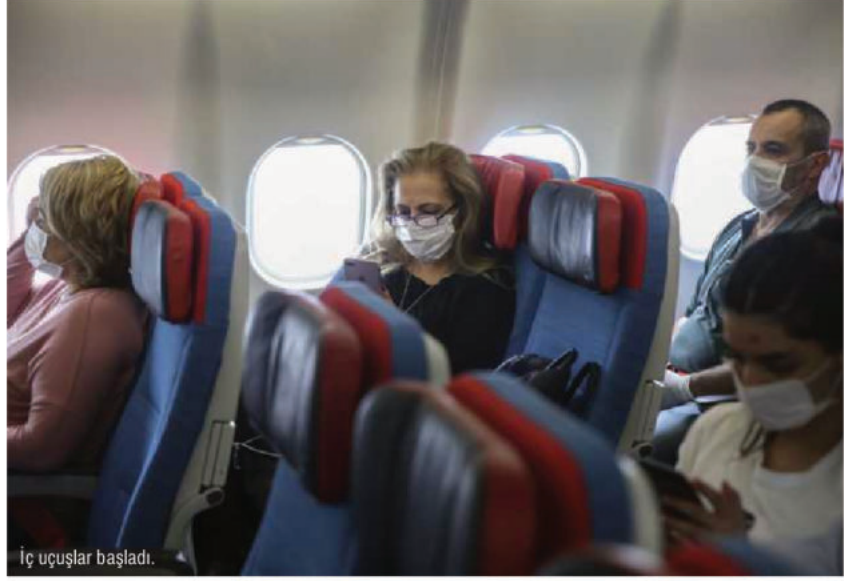
yeniden getirebilir.

İdari izinde bulunan veya esnek çalışma sistemine dâhil olan kamu personeli, 1 Haziran tarihi itibarıyla normal mesaiye başlayacaklar. Sağlık Bakanlığı tarafından tanımlanan ve takibi yapılan kronik hastalığı olan kamu personelinin durumları, kurumlarınca değerlendirilecek. 65 yaş ve üstünün sokağa çıkma sınırlaması ve pazar günleri 14.00-20.00 saatleri arasında muaf tutulması uygulaması devam edecek. Esnaf ve sanatkâr, işletme sahibi olan 65 yaş üstü vatandaşlar; maske, mesafe, temizlik şartına riayet şartıyla işlerinin başında olabilecek. 20 yaş altıyla ilgili sokağa çıkma uygulaması ise 18 yaşa indiriliyor. 0-18 yaş grubu çarşamba ve cuma günleri saat 14.00-20.00 arasında dışarı çıkabilecek. Sokağa çıkma kısıtlaması olan çocuklar ve gençler, ihtiyaca göre bakıcı ve aile büyükleri ile kreş veya gündüz bakım evlerine gidebilecek, veli/vasilerinin nezaretinde şehir içi ve şehirlerarası yolculuk yapabilecek.

Restoran ve kafeler açılıyor

1 Haziran tarihi itibarıyla restoran, kafe, pastane, kiraathane, çay bahçeleri, dernek lokali, yüzme havuzu, kaplıca türü işletmeler belirlenen kurallar dâhilinde saat 22.00'ye kadar hizmet vermeye başlayacak. Eğlence mekânları ile nargile satışı bu kapsamın dışında tutulacak. Turizm tesisleri saat sınırlamasına tabi olmayacak. Yol güzergâhlarındaki dinlenme tesisleri de 1 Haziran'dan itibaren hizmet vermeye devam edecek. Gelişmelere göre kapsam ve saat ayrıca değerlendirilecek. Deniz turizmi, balıkçılığı ve taşımacılığıyla ilgili sınırlamalar da belirlenen kurallar dâhilinde kaldırıldı. Bireysel sporlarla ilgili sınırlamalara son verilecek. Spor tesisleriyle içlerindeki tesisler, gece 24.00'e kadar hizmet verebilecek. Hayvan satış yerleri 1 Haziran'da açılırken; hipodromlar 10 Haziran'da yeniden faaliyete geçebilecek. Gençlik merkezleri ve kütüphaneler 1 Haziran'dan itibaren bir takım şartlara bağlı olarak açılıyor. Açık havada düzenlenen konserlere de belli kurallar dâhilinde izin verilecek. Söz konusu sınırlamalara uymayan vatandaşlara Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 282'nci maddesi gereğince idari para cezası verilecek. Aykırılığın durumuna göre kanunun ilgili maddeleri gereğince işlem yapılacaktır. Konusu suç teşkil eden davranışlara ilişkin Türk Ceza Kanunu'nun

195'inci maddesi kapsamında gerekli adli işlemler başlatılacak. Cuma namazlarının cami dışında açık alanlarda kılınmaya başlanması, vakit, namazlarının fiziki mesafe korunmak, maske kullanılmak şartıyla uygun görülen cami ve mescitlerde cemaatle kılınmaya başlanması ve vaaz-irşat hizmetlerine başlanması için öngörülen tarih 12 Haziran. Mesire yerleri ile piknik alanlarının faaliyete geçmesi; salgının kontrol altına alındığı ülkelerle olan sınır kapılarının yolcu giriş-çıkışına açılması ise 15 Haziran'ı bulacak. Ancak Bulgaristan ve Yunanistan sınır kapılarının açılma tarihi salgının seyrine göre 1 Haziran 2020'ye çekilebilecek. Adliyeler 15 Haziran'da çalışmaya başlayacak. Ara verilen duruşma, keşif, icra iflas takibi dâhil bütün işlemler kaldığı yerden devam edecek. Ülke genelinde ve KKTG'de bulunan yurtların 30 Haziran'da hizmete açılması planlanırken; düğün salonu, sinema, tiyatro ve gösteri merkezlerindeki kısıtlamalar 1 Temmuz'da kaldırılacak. Konser salonlarının yüzde 50 kapasite ile genel ve özel kurallara uyulmak şartıyla oturma düzeni olmayan ayakta konserlerin başlatılması yine Temmuz başında gerçekleştirilecek. 15 Ağustos'ta Hazine taşınmazları üzerinde bulunan büfe, kantin, çay ocağı gibi faaliyetlerde bulunan ticari ünitelerden kira alınmasına başlanırken; 2020-2021 yılı Umre hazırlıkları 1 Eylül'den itibaren yapılacaktır. Karayoluyla yolcu taşımacılığı firmaların 65 yaş ve üzeri yolcuları taşımamalarına ilişkin talimatın kademeli olarak kaldırılması da Eylül ayını bulacaktır.

Normalleşme için erken mi?

Peki, normalleşme adımları yeni bir dalgayı da beraberinde getirir mi? Sanırız bir yanı sıra eski özgür günlerimize dönmek isterken, diğer yanı sıra normalleşme süreciyle ilgili bir takım kaygılar taşıyor. Kimine göre bir an evvel normalleşme adımları atılmıydı, kimine göre böylesi küresel bir salgında normalleşmek için çok erken. Salgının kontrol altına alınmasının tedavi edici sağlık hizmetleriyle değil, toplum düzeyinde alınacak önlemlerle, test sayısı ve izolasyon uygulamalarıyla mümkün olduğu uzmanlar tarafından ısrarla vurgulanıyor. Normalleşme adımlarının atılmış olması salgının artık bittiğine yönelik bir algı oluşturmamalı kesinlikle. Normalleşme sürecinde, ikinci ve üçüncü dalgaların oluşabileceği bilim insanlarınınca defaatle dile getiriliyor. Hatta salgının iki yıl sürebileceği ifade ediliyor. Sonbahar ve kış aylarında bizi bekleyen olası bir dalga olabilir. Üstelik bir öncekinden belki daha sert. İşte tam bu noktada bireysel olarak hepimize büyük bir sorumluluk düşüyor. Normalleşme tamamen eski hayata dönüş anlamı taşıyor. Hayatımızı yeni normlara göre şekillendirmemiz gerekiyor. Hijyen, sosyal mesafe ve minimal temas yenedünyanın olmazsa olmazları artık. Kabullenmek zor olsa da bir süre daha pandemi gerçeğiyle yaşamak zorundayız maalesef. Salgının bittiği algısına kapılıp yeni normlara uyum sağlamadığımız takdirde, şimdiki kadar bireysel ve toplumsal olarak gösterdiğimiz tüm çaba bir anda anlamsızlaşabilir.

Bir Ramazan geleneği; Ramazan Sevinci

Bekir Develi'nin sunumuyla, on senedir sevenleriyle TRT 1 ekranlarından buluşan "Ramazan Sevinci", bu Ramazan'da da değerli konukları ve özel içerikleriyle gönüllerimize misafir olmaya devam ediyor.

Ramazan Sevinci programının sunucusu Bekir Develi ve program konuğu Prof. Dr. İbrahim Saraçoğlu.

slam aleminin gözünün ve gönülünün nuru, izzetini Kur'an'dan alan, Kur'an-ı Kerim'in indirildiği aydır Ramazan. Sokakların dili, kardeşliğin, paylaşmanın, güzele karışmanın adıdır,

Ramazan. Başu rahmet, ortası mağfiret, sonu cehennemden kurtuluş olan; neyi kaybettiğimizi, nerede ve nasıl bulacağımızı bizlere haber veren ihtardır, Ramazan. Özümüzü bularak, tekâmül yolcuğumuzu anlamlandıran, Fıtır Bayramı'mıza bizi ulaştıracak kıymetten yoldur, Ramazan.

Annemizin telaşına sokağın kokusunun karıştığı, pidesiyle, davul sesiyle, mukabelelerle içimizi ısıtan; bekleyişle, sabırla, kanaat ve şuurla terbiye ilminden nasiplenmeyi umduğumuz bir Ramazan'a daha ermenin sevincindeyiz.

Milletin tercihi, milletin kanalında

Kamu yayıncısı olarak, milletin hassasiyet ve isteklerini önceleyen yayınlarımızdan biri olan, hafızalarımızda Ramazan ile özdeşleşen "Ramazan Sevinci" programı bu sene de Türkiye'nin bir numaralı ekranından evlerimize konuk oluyor.

TRT 1 kanalında yayınlanan ve ilgiyle takip edilen, Türkiye'nin en önemli iftar ve sahur programları TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanlığı tarafından büyük bir titizlik ve özveriyle hazırlanıyor. Sunuculuğunu Bekir Develi'nin üstlendiği "Ramazan Sevinci" programı TRT İstanbul Ulus yerleşkesinden ekrana geliyor.

On bir ayın sultanı mübarek Ramazan-ı Şerif boyunca, değerli konukları ve önemli içerikleriyle, İstanbul'un muhteşem manzarasını harmanlayarak, gönül sofralarımıza misafir olan "Ramazan Sevinci"; birbirinden değerli din, bilim,

Mustafa Gürsoy Yönetmen

Programın hazırlıkları her sene aylar öncesinden başlıyor

Ramazan ayında her gün yayınlanan iftar programı yıllardır TRT'nin klasiklerinden olmuş ve seyircisi tarafından ilgi ile izlenmekte. Ramazan'ın ruhunu izleyicisine en güzel şekilde taşımayı amaçlayan programın hazırlıkları her sene aylar öncesinden başlıyor.

Bu sene de yönetmen olarak bana ve Levent Uysal arkadaşıma bu görev verildikten sonra ilk düşündüğümüz şey, hazırlanan içeriği en güzel şekilde görsel olarak nasıl ekrana verebileceğimiz oldu. Salgın süreci nedeniyle programın mekânı değiştirilip Fatih Camii yerine TRT Ulus Yerleşkesi'ne karar verildi. "Önce sağlık" diyen TRT yönetimi tarafından gerekli tedbirlerin alınmasının ardından çalışmalara başladık.

Bir ay boyunca sürecek yayın, iki yönetmen ve iki yönetmen yardımcısı tarafından ayrı ayrı ekipler kurularak haftalık olarak gerçekleştirildi. Böylece farklı kişilerin birbirleri ile teması engellenmiş oldu. Programın tanıtımlarında, içinde bulunduğumuz süreç göz önünde bulundurularak, İstanbul'un sembol mekânlarını, caddelerini, meydanlarını boş hallerinde kullanmaya özen gösterdik.

Bu sene yönetmenler olarak en büyük avantajımız deneyimli ekibimizin yanında, İstanbul'un en güzel manzaralarından birine sahip olan bir konumda çekimleri gerçekleştirmemiz oldu. Bir ay boyunca, boğazı sıfır olarak gören bir noktada, Kur'an tilavetleri okutulup, bu güzel seslere özellikle drone aracılığı ile alınan enfes görüntüler eşlik etsin istedik.

Diğer bir avantajımız ise; Bekir Develi gibi bu tür riskli yayınlarda yayın tecrübesine sahip, ekibi rahatlatan bir sunucuya sahip oluşumuz oldu. Bekir Develi ve ekibi, hem içerik olarak konuya hâkim olmaları hem de iş disiplinleri ile örnek bir çalışma sergiledi.

Yayın olarak hazırlıklarla beraber kırk beş gün gibi bir zamanda gerçekleştirilen programda, öncelikle içeriği, akışları, mealleri hazırlayıp yayına hazır hale getiren yönetmen yardımcılarını Elif Yurdakul ve Esra Öztürk'e, çok güzel sahne tasarımı ile bizim güzel görüntüler almamızı sağlayan sanat yönetmenimiz Nağme Tarakçı'ya ve tüm teknik ekibimize çok çok teşekkür ediyoruz.

Yayının gerçekleştiği TRT İstanbul
Ulus Yerleşkesi'nden, Boğaz

Çekim öncesi yayın ekibi

Ramazan Sevinci programının
sunucusu Bekir Develi

sanat ve kültür insanlarının konuk olduğu sohbetleriyle ruhumuzu besliyor. "Ramazan Sevinci"nde ayrıca; ülkemizin seçkin hafızlarından canlı Kur'an-ı Kerim tilaveti, tasavvuf musikimizin tanınan seslerinden seçkin örnekler ve dualarla bu huşu yolculuğu iftarımıza eşlik ediyor. Bu güzel programın mutfağında yer alan, seyirci ile buluşmasında büyük

emekleri olan; programın yapımcısı Akif Biber ve programın yönetmenlerinden Mustafa Gürsoy "Ramazan Sevinci"ne dair görüşlerini açıkladı: "Ramazan Sevinci'nin emektarları için anlamı, bu manevi iklimde, böyle bir işte çalışmanın kendileri için önemi ve gelenekselleşen TRT yayınları ile kamu yayıncılığının sorumluluğu hakkında bilgi verdiler.

Ramazan Sevinci programının yapımcısı Akif Biber ve yönetmenlerinden Mustafa Gürsoy

TRT 1 ekranlarında yayınlanan ve ilgiyle takip edilen, Türkiye'nin en önemli iftar ve sahur programları TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanlığı tarafından büyük bir titizlik ve özveriyle hazırlanıyor.

Akif Biber Yapımcı

İyi ki TRT var

Çocukluğumuzun iftar sofralarında, kulağımız ezanda, gözümüz TRT 1'de iftar saatini beklerdik. TRT iftar programının bizim kuşak için, sıcak yatağımızdan müşfik sesiyle sahura kaldıran annemizin sesine eşlik eden, ramazan davulunun tok sesi gibi simgesel bir anlamı vardı. İftarda ve sahurda TRT izlenirdi, hatta ezan okununca hemen orucu açmaz TRT ekranından da teyit etmek isterdik. 'İnanç Dünyası'nda hafızların kubbeleri titreten davudi sesleri pide kokularına karışır, etkileyici görsellerle kurgulanmış iftar duası çocuk ruhumuzun derinliklerinde iz bırakır, muhtemelen pek de bir şey anlayamadığımız sohbetler bile heyecanla dinlenirdi.

Uzun yıllar sonra, geçmişimizde bu denli güçlü bir yere dokunan TRT 1 iftar programının, "Ramazan Sevinci"nin yapımcılığını deruhte etmek farklı duygular uyandırıyor insanda. Öncelikle ifade etmem gerekir ki; Ramazan programları en üst düzeyde dikkat ve özenle hazırlanıyor. Pek çok televizyon kanalında değişik içeriklerle iftar-sahur programları ekrana geliyor, bu yayınlarda anlaşılabilir sebeplerle izlenirlik kaygısı ön planda oluyor. TRT'de ise kamu yayıncısı sorumluluğu gereği olarak, izlenirlik hedefiyle birlikte 'doğru içerik, doğru kişilerle, doğru şekilde' izleyiciye aktarılmaya çalışılıyor.

"Ramazan Sevinci"nin hazırlık süreci Koronavirüs salgının en yoğun günlerine denk geldi, stres seviyesi bu kadar yüksek bir kriz ortamında onlarca kişinin yer aldığı bir yayını gerçekleştirmek gerçekten ciddi bir sorumluluk. Bu yılki programın Fatih Camii avlusunda yapılması planlamıştı, Ramazan'a on gün kala durum değerlendirmesi yapılarak, program TRT Ulus Yerleşkesi bahçesine alındı. Yayına bir hafta kala yöneticilerimizle durum değerlendirmesi yaparak almamız gereken sağlık önlemlerini gözden geçirdik. Böyle riskli bir ortamda, program konuklarının ulaşımı bile titizlik gösterilmesi gereken ciddi bir operasyon haline geldi. Açıkçası bütün bir ayı teyakkuz halinde geçirdik; programda görevli bütün personel maske kullanımı, sosyal mesafe, el hijyeni gibi gerekliliklere hassasiyetle riayet etti. Araçlar, kulis odaları, ortak alanlar sürekli dezenfekte edildi, iftar yemeği toplu halde yenilmedi.

Uzun zamandır "Ramazan Sevinci"nin sunuculuğunu yapan fakat benim ilk defa çalışma fırsatı bulduğum Bekir Develi ve editöryal ekiple, karşılıklı güven ve iyi niyete dayalı verimli bir iş birliğimiz oldu. İçerikler, konuklar, akış planlama üzerinde hassasiyetle çalıştık, yönetmenlerimiz yayını en iyi görsellikle gerçekleştirmek için yoğun gayret gösterdiler. Ramazan ruhuna uygun, doyurucu, izleyicinin hem aklına hem gönlüne hitap eden bir program gerçekleştirmeyi hedefledik, umarım başarılı olmuşuzdur.

Yöneticilerimize, programda görev alan İç Yapımlar Dairesi Başkanlığı ekiplerine, TRT 1 çalışanlarına, İstanbul Müdürlüğümüze teşekkür etmeden sözlerimi noktalamak haksızlık olur, "Ramazan Sevinci" böylesine zor bir dönemde onların gayretleriyle ekrana geliyor. İyi ki TRT var.

“Ramazan Sevinci”ne kimler konuk oldu, programda neler konuşuldu?

İnsanlığın evrensel hukuk nizamı; Kur'an-ı Kerim'in indirildiği bu mübarek ayda, insanı merkezine alan konu ve konuklarıyla “Ramazan Sevinci” bu sene de büyük ilgiyle takip edildi. Salgın günlerinde dikkat edilmesi gereken sağlık kurallarından güzel ahlaka, yardımlaşmaktan aileye, bağımlılıktan merhamete, sanat ve estetikten hak ve hukuka kadar insanın yaşamına dair en önemli konular değerli isimler tarafından konuşuldu. Yazar Hayati İnanç'tan Mevlidhan Amir Ateş'e, Prof. Dr. İbrahim Saraçoğlu'ndan İlahiyatçı Dr. Osman Eğin'e, Diyanet İşleri Başkanı Prof. Ali Erbaş'tan AFAD Başkanı Dr. Mehmet Güllüoğlu'na kadar alanında uzman pek çok isim TRT 1 ekranında izleyici ile buluştu.

Programın kamera arkasından, program konuğu Hayati İnanç, Bekir Develi, Yapımcı Akif Biber ve Bekir Develi'nin asistanı Yusuf Muratoğulları

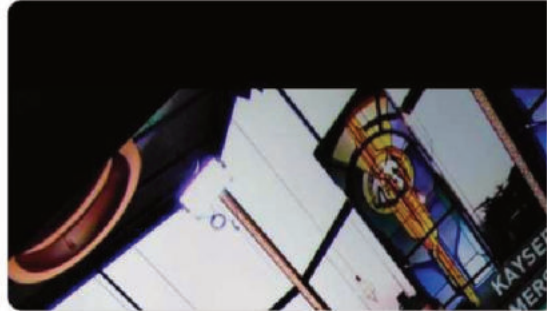
kurtulus zeydan @kurtuluszeydan · 23 May
#RamazanSevinci ve #SahurBereketi programlarında 1 aydır gece gündüz çalışıp harika işler çıkaran meslektaşlarıma teşekkürlerimi sunuyorum. Ellerine, yüreklerine sağlık Bayramın 1.günü @trt1 'de 10 saat sürecek olan canlı yayın için kolaylıklar diliyorum. @BekirDeveli @uzunsoray 🙏

💬 10 🔄 19 ❤️ 438 📎

Şule Aydın Cüce @SuleCce1 · 26 Nis
Ramazan sizinle güzel 🌟
@hayatinanc #BekirDeveli
#ramazansevinci

💬 1 🔄 2 ❤️ 8 📎

Ramazan Uysal @ramazanuysal74 · 22 May
@BekirDeveli adlı kişiye yanıt olarak
Yaptığımız çok faydalı programlarla, bu ülkede, bilinmeyenleri bildiriyor, unutulmaları hatırlatıyorsunuz...

Bugünkü #RamazanSevinci de bambaşkaydı...

Allah ebeden razı olsun...

💬 🔄 ❤️ 1 📎

Büşra Nur Hanfendi @av_bnu · 18 May
İstanbul'a olan hasretimin katmerlendiği bu günlerde gösterdiğiniz İstanbul manzaraları için tüm yayın ekibinden Allah razı olsun. @BekirDeveli #RamazanSevinci

💬 🔄 ❤️ 📎

Samet Öztaylan @samed_oztaylan · 2 May
#RamazanSevinci Amir Ateş Hocayı şimdi tanımanın utancını yaşıyorum. Ramazan-ı Şerif bereketiyle güzellikleri tanıtıyor. Allah razı olun vesile olanlardan.

💬 🔄 ❤️ 13 📎

Emine Akkaya @akkayaaaemine · 29 Nis
@trt1 şu mübarek programın süresini uzatsanız ,sevgili trt.... Hocam evimize hoş geldiniz ,safalar getirdiniz 🙏 #RamazanSevinci

💬 🔄 ❤️ 📎

NİHAL BAYRAKTAR @ofimuallime_ · 20 May
Her akşam gibi bu akşam da, annemin, aç TRT 1 i Bekir oğlum başlayacak komutuyla yerimizdeyiz. Annem ve dedemin selamları var. Bizden de selam olsun 🙏 @BekirDeveli #ramazansevinci

💬 1 🔄 5 ❤️ 209 📎

Huzur veren yarışma

Koronavirüs salgınından korunma tedbirleri kapsamında evde kalmak zorunda olduğumuz bu günlerde gönüller bu yıl 4. sezonu yayınlanan TRT1 Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması ile huzur buldu.

Koronavirüs salgını nedeni ile bu yıl farklı bir Ramazan ayı yaşadık; gönlümüz hüznüldü, sofralarımızda yalnızdık. Tam da bu noktada TRT yetişti imdadımıza.

TRT'nin temiz ekranları ile hüznümüz sevince dönüştü, yalnızlığımızı unuttuk. Çünkü TRT ile evlerimiz hayat doldu; bereket doldu, Kur'an bülbüllerinin sesleri ile huzur doldu...

TRT'nin ilk kez 2017 yılında başlattığı Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması bu yıl 4'üncü sezonu ile "ilaç" gibi geldi ruhumuza. Belki de bu sebeple izlenme rekorlarını alt üst etti program. Bu yıl da Kadir Gecesi, ödül gecesi oldu yarışmada. TRT 1'de yayınlandığı ilk günden

bugüne programa desteğini esirgemeyen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan bu kez sosyal mesafe kuralları nedeniyle video konferans yöntemi ile bağlandı yarışmaya.

Kutlu bir gece

Cumhurbaşkanı Erdoğan, tüm vatandaşların Kadir Gecesi'ni tebrik ederek "Rabb'imizin bin aydan hayırlı olduğunu müjdelediği leyle-i kadirin ülkemizle birlikte tüm İslam alemine ve insanlığa hayırlar getirmesini diliyorum. Yine Rabb'imizin ifadesiyle tan yeri ağarana kadar kutlu bir esenlik gecesi olan leyle-i kadirin hepimizin affına, mağfiretine ve kurtuluşuna vesile olmasını niyaz ediyorum. Bu mübarek gecede Allah'a açılan ellerin ona yönelen kalplerin onu yakaran dillerin muradlarına ermesini Rabb'imden diliyorum." dedi.

Bu musibetin üstesinden beraber geleceğiz

Erdoğan, Kur'an-ı Kerim tilavetinin, Kur'an ayı olan Ramazan-ı Şerif'i hakkıyla ihya etmenin en güzel yollarından biri olduğunu belirterek, "Peygamber Efendimiz 'Güzel ses Kur'an'ın güzelliğini artırır.' buyurur. Ülkemizin farklı bölgelerinden bu yarışmaya iştirak eden Kur'an bülbüllerinin her birini şahsım ve milletim adına ayrı ayrı tebrik ediyorum. Bu sene tüm dünyayla birlikte ülkemizi de etkileyen koronavirüs salgını sebebiyle buruk bir Ramazan geçirdik. Ancak, Rabb'imizin buyurduğu gibi 'Her zorlukla beraber muhakkak bir kolaylık vardır'. İnşallah bu musibetin de üstesinden geleceğiz" diye konuştu.

Kur'an-ı güzel okumanın bir ilim, bir sanat olduğunu öğreten yarışma TRT 1 Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması bu yıl izleyicilerden büyük ilgi gördü. Ödül gecesine video konferans ile katılan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan yarışmaya emeği geçen herkese teşekkür etti.

Yarışmaya emeği geçenlere teşekkür

Bu mübarek günlerde yoksullarla, mazlumlarla, gariplerle dayanışmasını artıran, ihtiyaç sahiplerine el uzatan milletin her bir ferdine şükranlarını sunan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Önümüzdeki yıllarda Ramazanları tekrar özlediğimiz haliyle yaşama temennisiyle dereceye giren kardeşlerimi şahsım ve milletim adına tebrik ediyorum. Yarışmada emeği geçen Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş ile TRT Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü İbrahim Eren'e teşekkür ediyorum. Her gecemizin kadir, her gündüzümüzün bayram gibi olması temennisiyle hepimize sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum" diyerek sözlerini noktaladı.

Çok izlendi, çok sevildi

TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan programın yapımcısı Gülşah Koyuncu, yönetmenleri ise Mehmet Nuri Işık ve Bilal Gökçınar idi. Yapımcı Gülşah Koyuncu yarışmanın hazırlık ve yayın safhalarına dair "Programımız TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlandı. Çekimlerimiz Arı Stüdyosu'nda çok yoğun bir tempoda gerçekleşti. 26 bölüm 15 gün içinde çekildi. Büyük finalin çekimleri 13 Mayıs'ta gerçekleşti. TRT 1 yönetici ve çalışanlarının desteğini çekimler ve yayın boyunca hep hissettik. Yarışmacılarımız Türkiye'nin dört bir yanından geldi. Yönetimimizin taktiri ile yayın saatimiz İftar Sevinci programının hemen sonrası olarak belirlendi. Bu

Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş yarışmanın birincisi Hüseyin Akbulut'a ödülünü veriyor.

izleyicilerimiz tarafından çok olumlu bulundu. Binlerce taktir ve teşekkür mesajı aldık. Tüm izleyicilerimize teşekkür ediyoruz" şeklinde konuşuyor.

Salgın nedeniyle seyircisiz final

Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması'nın seyircili bir şekilde ekrana gelmesi izleyenlerde "Yarışmada neden sosyal mesafe kurallarına uyulmuyor?" sorusunu akla getirdi. Yarışmanın sunucusu Mustafa Cihat Kılıç, final bölümünün başında yaptığı "Kadir Gecesi programına kadar olan bölümlerin çekimlerini 6 Mart'a kadar bitirmiştik. 7 Mart'ta salon programlarına kısıtlama geldi. Böylelikle seyirci hocalarımız bize eşlik edebildi" açıklamasıyla sorulara cevap verdi.

Koronavirüsten korunma tedbirleri çerçevesinde seyircisiz çekilen final bölümünde 7 bülbül yarıştı. Jüri üyeleri Dr. Mehmet Ali Sarı, Hafız Osman Şahin, Osman Egin ve Halil Necipoğlu'nun değerlendirmeleri sonucunda ilk üç belirlendi. Yarışmada Hüseyin Akbulut birinci, Muhammet Sızcan ikinci, Eyyüp Ensar Kılıç ise üçüncü oldu. Birinciye 50 altın, ikinciye 25 altın ve üçüncüye 15 altın verilen yarışmada dereceye girenler ödülleri Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş ile TRT Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü İbrahim Eren'in elinden aldılar.

Hızır gibi

Yarışmanın ödül gecesinde konuşan Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş,

Ramazan ayının 'Hızır gibi yetiştiğine' dikkat çekerek "Bütün dünya olarak çok büyük bir sıkıntı yaşıyoruz. Evlerimizdeyiz ama bu şekilde ramazan ayını daha güzel değerlendirme imkânı bulduk. Bu Kur'an okuma yarışması da Hızır gibi yetişti. Ramazan ayında milletimizin Kur'an'la buluşmasına vesile oldu. Hem dinleyerek gönüllerimiz, ruhlarımız gıdasını aldı hem de hocalarımızın değerlendirmeleriyle programın, ayetlerin talim ve tecvit olarak ders niteliği taşımasına vesile oldu. Zaman zaman ayetlerden alacağımız mesajları hocalarımız milletimizle paylaştılar" diye konuştu.

Yarışmaların en hayırlısı

Yarışmanın devam etmesini dilediğini ifade eden Erbaş, "Sizin en hayırlınız Kur'an'ı öğrenen ve öğretenlerinizdir" Hadis-i Şerif'ini hatırlatarak, bu programın yarışmaların en hayırlısı olduğunu söyledi. Yarışmayı bir eğitim olarak gördüklerini vurgulayan Erbaş, "Biz bu yarışmayı bir eğitim olarak görüyoruz. Çünkü hocalarımız

Yarışmanın final bölümü Arı Stüdyosu'nda seyircisiz olarak gerçekleştirildi. Dereceye giren yarışmacılar ödülleri Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş ile TRT Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü İbrahim Eren'in elinden aldılar.

her bir okuyan arkadaşımızın kıraatlerini, tilavetlerini değerlendirirken o kadar muazzam bilgiler veriyorlar ki bir ders niteliği taşıyor tahlilleri, değerlendirmeleri" şeklinde konuştu.

"Büyük mutluluk duyuyorum"

Genel Müdür İbrahim Eren ise geçen sene düzenlenen yarışmanın final bölümünün Büyük Çamlıca Camisi'nde Cumhurbaşkanı

Recep Tayyip Erdoğan ve dünyanın dört bir tarafından gelen hafızların katılımıyla gerçekleştirildiğini hatırlatarak, bu sene finalin pandemi sebebiyle stüdyoda seyircisiz olarak çekildiğini söyledi. Eren, "Ancak, 2017 yılında yayınlandığı ilk günden beri her sene izlenmeyi arttıran ve halkımız tarafından takdir gören programımızın final bölümünü bu akşam da ekranları başında milyonlarca izleyiciyle beraber izlemekten dolayı büyük mutluluk duyuyorum" dedi.

TRT olarak birçok proje ürettiklerini belirten Eren, dünyanın dört bir tarafında TRT'nin içeriklerini çeşitli dinden, dilden milyonlarca insan tarafından izlendiğini vurguladı. İbrahim Eren sözlerini şöyle tamamladı: "TRT'nin bu içerikleri sayesinde Türkiye'nin temsil ettiği değerlerle tanıştı bu insanlar. Bugüne kadarki tüm bu projelerde olduğu gibi bu projede de 2017'deki ilk final bölümünden itibaren bizleri yalnız bırakmayan Sayın Cumhurbaşkanımızın desteği sayesinde 4'üncü senesinde hamdolsun finalimizi gerçekleştiriyoruz.

Pandemi nedeniyle evlerimizde kaldık, karantinada kaldık. Ramazan ayında da bu program sayesinde, sizlerin sayesinde evlerimiz Kur'an-ı Kerim'le doldu, evlerimiz huzur doldu."

Ağır bir sorumluluk

Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması 4. sezonu birincisi Hüseyin Akbulut'u tanıyalım şimdi de. 1982 yılında Tokat Erbaa'da doğan Hüseyin Akbulut, 2000 yılında Erbaa Anadolu İmam Hatip Lisesi'nden mezun oldu. Tekstil fabrikalarında bir süre çalışan Akbulut askerlik görevinin ardından Vekil Müezzin olarak atandı. Samsun'da Tashih-i Huruf Kursunu tamamlayan Hüseyin Akbulut Müezzin Kayyım olarak atandıktan sonra İstanbul'da birçok camide görev yaptı ve Türk Musikisi üzerine dersler aldı. 2016 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı'nın düzenlediği Ezanı Güzel Okuma

Yarışması'nda Türkiye 2'ncisi oldu. Halen Büyük Çamlıca Camii'nde Müezzin Kayyım olarak görev yapan Akbulut, TRT Kur'an-ı Kerimi Güzel Okuma Yarışması birincileri Mustafa Altın ve Enes Özsoy ile birlikte çalışma imkânı buldu ve onların teşviki ile yarışmaya katılmaya karar verdi. Yarışma sayesinde televizyon yayınına ve topluluk önünde Kur'an okumaya dair çok güzel tecrübeler kazandığını, jüri üyeleri hocaların tavsiyelerinden istifade ettiğini anlatan Hüseyin Akbulut "Böyle bir yarışmada birinci olmak herkese nasip olmaz. Ağır bir sorumluluk yüklüyor kişiye. Rabbim Kur'an-ı yaşayanlardan eylesin inşallah" diyor.

Yaşayarak okumak

"Yarışmaya katılmayı düşünenlere neler tavsiye edersiniz?" şeklindeki sorumuzu "Okuyacakları yere mana ve tecvit

yönünden çok iyi çalışmalarını tavsiye ediyorum. Çünkü okuyacakları bölümün manasını bilirlerse o manaya uygun ruh haline girebilirler ve temsili bir okuyuş yapabilirler. Ancak ayetleri yaşayarak okurlarsa dinleyenlere tesir edebilirler. Rakiplerini küçümsemesinler, gözlerinde büyütmesinler. Zor da olsa, yarışmadaymış gibi değil de normal bir ortamda okuyormuş gibi rahat olmalarını tavsiye ediyorum, bu şekilde daha güzel okuyuşlar ortaya çıkarabilirler" diye cevaplıyor Hüseyin Akbulut.

Yarışma sonrasında çok sayıda dua aldığını, özellikle sanat ve siyaset dünyasından hiç beklemediği kişilerden bile tebrik mesajları geldiğini belirten Akbulut "Herkes çok teşekkür ediyorum. Beni bugünlere getiren öncelikle ailem ve hocalarımdan Allah razı olsun dedi." şeklinde duygularını ifade ediyor.

2017'den 2020'ye

TRT 1 Kur'an-ı Kerimi Güzel Okuma Yarışması Jüri üyeleri Dr. Mehmet Ali Sarı, Halil Necipoğlu, Hafız Osman Şahin, Osman Eğinm dört yıldır devam eden programa dair değerlendirmeler yaparak duygularını dile getirdiler.

Dr. Mehmet Ali Sarı

İzleyicilerimiz yarışmamızda Kur'an sevdalılarını dinledikçe "Ben de okuyabilir miyim?" demeye başladılar; bu çok mutluluk vericiydi. Yarışmamıza katılan kardeşlerimizde ise güzel bir gelişme sezdim. Okumaya nerden, nasıl başlamaları gerektiğini öğrendiler. Kiraatları çok gelişti. Bizim için de çok faydalı oldu, bu cevherleri tanıdık. Ömrüm boyunca Kur'an'ı Kerim okuttum. Ben Kur'an nosyonunun bu seviyede geliştiğine bu yarışma sayesinde şahit oldum ve Allah'a şükrettim. Okuyan ve dinleyen kardeşlerimizin kalplerinde Kur'an muhabbetinin daim olmasını niyaz ediyorum.

Halil Necipoğlu

Yarışmacı kardeşlerimizde büyük ölçüde gönüllerini makam sevgisine açtığını görüyoruz. Bu net bir hakikat olarak karşımızda duruyor. Programın başında yedi güzel adama atıfta bulundunuz. Ben de ekleyeceğim: 4 yıl boyunca bu programda birçok yedi güzel adam geldi geçti, birçok değerli sesi kazandı ülkemiz. Onlar da çok şey kazandılar. Ruhlarını ve gönüllerini açtılar. Zaten Kur'an böyle bir şey değil midir? İnsanın ruhunu, gönülünü açar. Bu sezon yarışmacılarımız bize söyleyecek bir şey bırakmadı, lakin kanaatimce yetmez. Pandemi günleri evet bizi mahrum etti, bizi mahzun etti, bizi mahfuz etti lakin inşallah bitti diyoruz. Kadir Gecesi buna vesile olsun diliyorum.

Hafız Osman Şahin

Bu yarışma gençlerimize çok şey kattı. Büyük camilerimize Süleymaniye'ye, Selimiye'ye, güzel imamlar yetiştirebilmek için yarışmaları önemsiyoruz. Kurum olarak Kur'an kursları arasında ya da din görevlilerimiz arasında yarışmalar düzenliyoruz. Uluslararası yarışmalar da yapıyoruz. Ama gözümüzden kaçan yetenekler olabiliyor. Bu yarışma vesilesi ile çok yeni sesler çok güzel kabiliyetleri de keşfetmiş olduk ben hepsini tebrik ediyorum. Kur'an-ı Kerim'in kendisi güzel. Dolayısıyla onu güzel okumak gerekir. Kur'an'da onu okumamız tavsiye edildiği gibi dinlememiz de tavsiye edilmiştir. Bu sene salgın nedeniyle mahzun olduk. En güzel teselli kaynağımız bu yarışma oldu. Emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Osman Eğin

Özellikle koronavirüs günlerinde bu yarışma gerçekten bize bir panzehir gibi, adeta koronavirüsün aşısı gibi geldi. Böylesine güzel sesleri dinlemek, Kur'an'ın sesi ile hanelerimizin dolması, çocuklarımızla, eşimizle, baba ve annelerimizle beraber bu yarışmayı seyretmiş olmamız ayrı bir haz verdi. Cenab-ı Hak vesile olanlardan razı olsun diye temenni ediyorum. Okunan ayetlerdeki mesajları paylaşmaya gayret ettik, bunun için çalıştık. Bu günlerde sosyal mesafeyi açtık ama manevi mesafeleri kapatalım diyorum. Çünkü dünya üzerinde bir insana gelen bir musibet bütün alemi kaplıyor. Cenab-ı Hak bu koronalı günlerden bizi salimen kurtarsın diye temenni ediyorum.

Hız. İnsan'a doğru

Feridüddin Attar'ın "Mantıku't Tayr" adlı eserindeki 9 kuşu simgeleyen dervişlerin ve Hühüd'ü simgeleyen şeyhin hakikati arama ve bulma yolunda felsefeleri; evren, doğa ve insan ilişkisi Ramazan ayına özel bir yapım olarak TRT 1'de.

Kuşlarla Yolculuk

Feridüddin Attar'ın "Mantıku't Tayr" Adlı Eserinden

Ramazan Ayı Boyunca Her Gün 19.00

TRT 1

Ramazan Ayında #EvBereketDolu

Doğruya hikmetle ulaşma yolculuğunu anlatan "Kuşlarla Yolculuk", TRT 1'in Ramazan ayına özel olarak hazırlanan tasavvufi dizisi. Her gün saat 19.00'da izleyiciyle buluşan dizi, Feridüddin Attar'ın "Mantıku't Tayr" eserinden ilham alınarak hazırlandı. Dizi; bir tekkedeki şeyhin seyrüsülük

yolculuğundaki dervişlere rehberlik etme hikâyesini, yaşam felsefelerini, evren, doğa ve insanla ilişkilerini anlatıyor. Dizinin her bir bölümünde dervişlerin kendileri ile imtihanları, düşünce ve tutumları, şeyhin tasavvur, telkin ve tavsiyeleri eşliğinde izleyiciye aktarılıyor. Dizide, eserdeki Hühüd'ü temsilen şeyhe ve 10 dervişin serüveninin sembolik kurgusuna sadık kalındı. Başrollerini

Erdoğan Güleler ve Tuncer Salman'ın paylaştığı dizinin yönetmenliğini Sedat İnci üstlenirken, senaryosunu Serdar Özönel ve Hasan Erimez kaleme aldı. Ramazan ayı boyunca ekranlara gelen dizinin yapımcısı ise Emre Konuk. Geçmiş yıllarda Ramazan ayında "Yunus Emre" dizisiyle başarılı olan TRT 1, bu başarıyı 29 bölüm olarak çekilen "Kuşlarla Yolculuk" ile de yakalamayı

“Mantıku’t Tayr”, kuşların dili anlamına gelir. Kitapta tasavvufi konular, hayvanlar dünyasına ait durumlarla sembolize edilir. Ezop masalları gibi bir fabl örneğidir. Kuşların, Hühüd adlı bilge kuşun rehberliğinde yapmış oldukları uzun ve zorlu hikmet yolculuğu anlatılır.

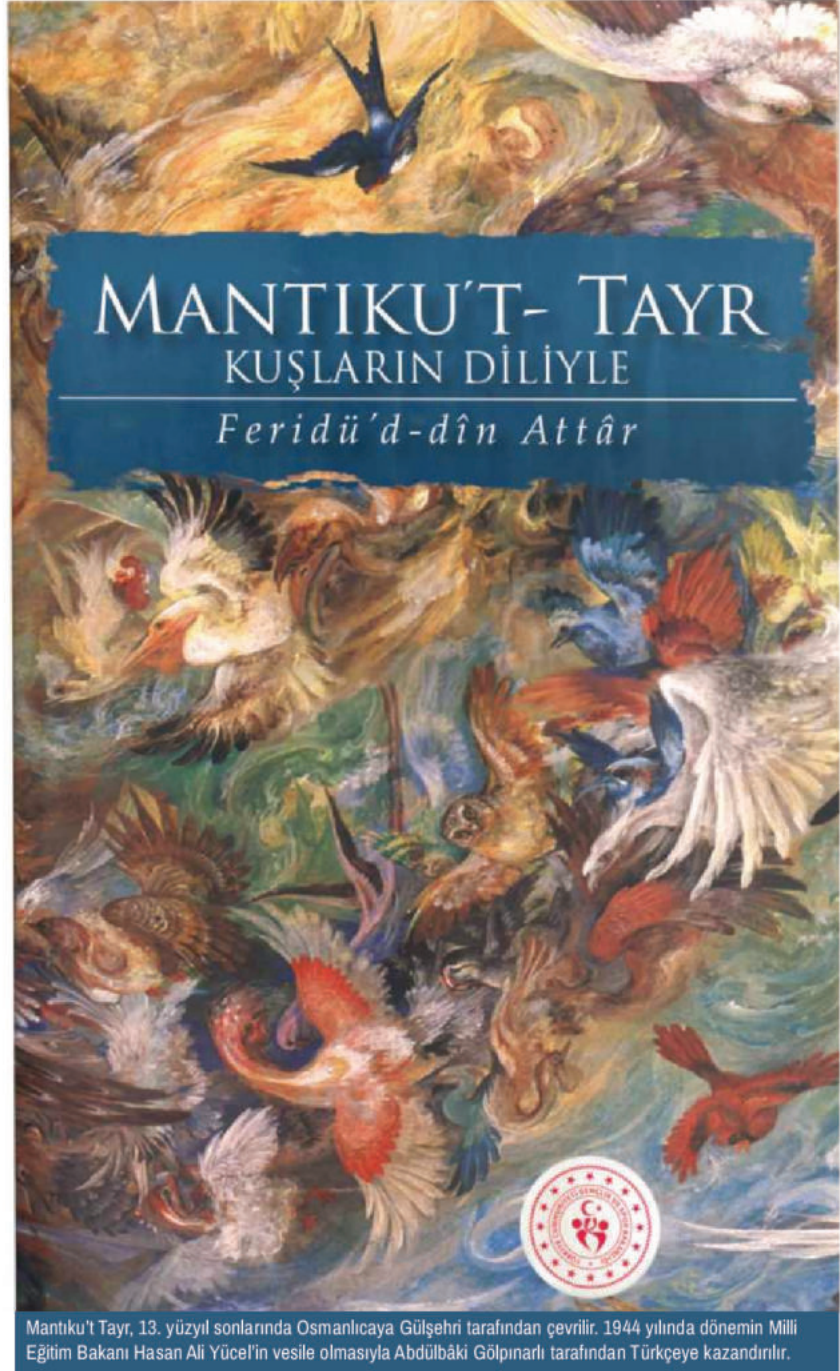
Mantıku’t Tayr’dan Padişahın Acı Meyvesi

Güzel huylu bir padişah bir gün kölelerinden birisine bir meyve verdi. Köle meyveyi öyle güzel, öyle iştahla yemeye başladı ki sanki daha önce hiç öyle bir şey yememişti! Kölenin ağzını şapırdatarak yemesine padişah da imrendi, yemek istedi. Dedi ki: “Bir parçacık da bana ver, pek iştahlı yiyorsun, imrendim doğrusu!” Köle padişaha da o meyveden bir parça sundu. Ama padişahın meyveyi ısırmasıyla kaşlarını çatması bir oldu: Meyve öyle acıydı ki! Dedi ki: “A köle, bu işi başka kim yapar? Böyle acı bir meyveyi başka kim yer?” “Şimdiye kadar elinden yüzlerce armağan aldım, yedim padişahım” dedi köle. Hepsi de birbirinden lezzetliydi. Bir kerecik de elinden böyle acı meyve geldi diye hemen elimi eteğimi çekip suratımı buruşturamam ki! Hep senin nimetlerinle beslenip sana şükreden bana, senin elinden gelen bir nimet nasıl olur da acı gelir?”

hedefliyor. Peki; günümüzden 700 yıl önce yazılan tasavvuf eseri “Mantıku’t Tayr” ile Feridüddin Attar’ın neyi anlatmak istemiştir?

“Mantıku’t Tayr” ne anlatır?

Feridüddin Attar, bir şair ve mutasavvif olarak Fars edebiyatında ve klasik Türk edebiyatında birçok şair üzerinde derin izler bırakmış, önemli bir isimdir. En tanınmış kitabı olan Mantıku’t Tayr ise hikâyeleri ve bu hikâyelerin arka planındaki tasavvufi düşüncelerle geniş okuyucu kitlesi kazanmış bir Doğu klasiğidir.

Mantıku’t Tayr, 13. yüzyıl sonlarında Osmanlıcaya Gülşehri tarafından çevrilir. 1944 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel’in vesile olmasıyla Abdülbâki Gölpinarlı tarafından Türkçeye kazandırılır.

4724 beyitten oluşan, mesnevi tarzında yazılmış eserde Attar, insanın hakikati bulma çabasını anlatır. Hakikat yolunun yolcuları kuşlarla simgeleştirilmiştir, her biri ayrı bir insan karakterini temsil eder. Kuşların arasında hüdhüd, kumru, dudu, keklük, bülbül, sülün, üveyik, şahin ve diğerleri vardır. Hühüd kuşu, bu kuşların önderi, yani mürşidir. Aradıkları Simurg adlı efsanevi kuş ise Tann’ı simbolize eder.

Yola çıkış

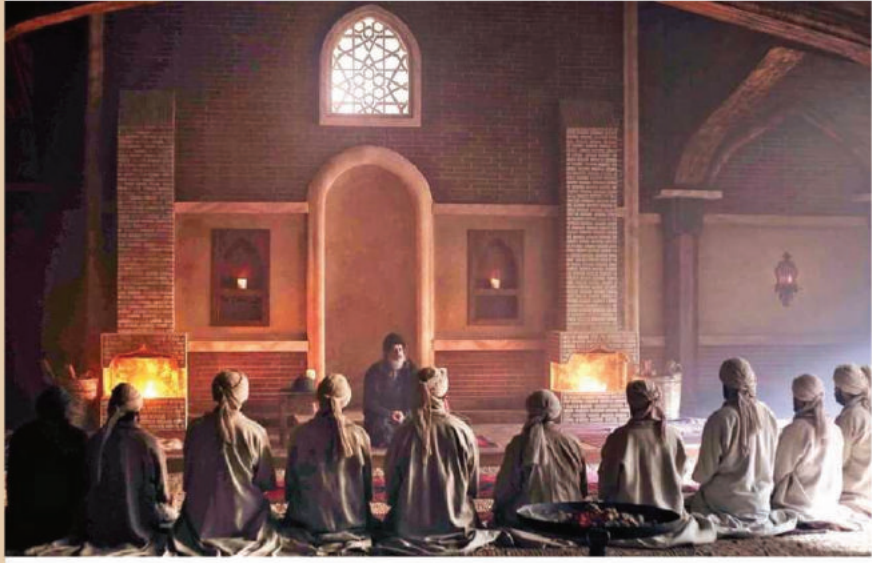
Kitapta; kuşlar, rehberleri olan Hühüd’den

Simurg’un yüceliğini dinler ve kendilerinden geçerler. Hühüd’ün kılavuzluğunda yola çıkmaya niyetlenirler fakat yol çok uzun ve varış oldukça uzaktır. Yola düşmekten çekinirler. Kimi daha en başından istemeyerek vazgeçer. Göze alanlar ise, Kafdağı’nın ardındaki efsanevi kuş olan Simurg’u bulmak için zorlu ve zahmetli yolculuğa çıkarlar. Yolda hastalanan veya bitkin düşen kuşlar çeşitli bahaneler, mazeretler ileri sürerler. İsteği ve azmi yetersiz olanlar, dünyevi durumlara takılanlar teker teker yolda kalır ya da geriye dönerler. Bu nedenler arasında;

Fars dilinde bir usta; Feridüddin Attar

1120 yılında Nişabur'da İbrahim'in oğlu Muhammed olarak doğan çocuk, gençliğinde eczacılık yaptığı için Attar olarak anılır. Feridüddin Attar, kendisini tasavvufa verdikten sonra birçok seyahatlerde bulunur. Irak, Şam, Mısır, Mekke, Medine, Hindistan ve Türkistan'a yaptığı bu seyahatlerden sonra Nişabur'a döner ve orada inzivaya çekilir. Uzun yıllar devam eden bu inziva hayatı sonunda Moğollar tarafından Nişabur'da şehit edilir. Fars dilinin önemli şairlerinden biri olan Feridüddin Attar'ın hayatına dair pek bilgi bulunmasa da, Mevlânâ'nın Attar'dan feyz aldığı biliniyor. Attar, küçük bir çocukken babasıyla birlikte misafir ettiği Mevlânâ'nın yeteneğini keşfeder ve Mevlânâ'nın babasına müjdeler. Mevlânâ'nın "Attar, aşkın yedi şehri gezdi de biz, ancak bir sokağın dönemecindeyiz" diyerek yücelttiği büyük şairin sözü akıcı ve süsüz, dili sıcak ve tatlıdır, anlaşılmaz tarafı azdır. Şiirleri aşk ve iştiyakı dile getirir. Eserlerinin hemen hepsini tasavvufi konuları açıklamak için yazmış, ömrünün sonuna kadar hiçbir makam ve rütbe sahibini övmemiştir

Dizinin başrollerini Tuncer Salman ve Erdinç Güleler paylaştı.

nefsani arzular, servet istekleri, vatan özlemi, geride bırakılan sevgilinin hasretine dayanamamak, ölüm korkusu, ümitsizlik, küskünlük, kibir, kararsızlık gibi hususlarla, daha ne kadar yol gidileceği sorusu vardır. Hüdhüd hepsine, bıkıp usanmadan tatminkâr cevaplar verir.

Yedi zorlu vadi

Kafdağ'ına ulaşmayı başaranları ise aşması birbirinden zor yedi vadi bekler: Talep, Aşk, Marifet, İstiğna, Tevhid, Hayret ve Yokluk vadileri.

Birinci vadi Talep Vadesi'dir. Bu vadiye mal ve mülkten arınmak gereklidir. Aşk Vadesi'ne gelen ateşe bulanır. Ateş kesilmeyen kişi, mutluluğa eremeyecektir. Aşk Vadesi'ni aşan ise Marifet Vadesi'ne varır. Bu vadiye ten ve can birbirinden farklıdır, marifet deriyi değil içindeki sırrı görmektedir. İstiğna Vadesi'nde gönül tokluğuyla sınıranın gelenler. Tevhid Vadesi'ne yönelenler, eşitlik iddiasında

bulunurlar. Sayıları az da olsa, çok da olsa, hepsinin bu yolda birleştiğini görürsün. Hayret Vadesi ise şaşkınlıklara düşürür, ne nedir bilinmez, hayret makamıdır. Sonuncusu ise Yokluk Vadesi'dir. Burada yokluktan çıkan kimse ârif olur, ona birçok sır verilir.

Meğer her şey bir imiş

Uzun ve zorlu yolun sonuna gelip menzile ulaştıklarında toplam otuz kuş kalmışlardır. Yolda yem isteği ile başka yollara gidenler, denizlerde boğulanlar, güneşte kavrulanlar, ağır hastalıkların pençesine düşenler olmuştur. Simurg tecelli ettiğinde her biri hayrete düşer, şaşırıp kalırlar. Çünkü Simurg'a baktıklarında, orada kendilerini görürler, kendilerine bakınca da Simurg'u. Aslında Simurg kendilerinden başkası değildir. Simurg otuz kuşun toplamı ve tekidir. Zaten Simurg, Farsça otuz kuş anlamına gelir. Otuz kuş, Simurg'un kendileri olduğunu anlayınca ortada ne

yolcu, ne yol, ne de kılavuz kalır. Hepsi "bir" olmuştur...

Eserde Simurg'la tasavvuftaki vahdet-i vücud (varlık birliği) teorisi anlatılmak istenerek, bu yolun çileli ve uzun bir yolculuğu göze almayı gerektirdiği mesajı verilir.

Fabl yoluyla tasavvuf anlatımı

Feridüddin Attar'ın yedi yüz yıl önce yazılmış bu kitabı, her devirde pek çok medeniyete hitap eder. "Mantık'ı Tayr", İslam düşünce ve edebiyat birikiminin özünü teşkil eden hikmeti odağına alır ve tasavvuf, ahlak, adalet, insana saygı, hakikat bilgisi temalarını işler. Kissadan hisse niteliği taşıyan hikâyelerde tasavvufi anlamda çok büyük dersler vardır. Tasavvufun girift meseleleri masallar ve hikâyelerle süslenmiştir, konular hayvanlar dünyasına ait olay ve durumlarla sembolize edilir. Mesnevi usulünde yazılan eser, Ezop masalları gibi bir fabl örneği olarak da kabul edilebilir.

Benim Adım
M E L E K

TRT 1

HER ÇARŞAMBA 20.00

Bayramınız “bayram” ola...

Sevdiklerimizle nice bayramlar görelim. Ramazan sevinci, bayramı kutlayabilme mutluluğuna karışsın daima.

Bir telaş kaplıyor içimizi bu günlerde. Alışageldiğimiz bir heyecan var gönüllerde. Neşenin, huzurun, coşkunun günleri yaklaştıkça kıpır kıpır oluyoruz. Hazırlıklar başlasın istiyoruz istemesine de, buğulu günlerden geçmekte olduğumuzun farkına varıyoruz ansızın. Ramazan Bayramı geldi, gelmekte... Nasıl yapmalı? Nasıl olmalı bu sene? Hüzün dolsa da yüreklere bir yolu bulunur diyoruz. Hicri takvime göre onuncu ay olan Şevval ayının ilk üç gününde kutladığımız Ramazan Bayramı, İslam aleminin en değerli günlerinden. Ramazan ayı boyunca tutulan orucun ardından arife günüyle kavuşulur bayrama. Ramazan ayı kucaklaşır bayramıyla, aynı bizler gibi. Oysa bu sene sarılamıyoruz kimseye ve öpemiyoruz büyüklerimizin ellerini. Ancak engel değil tüm bu yaşananlar, uzaktan da olsa hayır duası almaya, küstüklerimizle barışmaya ve bugünleri idrak etmeye.

Belki de

Müslümanlarca sabır, ibadet, rahmet, mağfiret ve bereket ayı olarak kabul edilen Ramazan ayının ardından geliştirdiği bu üç günü bayram yapan. Ne de kıymetlidir ulaşması. Kulluk şuurunu, ibadet bilincini, sorumluluk duygusunu, merhamet ahlakını, yardımlaşma, dayanışma, paylaşma ve kimsesizlerin kimsesi olma gibi bizi biz yapan değerlerin vücut bulmuş halidir. On bir ayın sultanı Ramazan süresince eda edilen vazifelerin sonunda sevince ulaşmaktır aslında. Veren eli diğer elin görmediği, komşu açken tok kalınmadığı, sevgi ve saygının perçinlendiği zamanlarda herkes için ağız tadıdır. Belki de o yüzden Şeker Bayramı'dır.

Yarım değil bu bayram

Ama bir çocuk gözünde bambaşka anlamlar ifade eder bayram. Neşeyle, mutlulukla bir araya gelen aile bireylerinin eteklerinde güven bulmaktır. Çeşit çeşit şekerlemenin, çikolatanın, anne eli değmiş tatlıların keyfini

sürerken küçük olmanın avantajlarını kullanmak, mis kokan ellerin yumuşaklığına yüz sürerek alına götürmenin gururunu yaşamaktır. Hele hele tekne orucu tutup da dedesinin sırtında bir tur attıysa çocuk, değemezsiniz onun bayram coşkusuna. Elbette bugünlerde yaşananlar nedeniyle, bütün bunları yapamayan çocuklar gibi büyükler de mahzun. Ancak hep bildiğimiz, hep yaşadığımız bayramları hatırlamaya engel mi bu durum? Yarım kalan hiçbir şey yok. Çünkü hepsi tam tamına yüreğimizde, anılarımızda...

Sımsıcak, samimi ve naif

“Ben küçükken” diye başlayan hikâyelerimizin başında gelir bayram anıları. Her kuşak bir önceki kuşağın yaşadıklarını dinler ve bilir aslında başkalaşsa da her şey. “Dedemin babası bir bayram günü faytonla gezdirmiş onu. Süslenen atların sarsılmasıyla çıkan çingirak sesi eşliğinde yediği şekerleri hiç unutamamış; anneannemin teyzesi,

Müslümanlarca sabır, ibadet, rahmet, mağfiret ve bereket ayı olarak kabul edilen Ramazan ayının ardından gelişidir bu üç günü bayram yapan. Ama bir çocuk gözünde bambaşka anlamlar ifade eder bayram.

bayramda harçlık vererek satın almış tuttuğu orucunu; annem daha arıfeden önce koyarmış yeni alınan kırmızı pabuçlarını yastığının altına; babam derdi ki, büyüklerle ilk gittiğim bayram namazından geldiğimizde öyle bir sofrayla karşılaştım ki, sanki kahvaltı değil bir şölendi; babaannem cebinden özenle yıkanmış ve ütülenmiş, kenarlarını kendisinin işlediği bir mendil arasında verirdi bana bayram harçlığımı..." Bayrama dair anlatılan öyküler hangi yıla ait olursa olsun özü hiç değişmez; sınırsız, samimi ve naif...

Şimdi anladık

Evine bayram ziyaretine gittiğimiz akrabamızın aynı gün bize bayram tebrikine gelmesine anlam veremedik çocukken. Tek ilgilendiğimiz şey, gelen misafir sayesinde, kristal tabağa kusursuz dizilen badem ezemelerinin bir kez daha ortaya çıkacak olmasıydı. Oysa büyükler için saygı ve değer ifadesiydi evine gittiklerimizin evimize gelmesi. En güzel kıyafetlerin giyilerek, elde terlikle, bir o komşudan bir bu komşuya geçerek bayram ziyareti yapmaktı bu günlerin geleneği. Hatta tam kapıdan çıkarken, misafirle burun buruna gelmek, güzel bir adet in müstehzi gülüşlere yol açan keyifleriydi. Sonra anlayacaktı çocuk o ziyaretlerin anlamını, bu Ramazan Bayramı'nda hiç kimseye gidemediğinde...

Hiç yaşanmamış bir bayram

Bu sene diğerlerinden farklıydı bayramda yaşananlar. Bir kısmımız elleriyle veremediği bayram kolilerini araçlarla gönderdi sahiplerine. Bir kısmımız ise dışarı çıkamasa da polislerimizin eğlenceli Ramazan Bayramı kutlamasına eşlik etti balkonlarından. Destek gurupları, sokağa çıkma kısıtlaması nedeniyle, Ramazan Bayramı'nı evinde geçiren şehit aileleri ve 65 yaş üstü bireyleri ziyaret ederek bayramlarını kutladı. Yardımseverler, koronavirüs salgını sürecinde daha zor zamanlar geçiren yetim,

Polisten evlerindeki vatandaşlara eğlenceli Ramazan Bayramı kutlaması.

Görüntülü de olsa bayramlaşmak güzel.

Vefa Sosyal Destek Grubu ekipleri, sokağa çıkma kısıtlaması nedeniyle Ramazan Bayramı'nı evinde geçiren şehit aileleri ve 65 yaş üstü bireyleri ziyaret ederek bayramlarını kutladı.

mülteci ya da ihtiyaç sahibi çocuklara, bir kampanya sayesinde, hediye, bayram şekeri ve harçlık gönderdi. Ramazan Bayramı'nı evde geçiren çocukların yüzünü, tur otobüsüyle düzenlenen mobil palyaço gösterileri güldürdü. Bando eşliğinde şeker dağıttı üstü açık arabalardan maskotlar. Bunun gibi pek çok kampanya, organizasyon ve etkinlik yapıldı ve bayram tüm zorlu koşullara rağmen yine bayram oldu.

Bir daha mesafeler girmesin aramıza

Evet, kenarı oya işlemeli, kar gibi beyaz bir mendilin içinde muhafaza ettik bu sene bayramı. Ama unutmayın, sosyal mesafenin aramıza girmesiyle anılarımıza hiç yaşanmamış yenilerini ekledik aslında. Uzaktan sanıldık, öptük, kutladık. Bir

görevli ile gönderdik bayram çikolatalarını büyüklerimize. Dedelerimiz görüntülü konuşmayı, ninelerimiz en güzel kıyafetlerini giyerek tenha evinin balkonundan komşuya seslenen bayram tebrikini keşfetti. Anneler, babalar banka havalesi yolunu seçtiler çünkü olamazdı bayramlar harçlıksız. Telefonları kilitledik mesela bu yıl, ilk kim ulaşarak kutlayacak yarışmaları eşliğinde. Salgın nedeniyle dışarıya çıkamayan çocuklarımıza, ev halinden sınırlı bayramı hatırlattık. Yine yaptık tatlılarımızı, misafire alışkın elimiz bol kepçe çalışsa da. Bayram yemeğimiz de tamdı, içimize işlemiş hiç çıkmayacak bayram sevincimiz de. Ancak bir dileğimiz vardı bu sene; nice nice bayramlara ulaşalım sağlıklı ve bir daha mesafeler girmesin aramıza.

Kenarı oya işlemeli, kar gibi beyaz bir mendilin içinde muhafaza ettik bu sene bayramı. Ama unutmayın, sosyal mesafenin aramıza girmesiyle, anılarımıza hiç yaşanmamış yenilerini ekledik aslında.

Prof. Dr. Ali Erbaş Diyanet İşleri Başkanı

Aziz kardeşlerim!

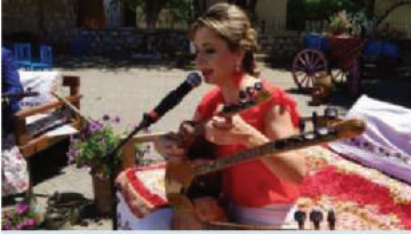
Bayramlar; bizleri aynı niyet ve gayeyle ümmet olma şuurunda buluşturan, kardeşlik duygularımızı pekiştiren, bize inanç ve medeniyet değerlerimizi hatırlatan ilahî armağanlardır. İnanç, ibadet ve kültürümüzü huzur atmosferinde mezceden; Müslüman olma ve Müslüman kalma bilincimizi tazeleyen, birlik olma irademizi canlı tutan ve tarih sahnesinde bize süreklilik kazandıran müstesna zaman dilimleridir. Bayramlar; Rabbimizin "Müminler, ancak kardeşler" ilahi fermanının en açık şekilde toplumun tüm kesimlerinde tezahür ettiği muazzam bir vahdet sahnesidir.

Şimdi bir taraftan rahmet ve mağfiret mevsimi Ramazan ayını geride bırakmanın hüznünü taşıırken diğer taraftan da muhabbet ve kardeşlik iklimi bayrama ulaşmanın heyecanı ve sevinci içerisindeyiz. İbadet ve iyiliklerle geçirdiğimiz bir ayın kalbimize ve hayatımıza getirdiği huzur ve bereketi yaşıyoruz. Yardımlaşma ve paylaşmanın en güzel örneklerinin yaşandığı kutlu bir mevsimin bayramını idrak ediyoruz. Biliyoruz ki bayramlar hep beraber yaşandığında hakiki manasını bulmaktadır. Bunun için, evlerimizde geçirmek zorunda olduğumuz bu günlerde de, telefon ve iletişim imkânlarıyla sevdiklerimizle bayramlaşalım. Başta anne-babalarımız olmak üzere büyüklerimizin, akraba ve yakınlarımızın halini-hatırını soralım, gönüllerini alalım. Mazlumların, gariplerin, muhtaçların, yetimlerin de bayram sevincini yaşamalarına katkıda bulunalım. Özellikle evlerimizde çocuklarımızın bayramın heyecanını yaşamalarını sağlayalım. Ahirete irtihal eden sevdiklerimizi dualarla yâd edelim.

Bayram boyunca şarkılardan türkülere, spordan sanata, tarihten edebiyata kadar pek çok konuda hazırlanan yapımları izleyiciyle buluşturan TRT, programları ile göz doldurdu. TRT kanallarında bayram sevinci yaşandı.

TRT ile bayram keyfi

Bayram boyunca şarkılardan türkülere, spordan sanata, tarihten edebiyata kadar pek çok konuda hazırlanan yapımları izleyiciyle buluşturan TRT, programları ile göz doldurdu.

TRT 1, seyircileri için büyük bir emekle hazırlanan "Bayram Özel" programını ekrana getirdi. Yapım, Hasan Taş koordinatörlüğünde, bayramın ilk günü, saat 11.00'den 19.00'a kadar dopdolu içeriğiyle keyifli zamanlar yaşattı. Program, İçyapımlar Dairesi Başkanı Kurtuluş Zeydan yönetiminde, Ankara, İstanbul ve İzmir birimleri tarafından üstün bir çaba ile gerçekleştirildi. Bayram kültürümüzde yer alan güzellikleri birlikte paylaşmayı amaç edinen "Bayram Özel", İstanbul Ortaköy'e kurulan yayın platformundan 'Meydan Fasıllı' ile başladı. Bu coşkulu açılışı, Ankara Hamamönü Açık Hava Stüdyosu'nda Ankara Oyun Havaları izledi. Muğla- Yeşilyurt Köyü'ndeki yayın merkezine bağlandığında da Ege'nin zeybek türküleri TRT 1 ekranlarındaydı. Sekiz saatlik yayın boyunca TRT'nin klasikleşmiş bayram programlarının eski tadı ile yeni müzik ve eğlence unsurları harmanlanarak coşkulu bir bayram yayını gerçekleştirildi. TRT 1 Koordinatörü Cemil Yavuz'un katkıları, Radyo Dairesi Başkanlığı ve Haber Dairesi Başkanlığının da desteği ile hazırlanan programı, İstanbul'da Şoray Uzun, İzmir'de Berrin Turan, Ankara'da Banu Tarancı sundu.

"Bayram Özel" ile

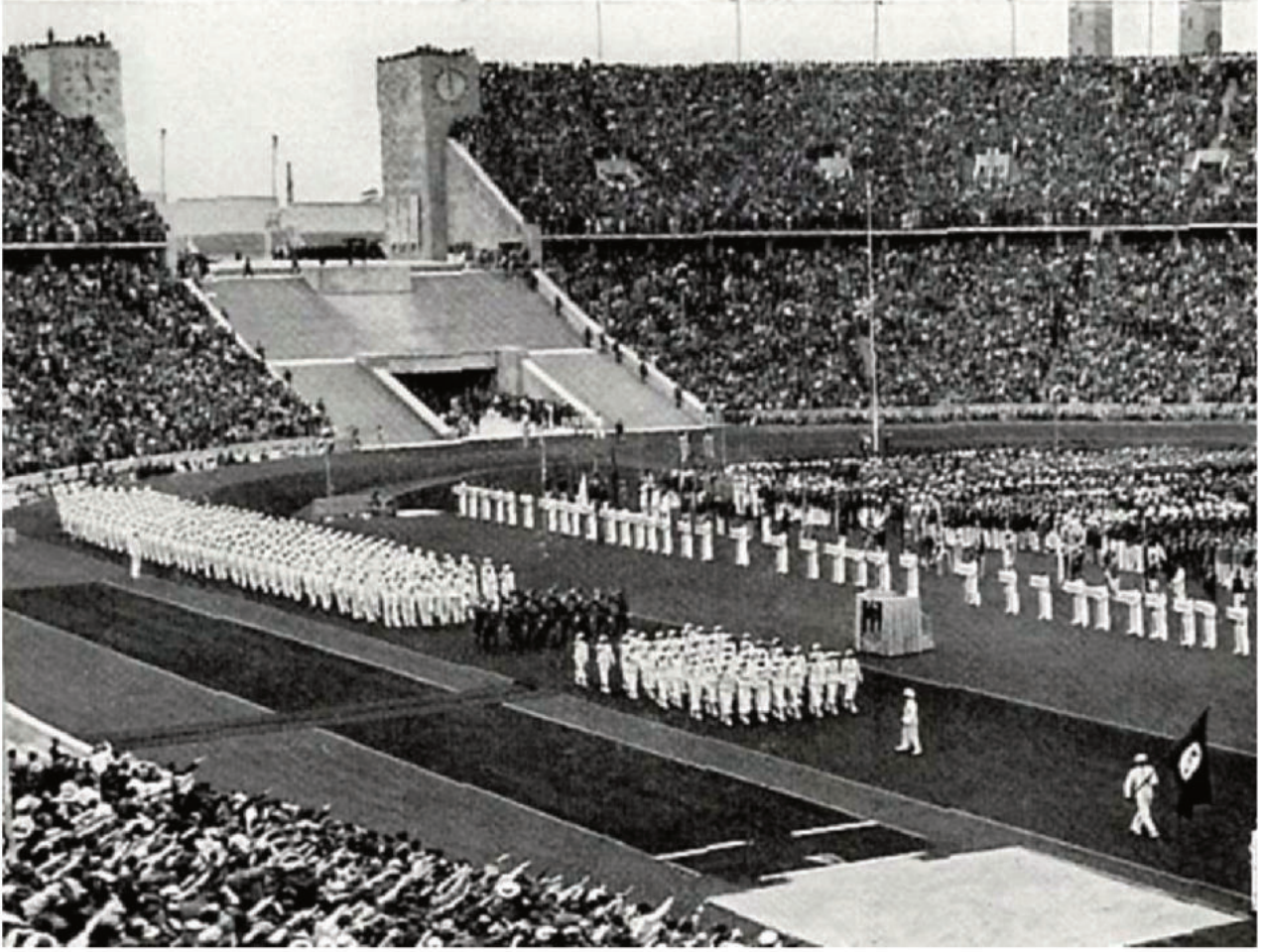
Muğla, Ankara ve İstanbul merkezli oluşturulan, şehirlerimize ait bayram güzelliklerinin anlatıldığı sohbet köşeleri yansıdı ekrana. İstanbul TRT Ulus yerleşkesinde, 2. Ortaköy'de, Açık hava Yayın Merkezi oluşturulan bölüme, TRT dizilerinin ünlü oyuncularını, kültür- sanat insanlarını ve beslenme uzmanlarını katıldı. "Bayram Özel'de, Ankara Radyosu, İstanbul Radyosu, İzmir Radyosu, Kültür Bakanlığı sanatçılarıyla konuk olarak katılan sanatçılar doyumsuz bir müzik ziyafeti verdi. TRT 1 dizilerinden

"Tutunamayanlar" ve "80'ler'in oyuncularını izleyicilere neşeli dakikalar yaşattı. Trabzon, Adana, Antalya, Rize, Diyarbakır ve Erzurum muhabirleriyle canlı bağlantılar yapıldı, yerel sanatçılara yer verildi. Rize'deki çay bahçesi ile Adana'daki karpuz tarlasından yapılan bağlantılarla tarım işçileri de bayram kutlamasıyla yayına dahil oldu. Saraybosna, Kerkük ve Almanya TRT muhabirleri ile canlı bağlantılar yapılarak o bölgelerdeki bayram coşkusu ekranlara yansıtıldı. Skype ile ünlü isimler evlerinden; sağlık çalışanları, askerler, çocuklar ve vatandaşlarımız da whatsapp görüntülü bayram mesajlarıyla programa renk kattı. "Biz Eskiden" bölümünde; TRT'de yayınlanmış arşiv programlarından özel bir formatta seçkiler yapıldı. Kimler yoktu ki geçmişten bugüne gelen; Orhan Boran, Münir Özkul, Erol Günaydın.

Özel içeriklerle bayram sevinci

Sadece TRT 1 kanalında değildi bayram sevinci... TRT Müzik kanalında, "Oyun Havaları" programı bayram boyunca üç bölümle ekrana gelirken, Muazzez Abacı, Zeki Müren ve Müzeyyen Senar gibi ustaların konserleri de "Arşivden" programı ile muhteşem dakikalar yaşattı. "Bayram Hatırası"yla nostaljik eserler; "Nazende Şarkılar"la ünlü tenor Murat Karahan, Müslüm Gürses ve Ferdi Tayfur konserleriyle evlere konuk oldu. TRT 2'de bayramın ilk günü, şair Ahmet Murat "Edebiyat Söyleşileri" programında, şair-yazar ve tıp doktoru Prof. Dr. Hüsrev Hatemi ile 'Ramazan ve Bayram' konusunu konuşurken, ikinci gün Ayla Ağabegüm "Geleneğin Kalp Atışları" programında Cihan Aktaş ile 'Bayram ve Bayramlaşmak' konusunu ele aldı. Bayramın son gününde "Tarihin Ruhu"nda geçmişten, çok özel bayram görüntüleriyle 'Bayram gelenekleri gerçekten de kayboluyor mu ve TRT'nin 1980'lerdeki bayram kayıtları ile 1920'lerin bayramları arasında ne farklar vardı?' sorularına yanıt arandı. TRT Çocuk kanalının bayram sürprizi ise "Aslan" ve "Nasreddin Hoca"nın ekrana gelmemiş yeni bölümleri idi.

Uzaya çıkan Olimpiyat 84 yaşında

Olimpiyatlar, Berlin 1936 sayesinde televizyon ve reyting ile tanıştı. Açılış konuşması ise uzaya gönderilen ilk televizyon yayını oldu.

Olimpiyatların amacı sadece dünyanın en iyi sporcularını aynı yerde toplamak ve rekabet ortamında yarıştırmaktan ibaret değil. Hiçbir zaman da öyle olmadı. Olimpiyatlar temelde ulusal sınırlar dışında, kadın ve erkeklerin eşit şekilde mücadele ettiği, ırk, din, dil ayrımı olmadan yetenekli sporcuların bir araya geldiği kültürel bir festival. Bu günümüzde de geçerli ve belki gerçekleşmesi daha kolay. Sömürgeciliğin resmi politika olmaya devam ettiği ve yeni bir dünya savaşının kapıda

durduğu 1936'nın gergin atmosferinde ise hiç kolay değildi.

Bu Olimpiyat, Adolf Hitler'in iktidara gelişinin hemen sonrasında yapıyordu ve çok gergin bir siyasi atmosfere sahipti. Berlin, 1 ve 16 Ağustos tarihleri arasında gerçekleşen Olimpiyatlar için Barcelona ve Roma'nın içinde bulunduğu pek çok rakibini geride bırakmıştı. 100 bin kişilik Olimpiyat Stadyumu'nda gerçekleşen Olimpiyatın meşhur ateşini ise Alman atlet Siegfried Eifrig yaktı. Yunanistan'dan taşınarak Berlin'e getirilen meşale bu Olimpiyattan itibaren bir gelenek haline geldi.

1936 Berlin Olimpiyatları ülkemiz için de çok şey vaat ediyordu. Yeni kurulmuş Cumhuriyet, Olimpiyatlara ilk kez önemli bir kadroyla geliyordu ve kendisi için pek çok ilki beraberinde barındırıyordu. Ondan öncesinde Türk kafilesinde yer alan Güreş Federasyonu Başkanı Ahmet Fetgeri Aşeni'nin önerisiyle, aynı yıl 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı olarak kutlanmaya başlanmıştı. 1936 Berlin Olimpiyatları'nın tarihimizdeki en önemli yeri ise kuşkusuz ilk madalyalarımızı bu Olimpiyatlarda kazanmış olmamızı. Yaşar Erkan,

erkekler grekoromen tüy sklette altın, Ahmet Kireççi ise erkekler serbest orta sklette bronz madalya kazanarak, bugüne kadar ulaşmış önemli bir olimpiik Türk güreşi geleneğini başlattı.

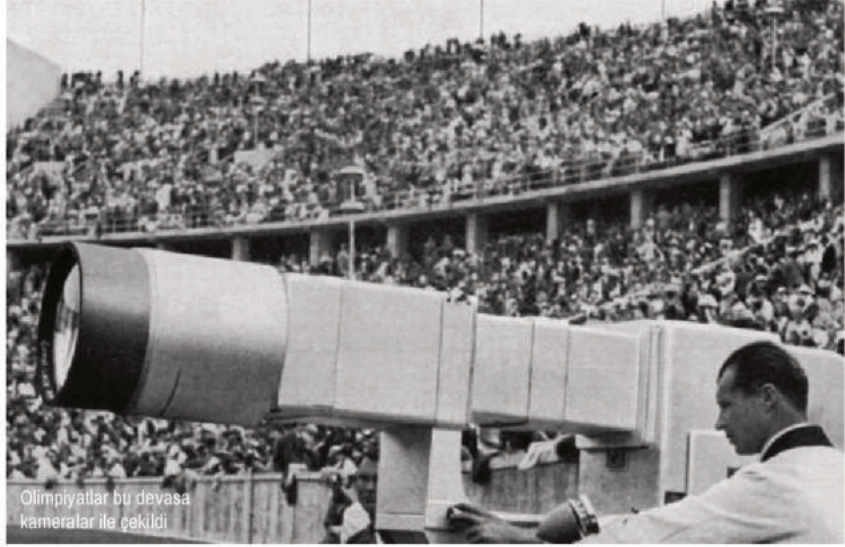
Boykot meselesi

Olimpiyatlar, sporun zirve organizasyonlarından birisi olduğundan tarihi boyunca bir anlamda siyasetin malzemesi oldu. İktidara yeni gelmiş Nazi Partisi'nin Olimpiyatları bugünkü popüler deyişle "PR (Halkla ilişkiler) alışması" amacıyla kullanacağı aşikardı. Büyük Britanya, Fransa, İşve, Çekoslovakya ve Hollanda gibi ülkelerin dışında boykot konusunda en büyük tartışmalar ABD'de yaşandı. Ülkede Olimpiyata gütme kararı Amerikan Olimpiik Komitesi tarafından alındığından, dönemin başkanı Franklin Roosevelt olaylara karışmayarak, kararı komiteye bıraktı. Komitenin Başkanı Avery Brundage ise siyasetin spora karışmaması gerektiğini söyleyerek, Olimpiyatlara katılmak istiyordu. Amerikan Komitesi'nin hazırladığı kitapçıkta Amerikalı atletlerin mevcut "Yahudi-Nazi tartışmasına" karışmaması gerektiği yazıyordu. Avery Brundage, savaş sırasında Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin başına tartışmalı bir Şekilde geçecekti. Savaştan sonra da bu tavırları yüzünden koltuğundan olacaktı. Bununla birlikte Birleşik Devletler, 1935'te katılım için oy verince diğer ülkeler de aynı yönde davrandı. Berlin Olimpiyatları'nda dünyanın her yanından 49 takım yarıştı ve bu rakam daha önceki tüm Olimpiyatlardan fazlaydı.

Berlin Olimpiyatları'nı boykot eden ülkeler ve sporcular da vardı elbette. Onlar da alternatif olarak Barselona'da, aynı yılın temmuz ayında Uluslararası Halk Olimpiyatları'nda yarışmaya karar verdi. Yirmiye aşkın ülkeden 6 bin sporcu, 16 farklı dalda katılmak üzere de başvurdu. Bu Olimpiyatlar, İspanya'da gerçekleşen darbe nedeniyle iptal edilmek zorunda kaldı.

Açılış töreni

Bugün Youtube'da bulabildiğimiz 1936 Berlin Olimpiyatları'nın açılışı, Adolf Hitler'in talimatıyla Alman film yapımcısı Leni Riefenstahl tarafından kaydedildi. Bu film daha sonra "Olympia" isimli propaganda belgeseliyle, bir çeşit Alman stn ırk tanıtım videosuna evrilecekti.

Olimpiyatlar bu devasa kameralar ile çekildi

Hitler döneminde inşa edilmiş 100 bin kişilik stadyumda gerçekleşen açılış törenine katılan sporcular, Hitler'in bugün hâlâ tartışılan açılış konuşmasından sonra Olimpiyat yeminine katıldı. Bu yemin, Alman Halter Şampiyonu Rudolf Ismayr tarafından okundu: "Olimpiyat Oyunları'nda, lkemin Őerefi ve sporun zaferi için, kurallara uyarak dürüst yarışacağımıza ve gerçek sportmenlik ruhu içinde mücadele edeceğimize ant içeriz." İki kadın, kırk sekiz sporcuyla katıldığımız Olimpiyatlar'da, bayrağımızı greşimiz Nuri Boytorun taşıdı. Sporcularımızın kalacağı Olimpiyat köyü, II. Dünya Savaşı'nın sonunda Sovyetler Şehri işgal edince, Sovyet ordusunun kararghı olarak kullanılacaktı. Olimpiyatın sorumluluğu ve organizasyonu Nazi iktidarının spor bakanı Hans von Tschammer'a aitti. Almanya'nın Olimpiyat Komitesi yesi Carl Diem ile birlikte bugüne kadar gelmiş meşale geleneğini başlattılar. Kökeni Olimpiyat oyunlarının başladığı yer olduğu rivayet edilen Yunanistan'daki Olimpos Dağı'na gidildi, dev mercerlerle güneş işığından gelen ısı tutuşturularak Olimpiyat alevi yakıldı ve

Adolf Hitler'in Olimpiyat Stadyumuna girişi

güzergahtaki ülkelerin atletleri tarafından elden ele teslim edilerek Berlin'e kadar taşındı. Bugün bu gelenek yaşatılmaya devam ediliyor. Olimpiyat madalyası da Yunan mitolojisindeki zafer tanrıçasına dayanıyor. 1928 yılında İtalyan sanatçı Gossoli tarafından çizilen, elinde zafer çelengi tutan Zafer Tanrıçası Nike'nin kabartması Olimpiyat madalyasının n yüzü olarak kullanılıyor. Olimpiyatlar'da Şöyle komik bir olay da yaşandı. Olimpiyat ateşi yandıktan sonra yirmi beş bin güvercin barış temsil

Ahmet Kireççi... Bizdeki lakabı Mersinli Ahmet, yabancıların ise ona taktığı isim Mr. Hello

İlk Olimpiyat altınımız Yaşar Erkan'dan geldi

Dostlukları Olimpiyat boyunca devam eden Jesse Owens ve Luz Long

etmesi için gökyüzüne salındı. Ancak bu güvercinler fazla beslenmişti ve kalabalığın getirdiği stresle doluydular. Dolayısıyla salındıktan sonra, uzun süre dışkılarını seyircilerin üzerine yapacaklardı.

Önemli spor anları

Nazi Almanyası 89 madalya ile Olimpiyatların en başarılı ülkesi olsa da bu Olimpiyatlara ruhunu veren hikâye, Alman Luz Long ile Birleşik Amerikalı siyahi atlet Jesse Owens arasındaki rekabet ve dostluktu. Alman atlet Luz Long, aslında hukuk fakültesini yeni bitirmiş, aktivist sayılabilecek bir avukattı. Jesse Owens ise bugünün Usain Bolt'u diyebileceğimiz yetenekte bir atlet ve ülkesinde ırkçılıkla boğuşan bir isimdi. Berlin'e "süper yıldız"

olarak gelmiş ve 100 metre koşusunu kolaylıkla kazanarak altın madalya kazanmıştı. Uzun atlama da ise rakibi Luz Long'du. ABD'li atlet yarış öncesi elemelerde iki kez hatalı çıkışı yapmıştı. Bir kere daha yapsa asıl yarışta bile yarışamayacak, Olimpiyat Madalyası hayal olacaktı. Bu aşamada yardımına Alman atlet koşturdu. Havlusunu onun atlaması gereken yerin yanına koyarak ona adeta yol gösterdi ve elemeyi geçmesini sağladı. Finalde Jesse Owens, 8.06 metrelik atlayışıyla altın madalyayı kazandı. İkilinin dostluğu kısa sürede gelişti, birbirleriyle bir süre mektuplaştılar. Olimpiyattan sonra çıkan savaşta Luz Long, İtalya'da vurulacak ve hayatını kaybedecekti. Jesse Owens ise ülkesine döndüğünde

Ülkemize ilk olimpiyat altınını getiren Yaşar Naçar'ın "çaresiz" anlamına gelen soyadı Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk tarafından "toplumun yüce ve soylu ferdi" anlamına gelen "Erkan" olarak değiştirildi.

aslında bir yıldız gibi değil, bir suçlu gibi karşılanacaktı. Onuruna verilen partiye bile beyazlarla aynı asansörde değil, servis asansöründen çıkmak zorunda kalacaktı. Üniversite masrafları için aylık 100 dolara asansör operatörü olarak çalıştı, daha zor durumda kaldığında arabalara hatta köpeklere karşı yarışarak para kazanmak zorunda kaldı. Kendisine iade-i itibar ancak 40 yıl sonra verilecekti.

İlk madalya

Türkiye'nin spor tarihini değiştiren en önemli anlardan birisi de kazanılan iki olimpiyat altınıydı. Güreş hep ata sporumuzdu, daima başarılıydık ancak bunu Olimpiyatlar'da göstermek başka anlama geliyordu. Zamanının en iyi güreşçileri arasında gösterilen Yaşar Naçar, bizim en büyük madalya umudumuzdu ve umutlarımızı boşa çıkartmadı. Erzincanlı güreşçi, meşhur Ali Pehlivan'ın oğluydu ve Olimpiyatlara son Balkan Şampiyonu olarak geliyordu. Danimarkalı Nielsen'i 12 dakikada, Japon Yoshioka'yı 13 dakikada, İtalyan Bogia'yı tuşla, Letonyalı Kundsins'i de sayı hesabıyla yenerek ilk altın madalyamızı kazandı. Madalyayı kazandıktan sonra da şu röportajı verdi: "Şampiyonluk kürsüsünde şanlı bayrağımız şeref direğine çekilirken kendimi tutamadım, gözlerimden yaşlar sel gibi aktı. Yüz yirmi bin kişinin ve Hitler'in önünde bayrağımızı şeref direğine çekirmek ve ayakta güzel marşımızı dinletmek zevklerin en güzeli ve en büyüğüdür." Bu başan Atatürk tarafından da "Kendin küçüksün; ama memleket için önemli bir iş yaptın. Artık adın Türk spor tarihine geçti. Çok yaşa Yaşar!" telgrafıyla kutladı. Atatürk ayrıca, başarılarından dolayı şampiyon sporcuya bir ev armağan etti. Sporcunun asıl soyadı olan ve çaresiz

anlamına gelen "Naçar"ı da "toplumun yüce ve soylu ferdi" anlamına gelen "Erkan" olarak değiştirdi. Yaşar Erkan, hayatının sonuna kadar antrenör ve yönetici olarak güreş sporunun içinde kaldı.

Mersinli Ahmet Kireççi ise yeteneği kadar renkli karakteriyle de tanınıyor, bugünün medyatik spor yıldızlarının ilk örnekleri arasında yer alıyordu. Babası duvar ustasıydı, inşaat taşlarını veya un çuvallarını taşıyarak güreşe başlamıştı. Milli Takıma girdi ve henüz 18 yaşında Balkan şampiyonluğunu kazandı. Bu aynı zamanda Cumhuriyetin herhangi bir şampiyonadaki ilk madalyasıydı. Ahmet Kireççi, serbest güreş 79 kiloda Aman Schedler'i ve İsviçreli Kreps'i sayı hesabıyla yendi. Amerikalı rakibineyse küçük bir sayı farkıyla yenilerek bronz madalya kazandı. Bu madalya aynı zamanda ilk Olimpiyat madalyamızdı. Ahmet Kireççi henüz çok genç olduğu 1936 Olimpiyatları'nda bronz madalya ile yetindi ama 1948'deki Londra Olimpiyatları'nda

altın kazandı. Sadece altın madalya ile değil, yabancı sporcularla iletişimi ve değişik tarzı ile, "Mr. Hello" lakabıyla İngiliz basınının gözdesiydi. Hatta sporcumuz İngiltere Kraliçesi'nin bile dikkatini çekecek, şampiyonluk maçını Kraliçe Elizabeth de izleyecekti. Olimpiyatlar kesin bir Nazi Almanyası zaferiyle bittikten sonra, Olimpiyatları düzenleme sırası Japonya'nın Tokyo şehrine geçmişti. Tabii ki bu savaş sebebiyle hiçbir zaman gerçekleşmeyecek, Japonya savaşta çok büyük bir mağlubiyetle ve ekonomik buhranla çıkacaktı.

Birkaç muhabir dışında dünya basınında Berlin olimpiyatlarının Almanlar tarihini medeni ulusları arasına yeniden döndürdüğüne dair yazılar çıktı. Olimpiyatlardan iki gün sonra, Olimpiyat Köyü yöneticisi Wolfgang Fürstner'in ölüm haberi duyuldu. Aynı zamanda Alman ordusunda yüzbaşı olan Fuerstner'in önce araba kazası yüzünden öldüğü duyulursa da gerçek çok daha sonra ortaya

Olimpiyat madalyalı ilk sporcumuz Ahmet Kireççi ve güreş takımımızın video görüntülerine TRT Arşiv'in Youtube hesabından ulaşabilirsiniz.

çıkacaktı. Wolfgang Fürstner'in dedesi Karl Fuerstner'in Musevilikten Hıristiyanlığa geçtiği ortaya çıkarılmış ve bu yüzden Wolfgang Fürstner ordudan azledilmişti. O da bunu gurur meselesi yaparak beylik tabancasıyla intihar etmişti. Kendisine iade-i itibar 2002 yılında Alman Olimpiyat Komitesi tarafından verilecekti. Berlin Olimpiyatları Türk kafilesi için aslında kağıt üstünde çok başarılı geçmedi. Madalya sıralamasında 49 ülke arasından 19. olduk. Bir sonraki Olimpiyat ise ancak 12 yıl sonra 1948'de Londra'da gerçekleştiğinde ise güreş takımımız başarı anlamında tarih yazacaktı.

Olimpiyatları'daki ilk kadın sporcularımız Halet Çambel ve Suat Fetgeri

Türk kadını Olimpiyatlar'da

Halet Çambel ve Suat Fetgeri, sadece Türkiye için değil Müslüman coğrafyası için de çok önemli bir ilki başararak, Olimpiyatlara katılan ilk kadın Müslüman atletler olmuşlardı. Suat Fetgeri'nin babası Beşiktaş Jimnastik Kulübü'nün ve Türkiye'nin ilk spor organizasyonlarından olan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın kurucuları arasındaydı. Babasının da teşvikiyle eskime başladı, kısa zamanda yükselerek Olimpiyat seviyesine erişti. Olimpiyat elemeleri içinde Sovyet sporcularına karşı iyi sonuçlar alarak 1936 Berlin'e katılmaya hak kazandı. Suat Fetgeri Aşeni, Türkiye'nin Olimpiyatlara katılan ilk kadın sporcularından biri olmasının kendisi için anlamını şu şekilde ifade edecekti: "Olimpiyat Oyunları'nın büyük coşkusunu yaşayan iki kadın sporcudan biri olmak benim için büyük bir ayrıcalık ve gurur kaynağıydı. Babam da oyunlar kafilesinde görevli olarak yer alıyordu. Baba-kız Olimpiyatlar'da, dünyanın en büyüleyici organizasyonunda olmamız, unutulmaz bir deneyimdi. İlk rakibim Çekyalıyı 5-0, ikinci rakibim ABD'liyi 5-3 yenerek ikinci tura yükseldim. Burada İsviçreli rakibime 5-4 kaybederek elensem de, böylesine bir organizasyonda ülkemizi temsil etmek, iki maç kazanmak beni çok mutlu etti ve büyük gurur duydum."

Berlin Olimpiyatları'na eskrim dalında katılan Prof. Dr. Halet Çambel, aslında sporculuğundan daha çok arkeolog olarak ülkemizde yaptığı çalışmalarla tanınıyor. Lisede başladığı eskrimin yanı sıra Fransa Sorbonne Üniversitesi'nden kazandığı bursla orada arkeoloji okumuş, Alacahöyük, Karacabey Höyüğü ve Keban Barajı'nın kazılarında yer almış önemli bir arkeologdu. Olimpiyatlar'da ise kadın atlet kimliğiyle dikkat çekecek, hatta Hitler kendisiyle görüşmek isteyecekti. Halet Çambel ise bu teklifi "Hükümetimizden gerekli izni alamadık" diyerek ret edecekti. 2014 yılında 97 yaşında aramızdan ayrılan Halet Çambel, vefat ettiği tarihte hayatta olan en yaşlı Olimpik sporcumuzdu.

TRT'nin uluslararası başarısı

Uluslararası yayın platformlarında ülkemizin etkinliğini giderek artıran TRT, Diriliş Ertuğrul dizisinin İngilizce, Arapça, İspanyolca, Rusça dilinde yayın yapan kanallarına bir yenisini daha ekledi. Pakistan'da Urduca diliyle yayın yapan "TRT Ertuğrul Gazi" açıldığı günden itibaren, üç hafta gibi kısa bir sürede büyük başarı kazandı. 18-25 Mayıs 2020 tarihleri arasında 4 milyon abone ve 250 milyon görüntüleme ile Youtube'un en hızlı büyüyen kanallarından biri olarak 33'üncü sıraya yerleşti.

Şoray Uzun'la "Bayram Özel" programı

TRT 1'de bayramın ilk günü Şoray Uzun'un sunumuyla, 11.00 ile 19.00 saatleri arasında ekrana gelen "Bayram Özel" programında, izleyenler WhatsApp hattına gönderdikleri görüntülü mesajlarla sevdiklerinin bayramını ekranlardan kutladı. "Bayram Özel" programında; Türkiye'den Balkanlar'a, Kerkük'ten Azerbaycan'a uzanan geniş bir coğrafyadan ve Erzurum, Muğla, Diyarbakır, Antalya, Trabzon ile Adana'dan canlı bağlantılar yapıldı.

TRT'nin Rusça dijital haber platformu yayında

Türkiye'nin sesini uluslararası alanda duyuran Kurumumuz; TRT Arabic, TRT World ve TRT Deutsch'dan sonra şimdi de TRT Rusça'nın yayın hayatına başlamasıyla dünya çapında etkin bir marka olma yolunda adım atmaya devam ediyor.

TRT'nin yeni haber mecrası TRT Rusça, çarpıcı röportajlar, bilgilendirici raporlar ve ilgi çeken videolar aracılığı ile dijital platformlarda etkili olmayı hedefliyor. Kaliteli habercilik anlayışı ile Rusça konuşan toplumun da ifade platformu olmayı amaçlayan TRT Rusça, bölgesel ve küresel iletişimde bilgilendirici ve dengeleyici bir unsur olacak, Rusça konuşulan ülkelerde doğru bilgi ve doğru habere erişim sunacak. Dezenformasyon ve manipülasyon ile mücadelede etkin bir rol üstlenecek. Moskova başta olmak üzere, çok geniş bir coğrafyada, pek çok şehirde muhabirleri aracılığıyla bölgenin nabzını tutacak. TRT Rusça haber platformu, Youtube, Facebook, Twitter, Instagram ve Telegram gibi sosyal ağlarda özel içerikleriyle Rusça konuşulan coğrafyaya ulaşacak.

Yabancı öğrenciler de TRT-EBA TV'yi takip ediyor

Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, yabancı öğrencilerin de Türk öğrencilerle birlikte TRT-EBA TV aracılığı ile derslerini takip ettiğini, PIKTES kapsamında 3 bin 547 Türkçe öğretmenin bu öğrencilerle görüşüğünü belirtti. EBA üzerinden düzenlenen çevrim içi derslere katılarak binlerce ders içeriğine ulaşabilen yabancı öğrenciler, Türkiye ve eğitim sistemine uyumlarının sağlanması amacıyla, 2019-2020 ders yılında oluşturulan ve yoğunlaştırılmış Türkçe öğretilerine katılıyorlar. Bu kapsamda, "Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi" (PIKTES) için, özel Türkçe uzaktan eğitim ders videoları hazırlandı.

"Kalk Gidelim" ev çekimleriyle ekranda

TRT 1'in sevilen dizisi "Kalk Gidelim", yeni tip koronavirüs tedbirleri kapsamında oyuncuların evlerinden yaptığı çekimlerle ekrana geliyor. "Kalk Gidelim Eve" formatıyla yayına devam eden sevilen dizinin yönetmeni Mustafa Şevki Doğan, yeni formatı evinden yönetiyor. Dizi, her cuma, saat 21.30'da izleyiciyle buluşuyor.

TRT Akademi söyleşileri 'çevrim içi' oldu

TRT ile İletişim Fakülteleri arasında ortak bir zemin oluşturmak amacıyla, 2016 yılında başlatılan ve eğitim-öğretim dönemlerinde her ay farklı bir şehirdeki üniversitede düzenlenen TRT Akademi Söyleşileri, koronavirüs salgını nedeniyle isim değiştirdi ve üniversite kampüslerinden dijital ortama taşındı. Yeni ismiyle TRT Akademi "Çevrim içi" programı, her salı, saat 22.00'de TRT Akademi Instagram canlı yayınında medya profesyonelleri, sektör uzmanları ve akademi dünyasını bir araya getirecek, her hafta farklı bir konuyu ağırlayacak. "Gerçeklik Kontrolü" başlıklı söyleşiyi TRT Akademi "Çevrim içi"nin ilk konuyu ise yazar Alev Alatlı oldu. TRT Akademi Instagram hesabındaki canlı yayınında "Salgın" sonrası bizi nasıl bir gelecek bekliyor? Dünyaya dayatılan 'yeni normal' kavramı gerçeği yansıtıyor mu?" gibi sorulara cevap arandı.

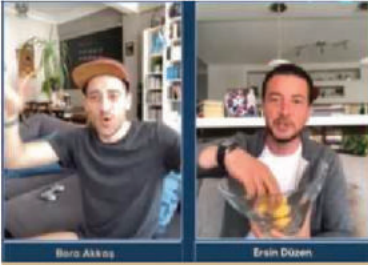

Gençlik ve Spor Bayramı'nda Önde gelen sporcularla sanal buluşma

Yeni tip koronavirüs salgını nedeniyle bu yıl evlerde kutlanan 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı kapsamında, TRT Spor kanalı, gençler için bir sürpriz hazırladı. Geçtiğimiz ay 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda çocuklara bayram coşkusu yaşatan TRT, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nda da gençleri unutmadı. #Evde19Mayis etiketiyle evde çektikleri en iyi spor videolarını sosyal medyada paylaşan gençlere, Türkiye'nin önde gelen 19 sporcusuyla buluşma şansı verildi. Böylece tüm Türkiye gençlerinin heyecanına ortak olmak amaçlandı. Taha Akgül'den İbrahim Çolak'a, Nisanur Erbil'den Hande Baladın'a kadar birçok branşta gençlerin idolü haline gelmiş sporcular,

sosyal medya üzerinden evde çektikleri ve spor yaptıkları bir videoyu takipçileriyle paylaştı, gençleri evde spor yapmaya davet etti. Evde çektikleri spor videolar sayesinde, değer verdikleri sporcularla buluşma şansı yakalayan gençlerin internet üzerinden sporcularla buluştuğu anlar, 19 Mayıs'ta gün boyu ekrandı. Ayrıca gençlerin gönderdiği videolardan bazıları 19 Mayıs'a kadar TRT Spor ve TRT Spor2 sosyal medya adreslerinden paylaşıldı.

"E-Futbol Turnuvası" heyecanı TRT Spor'da

TRT Spor ekranlarında yayınlanan e-futbol mücadelesinde büyük heyecan yaşandı. Turnuvaya Kanal Koordinatör Yardımcısı Özgür Buzbaş, TRT Spor spikerlerinden Erbatur Ergenekon ile TRT 1 ekranında yayınlanan "Tutunamayanlar" dizisinin oyuncularını Ömer Başdoğan ve Bora Akkaş katıldı. İzleyenlerine keyifli anlar yaşatan e-futbol turnuvasının kazananı ise Erbatur Ergenekon oldu.

TRT World'ün "Showcase"i ev yapımı oluyor

TRT World'ün kültür sanat alanında içerikler sunan programı "Showcase", yeni tip koronavirüs tedbirleri kapsamında "Showcase Homemade" ismiyle ekranlara geliyor. "Showcase Homemade", bir süre sosyal izolasyon sürecinde evden hazırlanarak farklı ülkelerden izleyicisiyle buluşacak. Yapımını Samet Karagöz'ün, sunuculuğunu Elif Berekettin'in üstlendiği programda, her bölümde uluslararası kültür sanat dünyasından güncel haberler aktarılıyor, söyleşiler gerçekleştiriliyor

"Ustalara Saygı" belgeseli TRT Spor'da

TRT Spor, "Ev Hayat Dolu" sloganıyla spor dolu içerikler sunmaya devam ediyor. Futbolun en sıra dışı isimlerini ve unutulmaz rekabetlerini konu alan "Ustalara Saygı" belgeseli ilk kez TRT Spor'da ekrana geliyor. Futbola damga vuran isimleri, ezeli rekabetleri ve iz bırakan karşılaşmaları olağanüstü hikâyeleriyle anlatan ve dört bölümden oluşan belgeselin ilk iki bölümü 9-10 Mayıs'ta, 3. ve 4. bölümleri ise 16-17 Mayıs'ta ekrana geliyor. İlk iki bölümde futbolun unutulmazlarından Zlatan Ibrahimovic, Roy Keane, Maradona gibi isimlerin mücadelelerinin anlatıldığı belgeselin ezeli rakipler bölümünde ise El Clasico, Messi - Ronaldo ve Jose Mourinho - Pep Guardiola hikâyeleriyle futbolun ustaları hatırlanıyor.

TRT Çocuk'un Pırlı 'Akıllı İşaretler'i öğretiyor

Tüm dünyayı etkisi altına alan yeni tip koronavirüs salgını nedeniyle alınan tedbirler kapsamında, evde kalan çocukların televizyonun zararlı içeriklerinden korunmasını sağlamak amacıyla TRT Çocuk ve RTÜK iş birliğiyle bir kamu spotu hazırlandı. Kamu spotunda TRT Çocuk'un sevilen kahramanlarından Pırlı ve kardeşi Uzun, minik izleyicileri "Akıllı İşaretler" konusunda bilgilendiriyor. Kamu spotunda, çocukların televizyonda neler izleyip, neler izlenmemesi gerektiğiyle ilgili önemli bilgiler verilirken, yaşlarına uygun içerikleri izlemeleri öneriliyor.

TRT, TikTok'ta'

TRT'nin resmi TikTok hesabı, kanalı 1968'de yapılan ilk yayını paylaştı. Türkiye'nin ilk televizyon deneme yayını anonsunu, 31 Ocak 1968'de Nuran Devres yapmıştı.

Geçen sene ilki gerçekleşen 12 Punto TRT Senaryo Günleri'nde Jüri Başkanı olarak misafir ettiğimiz Oscar Akademi Başkanı John Bailey ve eşi Carol Littleton'ın panel sunumundan bir kare.

12 Punto TRT Senaryo Günleri'nin finalistleri belli oldu

Bu yıl ikincisi düzenlenen 12 Punto TRT Senaryo Günleri çevrim içi gerçekleşecek ve TRT 2'de yayınlanacak.

Sinema sektörüne yeni bir soluk kazandıran 12 Punto TRT Senaryo Günleri, sinemacıları senaryo aşamasında destekleyerek, projelerinin geliştirilmesine katkı sağlarken; festival dolaşımı için alan açarak uluslararası ortak yapımcı bulmalarına da yardımcı oluyor. TRT'nin bu yıl ikinci kez düzenlediği 12 Punto TRT Senaryo Günleri, dünya çapında yaşanan koronavirüs salgını sebebiyle dünyadaki pek çok film festivali gibi çevrimiçi olarak gerçekleşecek.

Geçtiğimiz yıl, 119 başvuru arasından teknik açıdan formata uygun olmayan projeler elendikten sonra, 70'inin değerlendirmeye alındığı senaryolardan ulusal jüri tarafından 12 finalist seçilmişti. Finalistlere bir hafta boyunca uluslararası alanda yetkin senaryo doktorları tarafından eğitimler verilerek, eğitimlerin ardından sunumu gerçekleştirilen projelerden, 4'üne ortak yapım ödülü, 4'üne ise ön alım ödülü uluslararası jüri tarafından verilmişti. Ustalık sınıfları, paneller ve sektör buluşmalarıyla sinemaseverlerin beğenisini kazanan ve ilk senesinde Oscar Başkanı

John Bailey'nin jüri başkanı olduğu 12 Punto'da, bu yıl da sürprizler devam ediyor.

12 Punto etkinlikleri bu yıl TRT 2'de yayınlanacak

Salgın sebebiyle bu yıl çevrim içi gerçekleşecek 12 Punto TRT Senaryo Günleri, TRT 2 ekranına taşınıyor. 12 Punto kapsamındaki tüm paneller, sunumlar ve ustalık sınıfı söyleşileri TRT 2'de yayınlanacak. Türkiye'deki iki ulusal film destek fonundan biri olan 12 Punto yalnızca finale kalan projelerin sahiplerini değil, düzenlediği etkinliklerle sinema

12 Punto Senaryo Günleri kapsamında bu sene birçok ilke imza atılıyor.

sektörünü de destekliyor. Türkiye ve dünya sinemasının önde gelen isimlerinin katılacağı yan etkinlikler ile 12 Punto; hem profesyoneller, hem de yolun başındaki genç sinemacılar için ufuk açıcı içeriklere yer veriyor. 12 Punto TRT Senaryo Günleri etkinlik takvimi ilerleyen günlerde duyurulacak.

Eğitimler de çevrim içi olacak

Finale kalan proje sahipleri dünyanın en önemli senaryo doktorlarından senaryo geliştirme ve sunum (pitching) eğitimi alacaklar. Çevrim içi gerçekleştirilecek 1 haftalık yoğun eğitimlerin ardından projeler uluslararası jürinin değerlendirmesine sunulacak. Uluslararası jüri 12 finalist arasından dördüne TRT Ortak Yapım Ödülü, dördüne TRT Ön Alım Ödülü verecek.

Bu yıl kısa filmler ve uluslararası filmler de ödüllendirilecek

Bu yıl ilk kez 12 Punto TRT Senaryo Günleri'ne senaryo aşamasındaki kısa film proje başvuruları da kabul edildi. Seçilen 12 kısa film projesi TRT 2'nin verdiği "TRT 2 Kısa Film Yapım Ödülü"nü almaya hak kazandı. Ödül kazanan kısa film projelerinin sahipleri senaryo geliştirme atölyelerine katılacak, çekimlerin tamamlanmasının ardından filmler TRT 2'de yayınlanacak.

Ayrıca 12 Punto bu yıldan itibaren ülke sınırlarını aşacak ve Türk ortaklı uluslararası projeleri de destekleyecek. Bu yıl 12 Punto'ya Türk ortaklı 14 uluslararası yapım başvurdu. Türk ortaklı uluslararası projeler kendi arasında değerlendirilecek ve kazanan projelere 12 Punto Final Gecesi'nde TRT Uluslararası Ortak Yapım Ödülü verilecek.

12 Punto'ya yoğun ilgi: 148 uzun metrajlı, 396 kısa metrajlı proje başvurusu

Geçtiğimiz yıl Oscar Başkanı John Bailey başkanlığındaki dünyanın en büyük film dağıtım şirketlerinden Wild Bunch'tan Marie-Pierre Vallé ve Saraybosna Film Festivali yöneticilerinden Amra Bakšić Čamo'nun da üye olarak yer aldığı

TRT 1 Kanal Koordinatörü Cemil Yavuz ve Ortak ve Dış Yapımlar Müdürü Faruk Güven geçen seneki açılısta

2019 12 Punto'da gerçekleşen Senaryo Geliştirme Atölyesi

Faruk Güven, John Bailey, Marie-Pierre Vallé ve Amra Bakšić Čamo'nun jüri sunumlarından sonra gerçekleştirdiği toplantı

12 Punto'da finale kalan
12 projenin jüriye sunumu

Değerli yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın merak edilen yeni projesi "Kuru Otlar Üstüne" ilk kez 12 Punto ile sinemaseverlerle buluşuyor.

12 Punto'da geçen yıl neler yaşandı?

Geçtiğimiz yıl 12 Punto'ya 119 uzun metrajlı film projesi başvurmuştu. Oscar Başkanı John Bailey başkanlığındaki dünyanın en büyük film dağıtım şirketlerinden Wild Bunch'tan Marie-Pierre Vallé ve Saraybosna Film Festivali yöneticilerinden Amra Bakšić Čamo'nun da üye olarak yer aldığı uluslararası jüri, 12 projeden 4'üne TRT Ortak Yapım Ödülü, 4'ünü ise TRT Ön Alım Ödülü vermişti. Feriye'de gerçekleşen büyük kapanış yemeğinde, ödüller sahiplerini bulmuştu. Etkinlikler kapsamında ayrıca geçen yıl, TRT Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü İbrahim Eren'in teşekkürleri ile Türkiye'deki uluslararası film festivallerinin direktörleri ile buluşmalar gerçekleşmiş, sinemaya katkı noktasında ve sektörün geleceğine yönelik istişarelerde bulunulmuştu. 12 Punto Senaryo Günleri, yeni etkinlikleriyle yelpazesini genişleterek sektöre heyecan getirmeye devam edeceğe benziyor. 12 Punto ile ilgili detaylar ve yeni haberler için resmî web sitesini takip edebilirsiniz. <https://www.trt12punto.com/>

uluslararası jüri ile ses getiren 12 Punto TRT Senaryo Günleri'ne 119 uzun metrajlı film proje başvurusu yapılmıştı. Bu yıl ikinci kez düzenlenen etkinliğe; 148 uzun metrajlı, 396 kısa metrajlı proje başvurdu. Türk sinemasının önemli isimlerinin yer aldığı ön jüri projeleri değerlendirdi ve finale kalan 12 uzun metrajlı projeyi belirledi. Bu yıl ilk kez açılan Türk ortaklı uluslararası proje kategorisine ise 14 başvuru yapıldı. Bu yıl 12 Punto'nun uzun metrajlı projelerini Türk sinemasının deneyimli ve ödüllü yönetmenleri Reis Çelik ve Mustafa Kara ile Eurimages Türkiye Temsilcisi Zülfikar Kürüm'den oluşan ön jüri değerlendirdi. Zülfikar Kürüm, "Geçen yıldan farklı olarak, bu sene daha iyi hazırlanmış projeler vardı. 150'ye yakın proje vardı ve hem tür çeşitliliği hem de hikâye çeşitliliği açısından daha zengin olduğunu düşünüyorum." dedi. 12 Punto'nun bu seneki başvuruları arasında; dünya sineması ve Türk sineması tarafından kabul edilmiş usta yönetmenlerden ilk filmi yapacak yönetmenlere kadar çok geniş bir yelpaze olduğunu ifade eden yönetmen Mustafa Kara, "TRT 12 Punto'nun Türk sineması tarafından kabul ediliyor olması ve herkesin buradan kendi projesini gerçekleştirebilmek adına ilgi göstermesi, hem TRT adına hem 12 Punto adına hem de biz sektörde kendini var etmeye çalışan yönetmenler adına çok önemli." diye konuştu. Reis Çelik ise proje ve değerlendirmeler

hakkında, "Senaryoları okurken bir toplumun sosyolojik fotoğrafını da çekiyorsunuz. Biz nereye gidiyoruz, sinemamız nereye gidiyor, nasıl düşünülüyor..." dedi. 396 kısa film başvurusu arasından ödül kazanan 12 projeyi ise; TRT 2'de yayınlanan Film Önü ve Film Arkası programlarını da sunan, Türkiye'nin en önemli film eleştirmenleri Alin Taşçıyan ve Mehmet Açar ile TRT 2 Sinema İçerikleri Editörü Mehmet Ali Karga'dan oluşan jüri üyeleri seçti. Değerlendirmelerin ardından, 12 Punto Kısa Metraj Ön Jüri Üyesi ve film eleştirmeni Alin Taşçıyan, "TRT, sadece iyi senaryoyu değerlendirmek ve ödüllendirmekle kalmıyor onların dünya çapında fonlara katılmasını, festivallere gitmesini ve daha geniş destek almalarını da sağlıyor. Yani promosyonunu da yapıyor. Bence bu çok değerli. 12 Punto projesi bence hem kısa film hem de uzun metraj alanında kamu yayıncılığı için örnek teşkil ediyor." diye konuştu. Film eleştirmeni Mehmet Açar ise, "Kamu ve televizyon kuruluşlarının sinema ile kurduğu bağlar çok önemli. Kısa filmi projeye dahil etmek bence çok doğru bir karar. Kısa filmlerin seyirciyle buluşması problemlili bir alan ama TRT 2 bu filmleri seyirciyle buluşturacak ve kısa filmlere destek verecek. TRT 2 ile kısa film arasındaki bu bağ da çok önemli bunun da altını çizmek istiyorum." dedi.

12 Punto TRT Senaryo Günleri
Ödül Töreni sonrası toplu
fotoğraf çekimi

12 Punto TRT Senaryo Günleri finalistleri:

1. Hayat, Yön: Zeki Demirkubuz, Yap: Zeki Demirkubuz, Rüya Özalın
2. Neandria, Yön: Reha Erdem, Yap: Gizem Başaran
3. İdea, Yön: Hamdi Tayfun Pirselimoglu, Yap: Hamdi Tayfun Pirselimoglu, Vildan Erşen
4. Karine, Yön: Bilal Petek, Yap: Mustafa Tarık Ötgen
5. Kamış, Yön: Cemil Ağacıkoğlu, Yap: Sezgi Üstün San
6. Turagay, Yön: Atalay Taşdiken, Yap: Atalay Taşdiken
7. Köpekler Kurt Arasında, Yön: Murat Düzgünoğlu, Yap: Murat Düzgünoğlu
8. Geceden Fecre Kadar, Yön: Tarık Aktaş, Yap: Güneş Şekeroğlu Aktaş
9. Zeynep ve Musa (Tenden Tine), Yön: Mehmet Eryılmaz, Yap: Barış Ekiz, Mehmet Eryılmaz
10. Kara, Yön: Ragıp Ergün, Yap: Gamze Akyıl, Ragıp Ergün
11. Aralık, Yön: Selman Nacar, Yap: Burak Çevik
12. Şimdi Orası, Yön: Bünyamin Musullu, Yap: Necmettin Sancak

Çekilen kısa filmi izleyici ile buluşturma noktasının, çekimden daha önemli olduğunu ifade eden Mehmet Ali Karga, başvuru ve etkinliğe ilişkin, "400'ün üzerinde kısa film başvurusu arasından bir eleme gerçekleştirdik ve 12 proje seçtik. Özellikle TRT gibi bir kanalda ve Türkiye'nin kültür sanat kanalında

TRT 2 Kısa Film Yapım Ödülü kazanan kısa film projeleri:

1. Kafamın İçinde Atlar Koşuyor, Yön: Onur Hüseyin Kılınc, Yap: Onur Hüseyin Kılınc
2. Türk Bakkalı, Yön: Ekrem Aydın, Yap: Ekrem Aydın
3. Konuşma, Yön: Volkan Girgin, Yap: Volkan Girgin
4. Yüksek İrtifa ya da Şeylerin Tuhaflığı, Yön: Emir Kulal Haznevi, Yap: Emir Kulal Haznevi
5. Dügüm, Yön: Zafer Yaşlı, Yap: Zafer Yaşlı
6. Kök, Yön: Selin Mincinozlu, Yap: Selin Mincinozlu
7. Son Hasat, Yön: Özlem Büyük, Yap: Özlem Büyük
8. Yuva, Yön: Merve Çaydere Dobai, Yap: Dragoş Andrei Dobai
9. Tek Yön, Yön: Recep Hakan Arslan-Kerem Yükseloğlu, Yap: İpek Erden
10. Duvar, Yön: Mehmet Akif Yıldız, Yap: Mehmet Akif Yıldız
11. Körfez, Yön: Kumru Karataş, Yap: Kumru Karataş
12. Ters Hasan, Yön: Fatih Buğra Akbaş, Yap: Fatih Buğra Akbaş

yayınlanıyor olması, daha büyük bir ödül diye düşünüyorum." diye konuştu. TRT 1 Kanal Koordinatörü Cemil Yavuz, bu yıl ikincisi düzenlenen ve yoğun ilgi gören etkinlikle ilgili olarak, "12 Punto'nun bu yıl ikincisini düzenliyoruz. Bu yıl şunu gördük 12 Punto gerçekten sinema dünyasında bir eksikliği bir boşluğu doldurmuş. Fon

bulma noktasında ülkede çekilen sıkıntıya deva olmuş gözüküyor. İlk filmi çekecek sinemaya gönül verenlerden duayen sinemacılara kadar geniş bir yelpazede sinemacı kuşağının 12 Punto'ya müracaat ettiğini gördük. Bu zorlu süreçte 12 Punto'yu devam ettirmek istedik ve çevrim içi olarak yapalım dedik. Bizim en büyük avantajımız TRT 2 gibi kültür sanatta Türkiye'ye çok büyük hizmetler etmiş bir kanalımız var. TRT 2 ile bu konuda iş birliği yaparak, yayını da yanımıza alarak dolayısıyla daha geniş kitlelere ulaşabilecek, dünyada yapılan çevrim içi film festivallerinin bu sene belki de en etkilisini yapmış olacağız." dedi.

Usta yönetmenlerle birlikte ilk filmler de finalde!

Finale kalan 12 proje arasında Türkiye'nin önde gelen yönetmenlerinin yanı sıra, 4 tane ilk film de yer alıyor. TRT, tecrübeli isimlerle birlikte genç yetenekleri de destekleyerek, sinema sektörüne en büyük katkıyı sunuyor.

"Ustaya Saygı Ödülü" Nuri Bilge Ceylan'ın yeni film projesine

Bu yıl itibarıyla her yıl Türk sinemasının ustalarından birine "Ustaya Saygı TRT Ortak Yapım Ödülü" verilecek. Ustaya Saygı TRT Ortak Yapım Ödülü'nün ilki, yeni film projesi "Kuru Otlar Üstüne" için Türkiye'nin en önemli yönetmenlerinden Nuri Bilge Ceylan'a takdim edilecek.

“Kromozom Kardeşler” TV’de ilk kez TRT 2’de

Hayatta herkesin başarabileceği şeyler vardır. Kromozom sayıları buna engel değildir... Down sendromlu 4 bireyin hayatını konu alan, katıldığı ulusal ve uluslararası festivallerde beğeni toplayan “Kromozom Kardeşler”, Engelliler Haftası’nda televizyonda ilk kez TRT 2’de.

İlk Gösterimi 30. Ankara Uluslararası Film Festivali’nde gerçekleştirilen “Kromozom Kardeşler”in ilk televizyon gösterimi ise 11 Mayıs saat 19.30’da TRT 2’de yapılıyor. Belgesel, dört farklı down sendromlu karakterin kendilerini topluma kabullendirme mücadelesini işliyor. Onlarla birlikte ailelerinin hayatları da kimi zaman tatlı, kimi zaman acı birer maceraya dönüşüyor. Down sendromlu bireylerin ve ailelerinin yaşamını gözler önüne seren film, sevginin gücünü ve farkına varmadığımız nice güzellikleri ortaya koyuyor, yüreklere dokunuyor.

Ulusal ve uluslararası festivallere katılan “Kromozom Kardeşler”; yüzden fazla

madalya sahibi Millî Yüzücü H. Gökhan Kotan, ayakkabı boyacılığı yaparak evini geçindiren ve yaşlı annesine bakan Remzi Kahraman, oynadığı “Tegahül-i Arif” filmiyle ödül alan oyuncu Deniz Özkan ve minik Ali Güven’in hayatını konu alıyor. “Kromozom Kardeşler” 2016’da yine down sendromlu bireylerin hayatını konu alan kısa filmi “Tegahül-i Arif” ile ses getiren, katıldığı festivallerden ödülle dönen Hasan Kalender’in imzasını taşıyor.

Kromozom sayısı neyi değiştirir?

Bir fazla kromozom, yani 46 yerine 47 kromozom. Tek bir kromozomun etkisi ne mi? Down sendromlu bir çocuk... Down

sendromu, genetik bir farklılık, bir kromozom anomalisidir. Tedavi edilmesi gereken bir hastalık değil, genetik bir farklılıktır. Hafif veya orta seviye zihinsel ve fiziksel gelişim geriliğine sebep olur. En basit anlatımıyla; sıradan bir insan vücudunda bulunan kromozom sayısı 46 iken, down sendromlu bireylerde hücre bölünmesi sırasında yanlış bölünme sonucu 21’inci kromozom çiftinde fazladan bir kromozom yer alır. Down sendromu ortalama her 800 doğumda bir görülür. Tüm dünyada 6 milyon civarında down sendromlu birey yaşamaktadır. Türkiye’de tam bir veri yok ama yaklaşık 70 bin down sendromlu kişi olduğu tahmin ediliyor.

Filmin konusu

3 aylık bir down sendromlu bebeği olan anne, bebeğinin durumunu kabullenememe sürecinde bazı sorularına cevap bulmak için mücadele verir. Tüm bu sorulara hayatlarında birçok zorluğu aşarak kendi kendilerine yetebilmenin yanında çarpıcı başarılarla da imza atan 3 down sendromlu karakterle cevap bulur.

"Kromozom Kardeşler"
TRT 2 Yayın Tarihleri:
11 Mayıs Pazartesi 19.30
12 Mayıs Salı 00.30
12 Mayıs Salı 10.30

Film karakterlerinin gerçek hayat hikâyeleri

Hasan Gökhan Kotan: Bekleğinde, down sendromluların bedenlerinin zayıf olmasından dolayı defalarca ölümden döndü. Gökhan, down sendromlu olduğu için çevresi tarafından dışlandı, okullara alınmadı. Hayatı mücadele içinde geçen Gökhan çocukken sudan çok korkardı. Şimdi ise o 100'den fazla madalyası olan bir yüzme şampiyonu. Çocuklarının bu başarılarından gurur duyan anne babasına, fedakârlıklarından ve yılmayan çabalarından dolayı hayran olmamak mümkün değil. Yine de onlar, öldükten sonra çocuklarına ne olacağına dair kaygı içindeler.

Remzi Kahraman: Remzi, bebek yaşta babasını kaybedince yaşam koşulları ister istemez onu bir hayatta kalma mücadelesinin içine soktu. Kahramanmaraş'ta ayakkabı boyacılığı yaparak hayatının kazanan Remzi, aynı zamanda gözleri görmeyen yaşlı annesinin eli, ayağı ve gözü. Evini geçindirip annesine bakan Remzi; Kromozom Kardeşler'de "Ben ölüncü down sendromlu çocuğuma kim bakacak?" kaygısı taşıyan ailelere, kendisine ve sorumlu olduğu kişilere bakabildiğini göstererek umut veriyor.

Arda Deniz Özkan: 22 yaşında profesyonel oyuncu. Birçok tiyatro oyununda ve televizyon dizilerinde rol aldı. "Sudan Bıkmış Balıklar" dizisiyle popüler olsa da yurt içi ve yurt dışında en iyi oyuncu ödülleri aldığı "Tecahül-i Ari" kısa filmiyle oyunculuğunu çok daha geniş kitlelere gösterme şansını bulduğunu düşünüyor. Bunu ailesinin azmiyle ve sabıyla başardığını söyleyen Deniz, tüm dünyada çözüme kavuşmamış bir down sendromu problemini Kromozom Kardeşler'de tartışmaya açıyor: Aşk ve evlilik...

Hasan Gökhan Kotan, madalyalara doymayan milli yüzücümüz.

Ayakkabı boyacılığı yaparak evini geçindiren ve yaşlı annesine bakan Remzi Kahraman.

"Tecahül-i Ari" filmiyle ödül alan oyuncu Arda Deniz Özkan.

Hasan Kalender kimdir?

D.E.Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi'nde sinema okudu. "Tarihten Kalanlar" adlı belgesel filmi Belgesel Sinemacılar Birliği (BSB) arşivine dâhil edilerek Avrupa'daki bazı film festivallerinde gösterildi. "Son Bir Nefes İçin" ve "Son Karar" adlı kısa filmleri yerli yabancı festivallerden ödüller aldı. İki yıl yönetmen asistanlığı yaptıktan sonra reklam filmleri çekmeye başladı.

2011 yılında "Güzel Günler Göreceğiz" adlı sinema filminin editörlüğünü yaptı. Bu filmle 48. Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Kurgu ödülünü aldı. 2013-2014 yıllarında TRT 1'de yayınlanan "Gurbette Aşk" televizyon dizisinin altıncı bölümden sonra yönetmenliğini yaptı. Birol Güven'in yapımcılığını yaptığı "Mandıra Filozofu" filminin editörlüğünü post prodüksiyon supervizörlüğünü yaptı. Yine 2015 yılında

"Sebahat ve Melahat" adlı sinema filmini yönetti. 2016 yılında "Tecahül-i Arif" kısa filminin yapımcılığını ve yönetmenliğini yaptı ve film 2020'ye kadar 34 ülkede 96 film festivaline seçilerek 17 ödül aldı. 2016 Nisan'da vizyona giren "Yaşamak Güzel Şey" filminin supervizörlüğünü yaptı. 2019 yılında Sinema Genel Müdürlüğü desteğiyle 77 Dakikalık "Kromozom Kardeşler" filmini yaptı.

göstermesi açısından öğrencilere "Tecahül-i Arif'i" göstermek için izin istediler. Gurur duydum ama diğer taraftan da kaynak bulamamaları benim için üzücüydü. "Tecahül-i Arif'i" daha önce Polonya'nın Milli Eğitim Bakanlığı eğitimcileri, eğitimi müfredatındaki on filmin arasına dâhil etmek istemişlerdi ve ben de seve seve vermiştim. Hatta bundan para bile kazanmıştım. Türkiye'de de eğitimin parçası

ederken Türkiye'de Engelli Haftası'nda vizyona girmeyi planlıyorduk. Hatta kendimiz talep etmediğimiz halde vizyon masraflarımızı karşılamak isteyen sponsorlarımız bile vardı. Ama Covid 19 salgını nedeniyle bu mümkün olamadı. Biz de TRT 2 yetkilileriyle Engelli Haftası'nda TV'de ilk gösterimini yapmamızın doğru olacağını düşündük.

TRT 2'deki ilk televizyon gösteriminin ardından filme dair geri dönüşler nasıldı?

Yayımdan sonra çok güzel tepkiler aldık. Sosyal medya hesaplarımıza motive edici mesajlar geldi. Bize ulaşamayanlar filmin jeneriğinde teşekkürler bölümünden görüp çekim yaptığımız şehirlerin belediyelerine ulaşıp tekrarının ne zaman yayınlanacağını bile sordular. İzleyen izlemeyene haber verdi ve merakla bir sonraki yayını bekliyorlar. Bu benim için çok motive edici oldu ve böylece daha çok sosyal sorumluluk misyonu taşıyan filmler yapma isteğim oluştu.

Hasan Kalender Yapımcı-Yönetmen

Öyle hayatlara şahit oluruz ki "Bir şey yapmalı" deriz. Öncesinde kısa filminiz ve ardından "Kromozom Kardeşler" ile siz bunu başarmışsınız. Yapımların oluşum sürecinden bahsedebilir misiniz?

"Kromozom Kardeşler"den önce down sendromlu bir gencin hayatını anlatan "Tecahül-i Arif" isimli bir kısa film yaptım. Amacım uzun metrajına yatırım almak için çalıştığım yapımcılara bir down sendromlu filminin internette çok izlendiğini ispatlamaktı. Ancak "Tecahül-i Arif" beklemediğim bir festival başarısı sağladı. Filipinler'den Amerika'ya, İspanya, Kore, Hollanda ile dünyanın pek çok noktasından 36 ülkede, 96 film festivaline seçildi. 17 ödül aldı. (Bu arada Tecahül-i Arif'in TV gösterim hakları TRT 2'dedir.) Bu vesile ile 30'dan fazla üniversiteden davet aldık, söyleşiler yaptık. Katıldığımız Özel Eğitim bölümlerinin etkinliklerinde bana bu alanda yeterli filmler olmadığını söylediler. Bu yüzden bir down sendromlunun eğitilince başarabileceğini

olduğunu görünce daha fazlasını yapma isteği duydum ve "Kromozom Kardeşler" projesine soyundum. Tabii filmin yapılabilmesini sağlayan unsurlar; Kültür Bakanlığı Sinema Fonu'na seçilerek destek alması ve TRT'nin ortak yapım olarak katkı sunmasıyla oldu. Aksi halde belgesel sinemanın ticari karşılığı yokken, bu formatta bir filmi hayata geçirmem mümkün olmayabilirdi.

Kromozom Kardeşler pek çok festivalde ilgi gördüğü gibi vizyona da girecekti değil mi?

Prömiyerini 30. Ankara Uluslararası Film Festivali'nde yapan "Kromozom Kardeşler" başkentte büyük ilgi gördü. Festivallerin uzun metraj belgesel bölümleri/yarışmaları olmasa dahi önemli festivallerden davetler aldı. (Çünkü belgesel kategorisi olmayan festivallere biz başvuramıyorduk). 26. Uluslararası Adana Altınkoza Film Festivali, 31. Münih Türk Filmleri Festivali, Malatya Film Festivali, Antakya Film Festivali bunlardan bazıları... Festival süreci yurt dışında devam

Peki devamında ne olacak, üzerinde çalıştığınız yeni bir proje var mı?

Tecahül-i Arif'in uzun metrajını 2021 için hazırlarken bu sene içinde bir belgesel sinema daha yapmayı planlıyorum. Bu proje; Ermeni soykırımı için kitap yazmak üzere Türkiye'ye gelen "Araştırma yapana kadar ben de bir soykırım var sanıyordum Araştırdığımda ve verilere ulaştıkça kendimi soykırımın kitabını değil, soykırım olmadığının kitabını yazmak zorunda hissettim" diyen Fransız bir yazarın kitabını yazma sürecini anlatacak. Bir yazar düşünün; Avrupa'da yanlış bilinen bir konuyu düzeltmek için kendini kitap yazmak zorunda hissediyor. Fakat Türklerin Ermenilere soykırım yapmadığını anlattığı için kitabı yayından kaldırılıyor ve kitapçılardan toplatılıyor. Bunu gurur yapıyor ve belgelerle kitabını yeniden yazıyor. Bu sefer insanlar itiraz edemiyor. Bu yazarın kitabını yazma mücadelesinin belgeseli, bence büyük bir açığı dolduracak, çarpıcı etkileri olacak diye düşünüyorum.

Pek çok filmin ilk TV gösterimi TRT 2'de

Mehmet Ali Karga TRT 2 Sinema İçerikleri Editörü

2019 Şubat ayında yayın hayatına yeniden başlayan, Türkiye'nin kültür-sanat kanalı TRT 2, hafta boyunca her akşam izleyicisini sinemayla buluşturuyor. Avrupa, Uzakdoğu, Ortadoğu, Amerika ve ülkemiz sinemasından olmak üzere, dünya sinemasının ödüllü yapımlarının yayımlandığı akşam kuşağının dışında ayrıca; cumartesi sabahları aile filmleri, pazar sabahları ise artık klasikleşmiş olan western filmleri olmak üzere haftada toplam 9 film izleyiciyle buluşuyor.

2019 yılı ilk gösterimleri

2019 yılında TRT 2'de 112'si yabancı,

22'si yerli, 30'u western olmak üzere toplam 164 film yayınlandı. Çoğu sadece festivallerde kendine yer bulabilen ancak vizyona giremeyen, girse de birkaç salonda ancak varlık gösterebilen bu filmler, TRT 2 sayesinde, vizyonda buluşamadığı sinemaseverlere ulaşıyor. Dünya sinemasından başarılı örneklerinin yer aldığı 112 adet filmin içinde; Capernaum, Burning, Mug, Wonder, Paterson gibi 45 adet film televizyonda ilk kez yayınlandı. Bunların dışında Chaplin'den

Tarkovski'ye, Bergman'dan Truffaut'ya, Koreeda'dan Jarmusch'a, Mecid'den Farhadi'ye, usta yönetmenlerin 'klasik' ve 'modern klasik' olarak adlandırılacak birçok eseri seyirciyle buluştu.

Nuri Bilge Ceylan'dan Derviş Zaim'e, Semih Kaplanoğlu'ndan Mahmut Fazıl Coşkun'a, Türk Sineması'nın önemli yönetmenlerinin de eserlerinin yer aldığı 22 adet kurmaca Türk filminin ise 13'ü televizyonda ilk kez izleyicinin karşısına çıktı.

2020 yılı ilk gösterimleri

İçinde bulunduğumuz 2020 yılının ilk 5 ayı tamamlanmışken, TRT 2 birbirinden değerli filmleri ekrana taşımaya devam

ediyor. Son yılların ödül törenlerine damga vurmuş; Aga, Dogman, Shoplifters, Mia Madre, Screwdriver, Stronger, White Fang, Mudbound gibi 35 adet televizyonda ilk kez yayınlanan filmin de aralarında yer aldığı, dünya sinemasından 55 adet yapım izleyiciyle buluşmuş durumda. Yerli filmlerden ise 8 tanesi televizyonda ilk olarak sinemaseverlerin karşısına çıktı.

2019 yılında; 22 Türk filmi ve 45 dünya sinemasından örnek, televizyonda ilk kez TRT 2'de seyirciyle buluştu. 2020'nin ilk beş ayında ise 8 yerli film ile 35 dünya sinemasından örnek, televizyonda ilk kez TRT 2'deydi. Bu filmler arasında son yılların ödül törenlerine damga vuran; Aga, Dogman, Shoplifters, Mia Madre, Screwdriver, Stronger, White Fang, Mudbound gibi filmler de vardı.

TRT 2'de her güne yeni bir film, her güne yeni bir macera

Açıldığı günden beri her gün Türk ve dünya sinemasından seçkin yapımları sinemaseverlerle buluşturan TRT 2'nin film kuşağı, koronavirüs günlerinde evde kaliteli zaman geçirmek isteyen izleyicilerin imdadına koşuyor.

Türkiye'nin en kapsamlı kültür-sanat kanalı TRT 2, 2019 Şubat'ında yayın hayatına yeniden başlamış ve büyük bir açığı kapamıştı. O günden bu yana da tıpkı geçmiş zamanda olduğu gibi edebiyattan tarihe, resimden müziğe, sinemadan tiyatroya pek çok alanda izleyicilerinin gözbebeği oldu. Hayatlarımızı eve sığdırmaya çalıştığımız

şu salgın günlerinde "Ev Hayat Dolu" sloganıyla yayın akışlarını güncelleyen kanal, birbirinden özel yapımları ekrana getirmeye devam ediyor. Açıldığı günden beri her gün Türk ve dünya sinemasından seçkin yapımları sinemaseverlerle buluşturan TRT 2'nin film kuşağı, koronavirüs günlerinde evde kaliteli zaman geçirmek isteyen izleyicilerin imdadına koşuyor. Kanalın Mayıs

programında Amerika'dan Avrupa'ya, Uzakdoğu'dan Ortadoğu'ya onlarca muhteşem film yer alıyor yine. King Lear, Slumdog Millionaire, Shoplifters gibi dünya filmlerinin yanı sıra Mavi Bisiklet, Sarı Sıcak gibi yerli filmler de bulunuyor. Bu ayın film listesinde öne çıkanları sizin için derledik. Detaylara geçmeden her bir filmin orijinal dil seçeneği ile yayınlanacağı bilgisini de ekleyelim.

Satıcı (The Salesman) Sırlar ve sorgulamalar

İranlı yönetmen Ashgar Farhadi'nin 2012'de Oscar kazanan "Bir Ayrılık" filminin ardından Yabancı Dilde En İyi Film dalında Oscar adayı aday olan ikinci filmi "Satıcı" TRT 2'de sinemaseverlerle buluşuyor. Farhadi'nin sırlar ve insana dair sorgulamalarla ilerleyen filmi, 69. Cannes Film Festivali'nde En İyi Senaryo ve En İyi Erkek Oyuncu ödüllerini kazanmıştı. Tahran'da yaşayan ve taşındıkları dairenin kiracısıyla ilişkili bir olay nedeniyle hayatları bir anda değişen genç bir çiftin hikâyesine odaklanan filmin başrolünde Shahab Hosseini, Taraneh Alidoosti ve Babak Karimi yer alıyor.

Arthur Miller'ın "Satıcının Ölümü" oyununu sahneye koyan tiyatrocu genç çift Rana ve Emad, oturdukları apartman dairesi hasar görünce Tahran'ın merkezinde yeni bir apartmana taşınır. Ancak Rana, taşındıkları yerin eski kiracısıyla bir sorun yaşar ve hemen ardından biri tarafından saldırıya uğrar. Emad, travmasını sessizce atlattırma çabasına rağmen Rana'nın aksine intikam alma konusunda karardır. Yaşadıkları bu olay ikilinin hayatını dramatik bir şekilde değiştirirken çiftin saklı kişiliklerini de ortaya çıkarır. Farhadi'nin diğer filmlerinde olduğu gibi insan ilişkilerinin karmaşıklığına gönderme yapıyor.

Çavdar Tarlasındaki Asi (Rebel in the Rye) Genç Salinger'in dramı

J. D. Salinger'in Amerikan ve dünya edebiyatına damga vuran, milyonlara ilham veren başyapıtlarından "Çavdar Tarlasında Çocuklar" isimli romanını yazış sürecini beyaz perdeye taşıyan film Yönetmen Danny Strong imzasını taşıyor. Sarah Paulson, Zoey Deutch ve Nicholas Hoult'un rol aldığı filmde, yazarın gençlik yılları ve kariyerinin başlangıcıyla birlikte kendisine ağır bir travma yaşatan İkinci Dünya Savaşı sırasında cephede verdiği mücadele de yansıtılıyor.

20. yüzyılın ortalarında, New York'ta geçen film, genç Salinger'in kimlik arayışının, sosyete meşhurlarından Oona O'Neill ile yaşadığı gönül ilişkisinin ve İkinci Dünya Savaşı cephelerindeki mücadelesinin izini sürüyor. Amerikan edebiyatının kurallarını yıkıp, yeniden tanımlayan, çok az kişinin anladığı bir dâhinin hayatına etkileyici bir pencere açan film, Salinger'in toplumdaki uzak bir yaşam sürmesine sebep olan ve kendisine şöhretin kapılarını aralayan deneyimlerini anlatıyor. Film televizyonlarda ilk kez ekrana geliyor.

Aga

Vahşi doğada yalnız yaşamlar

Modern dünyanın insan ilişkilerini nasıl değiştirdiğine odaklanan "Aga", yönetmen Milko Lazarov'un Venedik Film Festivali'ne seçilen 2013 yapımı "Otçujdenie" (Yabancılaşma) filminin ardından çektiği ikinci uzun metrajlı filmi.

Yakustistan'ın karla kaplı coğrafyasında atalarının geleneklerine göre hayatlarını sürdüren bir çiftin hikâyesini anlatan "Aga", Saraybosna Film Festivali'nden En İyi Film ödülüyle dönmüştü. Televizyonda ilk kez yayınlanacak filmin oyuncu kadrosunda Mikhail Aprosimov, Feodosia Ivanova ve Sergei Egorov yer alıyor.

Nanook ile Sedna, kuzeyin karla kaplı coğrafyasında atalarının

geleneklerine göre hayatlarını sürdüren bir çifttir. Vahşi doğanın ortasında, dünyada kalan son insanlarmış gibi yalnız bir yaşam sürerler. Çiftin geleneksel yaşam biçimi koşullara bağlı olarak zamanla kaçınılmaz bir biçimde değişmeye başlar. Avlanmak giderek zorlaşmış, hayvanlar anlaşılabilir nedenlerle ölmeye başlamıştır. Düzenli olarak ziyaretlerine gelen Chena, hem dış dünya ile hem de uzun zaman önce onları terk etmiş olan kızları Aga'yla aralarındaki tek bağıdır. Sedna'nın sağlığı bozulunca Nanook, eşinin dileğini yerine getirebilmek için Aga'yı bulmak üzere uzun bir yolculuğa çıkar.

Boş Ev (3-Iron) Gerçek korku yalnızlığımız

Güney Kore sinemasının usta isimlerinden Kim Ki-Duk'un "diyalogsuz anlatı" filmi "Boş Ev", Venedik Film Festivali'nde En İyi Yönetmen dâhil 4 ödül ile dönmüştü. Başrollerinde Seung-yeon Lee, Hyun-kyoon Lee ve Hyuk-ho Kwon yer aldığı sıra dışı ve çarpıcı film, izleyicilerine gerçek korkunun evsizliğimiz ve yalnızlığımız olduğunu anlatan sessiz sözsüz bir hikâye bir bakıma.

Kendine ait bir yaşamı olmayan, gezgin bir adam, tatile çıkan insanların evine gizlice girerek orada yaşamaya başlar. Kendince bunun karşılığı olarak da evdeki bozuk eşyaları tamir eder. Fakat seçtiği son evde yalnız olmadığını fark etmesi çok zaman almaz. Tatile çıktığını düşündüğü çift ne yazık ki bir yere gitmemiştir. Sadece nefrete dayalı bir ilişkileri vardır. Şiddet kurbanı kadın ve davetsiz misafir birbirlerini fark ettiklerinde aralarında hiçbir diyalogun yaşanmadığı, yalnızca bakışlar ve duyguların olduğu olağan dışı bir ilişki başlar.

Annem (Mia Madre) Dramla mizahın ustaca harmanı

Dünya prömiyerini yaptığı 2015 Cannes Film Festivali'nin kadın odaklı filmlerinden biri olan "Annem" İtalyan yönetmen Nanni Moretti imzasını taşıyor. Cannes'da Altın Palmiye için yarışan ve Moretti'nin hayatından biyografik öğeler taşıyan filmin oyuncu kadrosunda ise Margherita Buy, John Turturro, Giulia Lazzarini ve yönetmenin kendisi yer alıyor.

Kariyerinin en önemli işi olarak gördüğü bir işçi filmi üzerinde geceli gündüzlü çalışan Margeritha, bir çıkmazın tam ortasındadır. Her şeyin dört dörtlük olması için elinden gelen çabayı gösterirken, bir yandan da özel hayatındaki problemlerle mücadele etmek zorundadır. Ergen kızının sorunları, son filminin yıldızı Amerikalı oyuncu Barry Huggins'in kaprisleri ve aşırı güçlü bir karakter olan ağabeyinin tavırları yetmezmiş gibi annesinin ölümcül bir hastalığa yakalanmasıyla hayatı tamamen altüst olur. Duygusal açıdan büyük bir yıkım yaşarken, annesine yeterince yardımcı olamadığı için de suçluluk duymaktadır.

Moretti'nin dramla mizahı ustaca harmanlayan bu yarı-otobiyografik filmi, televizyonlarda ilk kez TRT 2 ekranından buluşuyor izleyicileriyle.

Beyaz Bant (The White Ribbon) **İnsan doğası ve iktidar savaşı**

Göstermekten çok ima etmeye dayalı anlatımı benimseyen Michael Haneke'nin, insan doğasının kötücül tarafına eğildiği filmi "Beyaz Bant", dünyanın savaşa yoğurulmuş zamanlarını nasıl bir zihniyetle filizlendiğini çarpıcı şekilde ortaya koyan bir yapıt. 62. Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye alan Beyaz Bant, Haneke'nin en iyi filmi olarak kabul görüyor.

Birinci Dünya Savaşı arifesinde Protestan Kuzey Almanya'da bir köyde geçen hikâye, köyde gelişen tuhaf ve ürkütücü kazalardan yola çıkıyor. Atıyla evine dönen köy doktorunun, iki ağaç arasına gerilmiş ince bir tele takılıp düşmesi, yaşanılacak tuhafıkların başlangıcıdır. Doktor yaralanırken, teli kimin taktığı bulunamaz. İlerleyen günler de benzer tuhaf olaylara gebe dir. Faili bulunamayan eylemler, köy sakinlerinin huzurunu kaçıır.

Haneke, insanların iktidar kurma isteklerini sorgularken gelenekleri eleştirmekten geri durmuyor. Çocukların çaresizliğinden, kadınların kırılma anlarından beslenen iktidar kurma çabası kimi zaman din, kimi zaman eğitim, kimi zaman gelenek adı altında karşımıza çıkıyor. Çocukların koluna masumiyet adına takılan her beyaz bant ise, İkinci Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkacak olan faşist ideolojinin temellerini atıyor.

Kraliçe Lear **Bir avuç köylü kadını tiyatro yaparsa**

Shakespeare'in Kral Lear oyununu, suyun bile zor ulaştığı ücra dağ köylerinde sahnelemek üzere yollara düşen köylü kadınların hikâyesini anlatan Pelin Esmer imzalı film televizyonlarda ilk kez TRT 2'de izleyicileriyle buluşacak. Dünya prömiyerini 25. Saraybosna Uluslararası Film Festivali'nde yapan film, 26. Adana Altın Koza Film Festivali'nden Yılmaz Güney Ödülü, SİYAD "Cüneyt Cebenoyan" En İyi Film Ödülü ve En İyi Müzik ödülünü aldı. Toroslar'da bir avuç köylü kadın, 2000'li yılların başında bir araya gelerek bir tiyatro topluluğu kurar. Arslanköy Tiyatro Ekibi adını verdikleri topluluk sayesinde hayatları değişen kadınlar, yaşamlarını sahneye taşımaya başlar. 2005'te gösterime giren "Oyun" filminden 14 yıl sonra bu kez Kral Lear için tekrar bir araya gelerek oyunu kendilerince yeniden uyarlarlar. Film, Bir aylık turne sürecinde Shakespeare'in 'Kral Lear' oyununun ücra dağ köylerinde yavaş yavaş Kraliçe Lear'e dönüşünün öyküsünü anlatıyor.

Düğün Davetiyesi (The Wedding Invitation)

Baba-oğul yüzleşmesi

Kız kardeşinin düğün davetiyesini babasıyla birlikte dağıtmak için Roma'dan memleketine dönen gencin, onunla yaşadığı kuşak çatışmasını ve doğu-batı tartışmasını naif bir dille anlatan Filistin yapımı film, Locarno Film Festivali'nde Jüri Özel Ödülü ile dönmüştü. Annemarie Jacir imzasını taşıyan film; Mohammad Bakri, Saleh Bakri ve Tarik Kopt'yı bir araya getiriyor.

Shadi, kız kardeşi Amal'in düğünü için yıllar sonra Nazareth'e geri döner. Filistin geleneklerine göre babasıyla birlikte düğün davetiyelerini misafirlere elden teslim etmeleri

gerekmektedir. Baba-oğul görevlerini icra etmek için mahalle mahalle gezerken, yavaş yavaş geçmişteki gerginlikleri de gün yüzüne çıkmaya başlar. Değerler ve eleştiriler bir süre sonra alaycı bir çatışmaya dönüşür. Baba-oğulun kırılgan ilişkilerini sorgulayan ve televizyonlarda ilk kez yayınlanan bu yol filminde başrol oyuncularının muhteşem performansları göz dolduruyor.

Arakçılar (Shoplifters) **İnsana dair naif bir öykü**

Japon sinemasının usta yönetmeni Hirokazu Koreeda'nın yönetmenliğini üstlendiği Altın Palmiye ödüllü "Arakçılar", izleyicilerine sıcakık mesajlar veren ve eleştirilenlerden tam puan alan bir ödül avcısı. Sıradan aile hikâyelerini büyüül bir sinema dili ile anlatan Yasujiro Ozu'nun mirasçısı olan Koreeda, devraldığı mirası zamanın ruhuna uygun bir hikâyeye dönüştürüyor başarıyla. Zamanın baskın küresel kültürü içinde gelişen yaygın ahlaki yaklaşımların çelişkilerine odaklanan film; naif öyküsü ve insani değerleri öne çıkaran şiirsel anlatımıyla aile ve sevgi kavramlarını sorguluyor.

Tokyo'da yaşayan ve maddi sıkıntılarla boğuşan Osamu ve ailesi hırsızlık yaparak hayatta kalmaya çalışmaktadır. Bir gün eve dönerken Yuri adlı küçük bir kıza rastlarlar. Kız dondurucu soğukta dışarda kalmıştır. Önce evlerine almak istemeseler de bir şekilde sahip çıkarlar. Osamu, Yuri'yi tüm zorluklara rağmen evine ve ailesine kabul eder. Küçük kız kısa sürede ailenin neşesi haline gelmiştir ama gizli bir sırrın ortaya çıkması ailenin ve Yuri'nin hayatını tamamen değiştirir.

Dilsiz **Aşk olmadan meşk olur mu?**

TRT'nin ortak yapımlarından biri olan ve dünya prömiyerini 25'inci Saraybosna Film Festivali'nde gerçekleştiren "Dilsiz", bir hattatın gösterişten uzak, sükünet içerisinde kalemینی kullanma biçiminin yansıması bir anlamda. Yönetmenliğini Murat Pay'ın üstlendiği film Ozan Çelik, Vildan Atasever ve Mim Kemal Öke'yi bir araya getiriyor.

Küçük bir çatı katında hayatını yalnız sürdüren Sami geçimini duvar ressamlığı yaparak sağlamaktadır. Bir gün çok sevdiği babaannesinin vefat haberini alır. Genç adama babaannesinden bir sandık miras kalmıştır ve sandığın içi hat sanatıyla ilgili malzemelerle doludur. Sami ilk başta sandıktaki malzemeleri pek umursamaz; hatta bu malzemelerden kurtulmayı bile düşünür. Ancak duvar resmi için gittiği bir kütüphanede tanıştığı Selma, onun için bir dönüm noktası olur. Sami genç kadının kendisini yönlendirmesi sayesinde hat sanatı ile ilgilenmeye başlar. Bu sırada eski kuşak, yetenekli ve zor bir hattat olan Eşref Efendi'den de destek alan Sami, bir süre sonra Selma ve Eşref Efendi arasında sıkışıp kalır. İçinde kaldığı durum, Sami'yi zorlu bir serüvenin içine sürükler.

KING LEAR

Kral Lear (King Lear) Mühürlü kaderler

İngiliz ve Dünya Edebiyatı'nın en önemli isimlerinden William Shakespeare'in oyunları her geçen yıl onlarca tiyatro oyununa ve sinema filmine kaynaklık etti ve etmeye de devam ediyor.

Yazarın unutulmaz eserinden uyarlanan, başrollerinde Oscar ödüllü usta oyuncu Anthony Hopkins, Emma Thompson, Emily Watson, Florence Pugh ve Christopher Eccleston gibi isimlerin yer aldığı "Kral Lear", Richard Eyre imzasını taşıyor.

Yaşlanmakta olan Kral Lear, topraklarını 3 kızı arasında paylaştırmaya karar verir. Yaşça büyük olan kızları Goneril ve Regan, süslü sözlerle kralın aklını çelerken, en küçük kızı Cordelia ise ablalarının entrikaları sonucunda babası tarafından reddedilir. Onu gerçekten seven tek kızını uzaklara gönderen ve çıkarıcı kızlarına ülkeyi teslim eden kral, bu kararı ile hem kendisinin hem de ülkesinin kaderini mühürlüyor. Kralın kararı, trajediyi ve felaketleri beraberinde getirecektir... Günümüzde geçecek olan filmde totaliter bir rejimde krallık yapan Lear'ın rejimi, gönülden sevdiği ve dürüst kızı yerine kötü kalpli diğer iki kızına teslim etmesi sonucunda neden olduğu yıkıcı sonuçların hikâyesi anlatılıyor.

TRT2

TRT 2 Mayıs ayı filmleri

1 Mayıs Cuma: "Amiral (Admiral)"
2 Mayıs Cumartesi: "Çavdar Tarlasındaki Asi (Rebel In The Rye)"
3 Mayıs Pazar: "Üç Yol"
4 Mayıs Pazartesi: "Paulo Coelho'nun En Güzel Öyküsü (The Pilgrim Paulo Coelho's Best Story)"
5 Mayıs Salı: "400 Darbe (The 400 Blows)"
6 Mayıs Çarşamba: "Mavi Bisiklet"
7 Mayıs Perşembe: "Aşk Şarkım (My Own Love Song)"
8 Mayıs Cuma: "Kare (The Square)"
9 Mayıs Cumartesi: "Milyoner (Slumdog Millionaire)"
10 Mayıs Pazar: "Annem (Mia Madre)"

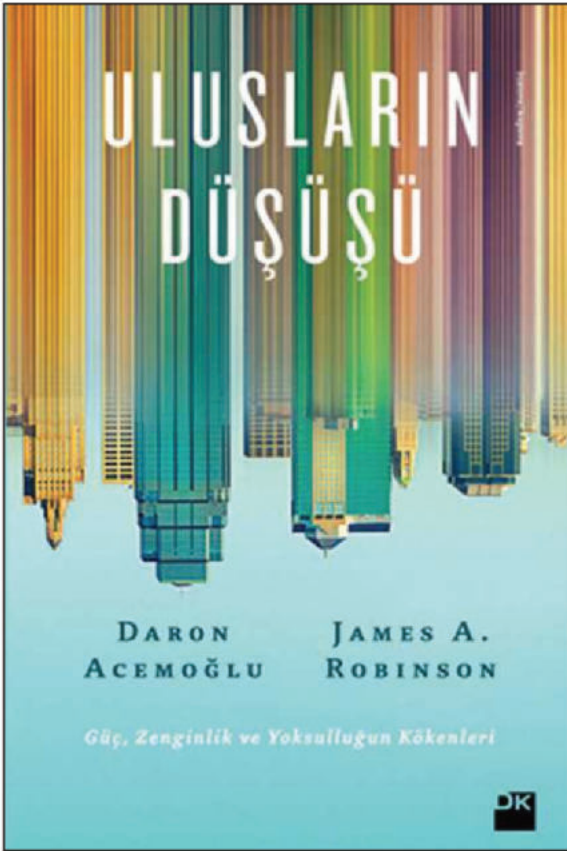
11 Mayıs Pazartesi: "Dağ Kadını (Woman at War)"
12 Mayıs Salı: "Bugün Aslında Düdü (Groundhog Day)"
13 Mayıs Çarşamba: "Borç"
14 Mayıs Perşembe: "93 Yazı (Summer 1993)"
15 Mayıs Cuma: "Maudie"
16 Mayıs Cumartesi: "Kral Lear (King Lear)"
17 Mayıs Pazar: "Kraliçe Lear" (Awakenings)"
18 Mayıs Pazartesi: "Uyanışlar (Awakenings)"
19 Mayıs Salı: "Araççılar (Shoplifters)"
20 Mayıs Çarşamba: "Kesişen Hayatlar (Heal The Living)"

21 Mayıs Perşembe: "Sarı Sıcak"
22 Mayıs Cuma: "Turuncu Günler (Orange Days)"
23 Mayıs Cumartesi: "Satıcı (The Salesman)"
24 Mayıs Pazar: "Dilsiz"
25 Mayıs Pazartesi: "Aga"
26 Mayıs Salı: "Düğün Davetiyesi (The Wedding Invitation)"
27 Mayıs Çarşamba: "Aydede"
28 Mayıs Perşembe: "Rus Hazine Sandığı (Russian Ark)"
29 Mayıs Cuma: "Mirâciyye: Saklı Miras"
30 Mayıs Cumartesi: "Boş Ev (3-Iron)"
31 Mayıs Pazar: "Beyaz Bant (The White Ribbon)"

Gücün ve zenginliğin nedenleri!

Türkçe tercümesinde başlığının “Uluslar neden başarısız olur?” diye çevrilmesi daha doğru olan kitap; eşitsizlikleri mantıklı bir şekilde açıklayan ve dünyayı anlamaya yönelik yeni fikirler ortaya koymayı başarmış nadir tezlerden biri.

Dünyanın en fazla alıntı yapılan on ekonomi profesöründen biri olan Daron Acemoğlu ile James A. Robinson'un birlikte kaleme aldıkları kitap; tarih boyunca ulusların, özellikle de birbirine benzeyen ulusların ekonomik ve politik gelişmeleri arasında neden büyük farklılıklar olduğuna dair bir tartışma yürütüyor. Yazarlar kısaca “Neden bazı ülkeler zenginken bazıları yoksuldur?” şeklinde bir soru ortaya atıp, köleci toplumlar, feodalizm, sömürgecilik, kapitalizm ve sosyalizm uygulamaları

arasında ilginç ve çok öğretici bir yolculuğa çıkarıyor okuyucularını. Bunu yaparken, tarihten siyasi ve ekonomik örnekler vererek anlatıyorlar. “Sömürgeler, koloniler, devrimler ve kurtuluş hareketlerinin gölgesi günümüze nasıl düşüyor? Sanayi Devrimi, neden Moldova’da değil de İngiltere’de başladı? Kara Ölüm denilen veba, kralları, orduları, serfleri nasıl etkiledi? Toplumların elitleri ile en alttakiler arasında değişen ve değişmeyen ilişki biçimleri hangileridir?” gibi nice soruya yaşanmışlıklarla cevap arıyorlar. Daron Acemoğlu ve James A. Robinson’un çok iyi bir araştırma yaptığını ve bunları iyi sentezlediğini anlıyorsunuz. Günümüz Türkiye’sinin sebep ve sonuçlarıyla hangi aşamada olduğunu ve gelecekte dünyada nerede olacağını ipuçlarını da buluyorsunuz.

Yoksa coğrafya kader değil midir?

Acemoğlu ve Robinson dünyayı anlamaya yönelik yeni fikirler ortaya koydukları gibi, değişmez dediğimiz bazı kabulleri de sorguluyorlar. Dünyadaki eşitsizliği açıklamak için kullanılan

coğrafya hipotezinin, kültür hipotezinin ve cehalet hipotezinin temel etkenler olamayacağını, aksi yönde gidişat yaşayan ülkeleri örnek göstererek açıklıyorlar. Mesela; İbn-i Haldun’dan bu yana söylenen “Coğrafya kadedir!” kanununu bile örnekler göstererek tartışıyorlar. Coğrafya hipotezine göre; sıcak ülkelerin doğası gereği fakir olduğu, tropikal hastalıkların işgücü verimliliğini olumsuz etkilediği, ayrıca tropikal toprakların tarıma elverişli olmadığı gibi iddiaları kimi ülkelerin durumlarını anlatarak çürütüyorlar. Yazarlara göre; coğrafi dezavantajlar hiçbir ülkeyi fakirliğe, zayıflığa ya da yoksunluğa mahkûm etmiyor. Devlet kapsayıcı refah üreten kurumlar yerine, dışlayıcı otoriter kurumlar üretmeyi sürdürdüğü takdirde coğrafya onlar için sadece bir bahane olmaktan öteye gitmiyor.

Yükselmenin sırrı ne?

Bir ulusun yükselişine ya da düşüşüne neden olacak durumlara dair kitabın ortaya koyduğu pek çok argüman var. Bunların arasında en çok vurgulananlardan biri ise; bir ulusun ne kadar “kapsayıcı” kurumlara sahipse yani toplumu oluşturan farklı çıkar gruplarının, seslerin, renklerin, katmanların güçlü temsiline ne kadar açıksa o kadar ileri gideceği. Kitap; neden bazı ülkelerde kişi başına gelirini 20-30 bin dolar arasına çıkarabilmişken diğerlerinin 10 bin dolardan yukarı çıkamadığı cevabını kısaca kurumlara bağlamış; kapsayıcı olan, dışlayıcı olmayan kurumlara. Kurumlardan da kurumlar dahil her şeyi şekillendiren siyasete bağlamış. Kitap; dünyadaki eşitsizlikleri iyi açıklayan ve iddiaları genel geçer olan nadir tezlerden biri. Yönlendirme ve akademik kaynaklarıyla da oldukça başarılı.

TUTUNAMAYANLAR

STANBUL
MEDYA AKADEMİSİ

NF

TRT 1

HER SALI 20.00

KALK GIDELİM

TRT 1

HER CUMARTESİ 20.00